

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FARMACEUTICKÁ FAKULTA V HRADCI KRÁLOVÉ

Katedra sociální a klinické farmacie

Farmacie na Ústecku v proměnách času

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. František Dohnal, CSc.

Hradec Králové 2011

Petra Černá

Prohlášení

„Prohlašuji, že tato diplomová práce je mým autorským dílem. Veškerá literatura a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, jsou uvedeny v seznamu použité literatury a v práci řádně citovány. Tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.“

V Hradci Králové dne

podpis autora

ABSTRAKT

Univerzita Karlova v Praze

Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

Katedra sociální a klinické farmacie

Student: Petra Černá

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. František Dohnal, CSc.

Název diplomové práce: Farmacie na Ústecku v proměnách času

Cíl práce:

Předmětem a cílem předložené diplomové práce je snaha o zachycení určujících rysů historického vývoje farmacie ve vymezeném regionu Ústecka od nejstarších dob do současnosti. Problematika vývoje lékárenství je sledována v úzké návaznosti na peripetie a specifika obecně historického vývoje města a blízkého regionu. Současně je posuzována v bezprostředních souvislostech se zásadními vývojovými mezníky oblasti zdravotnictví. Práce se zaměřuje na chronologický popis jednotlivých ústeckých lékáren. Závěrečná část je věnována změnám lékárenství po roce 1989 a současnému stavu lékáren.

Počínaje 19. stoletím je zachycen další nepřehlédnutelný místní fenomén – chemický a farmaceutický průmysl. Je sledován jeho vývoj v proměnách času, mezníky a zvláštnosti jeho historie i současné podoby.

Použité metody:

Základní orientaci v problematice a výchozí bod pro koncipování práce mně poskytly, vedle učebnicových a monografických materiálů, tištěné prameny – farmaceutické a lékárenské ročenky, kalendáře, almanachy a další příležitostné tisky, které mi umožnila studovat především knihovna Českého farmaceutického muzea v Kuksu. Tamní pracoviště mi rovněž poskytlo důležitý archivní materiál, obdobně jsem významné pramenné materiály objevila při badatelské práci v Archivu města Ústí nad Labem.

V neposlední řadě, při řešení problematiky jsem využila poznatky sdělené mi formou ústního sdělení jednak pamětníky a historiky, jednak aktéry současného dění v lékárenství a farmacii sledovaného regionu.

Výsledky:

Diplomová práce přináší souhrnné poznatky o vývoji farmacie na Ústecku od nejstarších dob po současnost, v rozhodující míře se soustřeďuje na dnešní region města Ústí nad Labem. Práce pojednává o prvních lékárnících, kteří zde působili, zachycuje dobovou lékopisnou a farmaceutickou literaturu. Soustřeďuje se na vývoj lékárenství, vznik a chronologii vývoje jednotlivých lékáren, včetně personálií. Tématicky navazuje a je propojena s problematikou vývoje zdravotnictví, naznačuje dobovou úroveň poskytované zdravotní péče, pojednává o špitálech a vzniku potřebných nemocnic, zaznamenává významné postavy medicíny na Ústecku. V neposlední řadě se přitom snaží postihnout vznik a vývoj zdravotnického školství ve městě, všímá si i oblasti vzdělávání farmaceutů.

V práci zaujímá významné místo problematika vývoje farmaceutického průmyslu, který je pro město Ústí nad Labem příznačný. Je zachycen historický vývoj převážně továrny Norgine, hlavní mezníky její proměny, včetně současnosti.

Závěr:

Region Ústecka nabízí bohatý pohled na historii farmacie, kdy první zmínky v tomto ohledu spadají až do 16. století. Z bádání vyplývá, že ve městě postupně vzniklo celkem 33 lékáren, z toho 10 lékáren již v průběhu času zaniklo. Jejich počet se však stále zvyšuje, a je zřejmé, že se dá s rozvojem síťových lékáren další nárůst v nejbližší době očekávat.

Farmaceutický průmysl, jehož vznik je spjat s počátkem bouřlivé průmyslové revoluce, je pro město nadále charakteristický a ve městě se díky nově vzniklým firmám Imunomedica a Viacell začíná rozvíjet.

ABSTRACT

Charles University in Prague

Faculty of Pharmacy in Hradec Králové

Department of Social and clinical pharmacy

Autor: Petra Černá

Supervisor: Doc. PhDr. František Dohnal, CSc.

Title of diploma thesis: Pharmacy in the region of Usti and its changes in the time

Background:

Objective of this diploma thesis is taking down outlines of the historical development of pharmacy in the town of Ústí nad Labem from the beginning up to now. The development of pharmacy is following in context of historical development of the town and surrounding region. At the same time there is a connection between principal termini of health service and historical development of pharmacy. This thesis deals with chronological description of particular pharmacies in the town of Ústí nad Labem. The last part is concerned with changes of pharmaceutical service after 1989 up to this date. This thesis also deals with pharmaceutical and chemical industry, its development and changes in time.

Methods:

Basic orientation of questions and original position for drawing up this thesis give me, besides textbooks and memoirs, pharmaceutical yearbooks, calendars, almanachs and other occasional press. The pharmaceutical historical Library of the Czech pharmaceutical museum in Kuks provides me all these printed sources of information. Some literature I also found in the Archive pharmacy in the town of Ústí nad Labem. I also used verbal knowledge of historiographers and witnesses.

Results:

This diploma thesis brings review of the development of pharmacy in the region of Ústí nad Labem from the beginning up to this date. The most is focused on today's region of Ústí nad Labem. This paper deals with first pharmacists in this region using period pharmaceutical and pharmacopoeial literature. This thesis is concerned furtherly with development of pharmaceutical service, origin and gradual development of pharmacies in the area. There is mentioned great personalities of pharmacy, origin and development of pharmaceutical education in the town. This thesis describes questions of pharmaceutical industry typical for the region – especially historical development of the Norgine factory.

Conclusions:

Ústí nad Labem region is rich in history of pharmacy, the beginning of pharmacy. In Ústí nad Labem gradually has been originated 33 pharmacies, in process of time 10 of them defunct. The number of pharmacies in Ústí nad Labem has still

increased. Evidently we are expected next increase in connection with expansion of pharmacy chains.

Pharmaceutical industry is typical for town, nowadays develops thanks to companies ImunomedicA and Viacell.

Ráda bych poděkovala Doc. PhDr. Františku Dohnalovi, CSc. a Doc. RNDr. PhMr. Václavu Ruskovi, CSc. za cenné připomínky, vstřícný přístup a odborné rady při vypracování této diplomové práce. Dále děkuji Českému farmaceutickému muzeu v Kuksu a Archivu města Ústí nad Labem za ochotu, všem ústeckým lékárníkům za poskytnuté informace a materiály. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat mé rodině a mým blízkým za podporu při studiu.

Osnova

1. Úvod.....	9
2. Město Ústí nad Labem.....	12
2. 1. Historie města.....	12
2. 2. Osobnosti města v oblasti zdravotnictví.....	17
2. 3. Zdravotnické školství ve městě Ústí nad Labem.....	21
3. Vývoj zdravotnictví a počátky průmyslu.....	24
3. 1. Počátky zdravotnictví.....	24
3. 2. Průmysl v Ústí nad Labem.....	30
4. Počátky lékárenství v Ústí nad Labem.....	41
5. Farmacie na Ústecku od 19. století do konce 1. světové války.....	44
5. 1. Počátky farmaceutického průmyslu.....	44
5. 2. Vznik nových lékáren.....	44
6. Ústecko a farmacie za dob první republiky, za německé okupace, stav po roce 1945.....	50
6. 1. Poválečný rozvoj průmyslu.....	50
6. 2. Stav lékáren ve válečném a poválečném období.....	55
7. Farmacie na Ústecku po roce 1948.....	62
7. 1. Vývoj farmaceutického průmyslu v Ústí nad Labem po roce 1948.....	62
7. 2. Lékárenství a lékárny po roce 1948.....	63
8. Transformace farmacie po roce 1989 a její současnost.....	76
8. 1. Farmaceutický průmysl po roce 1989 a současnost.....	80
8. 2. Vývoj lékáren po roce 1989.....	83
9. Závěr.....	104
10. Odkazy a citace.....	106
11. Použité prameny a literatura.....	116
12. Přílohy.....	123

1. Úvod

Diplomová práce, která pojednává o historii samostatných lékáren na Ústecku, již sepsána byla, a to Ivanou Štajnerovou roku 1999 s názvem Dějiny lékáren Ústecka. Od jejího zpracování však uběhla řádka let a vývoj farmacie se ve městě výrazně změnil. Proto jsem se rozhodla svůj pohled na ni rozšířit: jednak o období po roce 1989 a současný stav lékáren, ale současně podat i co nejúplnější přehled vzniku a vývoje farmaceutického průmyslu. Současně předkládám nástin vývoje oblasti, která s předmětnou problematikou souvisí – zdravotnického školství.

Cílem této diplomové práce bylo zachytit vývoj farmacie v regionu města Ústí nad Labem. Práce je zaměřená na vznik a vývoj lékáren v návaznosti na etablování a rozvoj oblasti zdravotnictví. Druhý hlavní aspekt práce tvoří farmaceutický průmysl, fenomén s městem úzce spjatý. Ústí nad Labem je město známé svým průmyslovým charakterem, vývoji průmyslu je proto věnován větší prostor, aby tak snáze vynikl jeho vliv a dopad na formování a vytváření celkového obrazu města.

Práce zachycuje počátky zdravotnictví, pojednává o dobové zdravotní péči, zmiňuje a popisuje první lékárny a lékárníky, kteří v regionu města (některé původně samostatné obce se staly postupem doby součástí města) působili. Průmysl a zdravotnictví jsou spolu úzce propojeny. Vznikající průmysl ve městě nabízel řadu pracovních příležitostí. S nově vzniklými továrnami se tak navyšoval počet obyvatel, na které ale nové prostředí příliš dobrý vliv nemělo. Narůstal počet nemocných. Vznikla proto potřeba vybudovat nové nemocnice a další zdravotnická zařízení, mezi něž patří neodmyslitelně i lékárny. V neposlední řadě je pozornost věnována vzniku a vývoji zdravotnického školství, které v současné době vychovává nové zdravotnické pracovníky.

Při shromažďování nezbytných historických dat a údajů a při zpracování diplomové práce jsem se u mnohých lékárníků setkala s prosbou o nezveřejňování osobních údajů pro jejich případné zneužití. V práci proto uvádím pouze jména lékárníků, místo dosaženého vzdělání a případné působení v jiných lékárnách. V průběhu času lékárny měnily svá místa, názvy, případně čísla, kterými byly lékárny označovány. Historie lékáren se tak odvíjí od původního názvu lékárny, pod kterým byla daná lékárna otevřena.

Při koncipování práce jsem vycházela z mnoha pramenů, literatury, ale i z ústního sdělení pamětníků. Řadu významných pramenů poskytl Archiv města Ústí nad Labem, především pak dílo Pozůstalost Alexandra Mariana, jenž byl lékař, přírodovědec, ale i historik a výrazně se tak podílel na shromažďování historických dat města. Další prameny poskytlo České farmaceutické muzeum Kuks, konkrétně pak Soupis členů lékáren litoměřického grémia. Zde bych proto chtěla poděkovat panu Doc. RNDr. PhMr. Václavu Ruskovi, CSc. za poskytnutí všech materiálů, vstřícný přístup a ochotu.

Další bohatý zdroj představovaly farmaceutické ročenky a kalendáře, jež jsou k dispozici na Farmaceutické fakultě v Hradci Králové a v Českém farmaceutickém muzeu na Kuksu. V průběhu času se měnily adresy lékáren, ale i názvy ulic. Při jejich hledání jsem vycházela z díla Ústecká Uličnice, vydané městem Ústí nad Labem, které popisuje vznik a vývoj názvů ulic a náměstí. Při zpracování novodobé historie lékáren jsem vycházela z ústního sdělení lékárníků a pamětníků, z databáze lékáren portálu Státního ústavu pro kontrolu léčiv, a z výše uvedených farmaceutických ročenek a kalendářů.

Při zpracování historie průmyslu ústeckých firem jsem byla často odkazována na jejich domovské internetové stránky, které nabízely historii firmy zpracovanou odborníky daných podniků. Na historii a současné dění Ústavu zdravotnických studií, jenž je součástí Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, jsem byla již zmíněným Ústavem obdobně odkázána na internetové stránky Univerzity.

Mnoho lékárníků či majitelů lékáren se však obávalo sdělit osobní údaje pro jejich možné zneužití, informace jsou proto neucelené. Někteří lékárníci či majitelé lékáren odmítali poskytnout informace týkající se vzniku nebo chodu lékárny v současném období. Při bádání nad historií lékáren „U Divadla“ a „Severní Terasa“ jsem tak vycházela z již zmíněných farmaceutických ročenek a portálu Státního ústavu pro kontrolu léčiv. Dále jsem čerpala z diplomové práce Dějiny lékáren Ústecka zpracované Ivanou Štajnerovou, kde jsem tak použila data vzniku obou lékáren. Při zpracování průběhu vývoje lékáren „Herbenova“ a „Forum Ústí nad Labem“, jsem vycházela s ústního sdělení odborných zástupců, farmaceutických ročenek a z již zmíněného portálu Státního ústavu pro kontrolu léčiv.

Při zpracování této práce jsem se setkala s nemalými problémy. Jedním z nich byl nedostatek pramenů týkající se zdravotnictví v období po druhé světové válce, konkrétně pak historie ústecké nemocnice. V práci je proto její vývoj zpracován do

tohoto období a dále je zaměřen na vývoj nemocniční lékárny, která je nedílnou součástí nemocnice. Dalším problémem bylo odmítnutí poskytnout jakákoliv data Ústavem zdravotnických informací v Ústí nad Labem pro možnost jejich zneužití. Nemałym problémem bylo také značné množství pramenů psaných ve staré německém jazyce a jejich následný překlad.

2. Město Ústí nad Labem

2. 1. Historie města

Město Ústí nad Labem se nachází v Severních Čechách v údolí řeky Labe nedaleko německých hranic. Za severní strany je město obklopeno Krušnými horami a Labskými pískovci. Město je známé svým chemickým a hutním průmyslem, má tak průmyslový charakter.

Název města „Ústí“ je slovanského původu. Ústí, praslovansky „*Ust*“, označuje místo, kde se stýká přítok s hlavním tokem. O vzniku názvu města má svůj výklad i Václav Hájek z Libočan, který ve své kronice uvádí, že je název Ústí odvozen od „*houští*“, jelikož se osada nacházela v hustém lese. O řece Labe se také zmiňuje Kosmas v Kronice české.²

Původní **osada** „Ústí“ byla pravděpodobně založena již před rokem 993 n. l. Byla založena v místech soutoku řeky Labe a řeky Bílina. Osada zde plnila funkci při vybírání cla ze zboží dováženého po řece Labi. Přes tuto osadu také vedla Solná stezka, která vedla z Prahy do Saska, díky které mohla osada rozvíjet nové kontakty se sousedními kmeny a zároveň se mohla chránit před nepřátelskými vpády.²

Jasná zmínka o městě je zřejmá z roku 1057 ze zakládací listiny kapituly litoměřické, která uvádí, že **kníže Spytihněv II.** daroval osmý díl cla vybíraného v Ústí kapitule litoměřické.²

S příchodem křesťanství byl ve městě založen i první kostel. Ten byl postaven v 11. století v místech pozdějšího kostela sv. Vojtěcha na Hradišti. Kostel byl původně určen pro obřady šlechticů a jejich rodin.²

V 11. a 12. století již bylo město hojně osídleno. Začalo se tak rozšiřovat křesťanství a zakládaly se nové kláštery. V období mezi 12. a 13. stoletím začali do měst severních Čech pronikat Němci. Došlo tak k německé kolonizaci. Osídlení německých přistěhovalců lze rozeznat rozložením města. Slované tíhnou k rozložení budov do kruhu kolem návsi a germánské osídlení je založeno na řazení budov podélně po obou stranách cesty.²

Od roku 1249 je pak město Ústí nad Labem uváděno jako **královské** a zůstalo jím do roku 1850. Na konci 13. století zřejmě existovaly i hradby kolem vzniklého

města. Vznik města byl ve vývoji a jeho konec byl završen ve 14. století. Obyvatelé města měli také své povinnosti. V listině z roku 1335 se uvádí, že měšťané museli platit tzv. **komorní plat**, což byla daň ze všech pozemků, domů, masných a chlebových krámů. Různé poplatky také vybírala církev.^{1,2}

Nástupem vlády **Lucemburků** se městu dostalo mnoho důležitých privilegií. Ta jim umožňovaly listiny, které byly vydány **králem Janem a Karlem IV.** V listině z roku 1325 dal král Jan městu Ústí nad Labem stejnou výsadu, jako mělo město Litoměřice, a to svobodnou plavbu po Labi a Vltavě. V pergameni Karla IV. z roku 1372 se uvádí, že obyvatelé města Ústí nad Labem mají stejné dědické právo, jako mají měšťané Starého Města pražského.^{1,2}

V tomto období získává město Ústí nad Labem svou **pečeť**. Její otisky jsou doložené již z roku 1328. Na pečetě je patrný dvouocasý lev otočený vpravo. V jeho klenotu se pravděpodobně nacházela loďka s veslem, později ji však nahradila složená orlí křídla. Opis na pečetě zněl **SIGILIUM CIVITATIS IN VZK**, pečeť města Ústí. Ta však byla zničena zřejmě v období husitských válek.¹

Po vypuknutí husitských válek a po smrti krále Václava IV. zůstalo Ústí nad Labem na straně katolické. **Král Zikmund** město využíval jako pohraniční pevnost a vzniklo z něj **protihusitské centrum**, obranyschopnost města byla posílena sasskou posádkou. Město padlo až v červnu roku 1426 ve slavné bitvě Na Běhání. V období husitských válek se roku 1425 pokoušel dobít město Jakoubek ze Stříbra, o rok později pak Jakoubek z Vřesovic. V červnu roku 1426, po bitvě Na Běhání, se husité obrátili k Ústí nad Labem. Toho se však zmocnil již zmíněný **Jakoubek z Vřesovic**. Sasská posádka utekla a s ní i část obyvatel města. Prameny uvádí úplné zpuštění města. Měnilo se i složení města, přicházeli noví obyvatelé. Během dvaceti let se město obnovilo a začalo žít běžným životem. V roce 1436 se stal králem české koruny **Zikmund Lucemburský**. Ten 18. ledna roku 1437 městu potvrdil privilegia a práva, která město získalo od předchozích králů.¹

V době vlády rodu **Jagellonců** město začalo rozkvétat. Pro toto období je charakteristický vzestup stavovské moci na úkor moci královské. Král **Vladislav II.** udělil městu právo pečeti červeným voskem. Červený vosk byl oproti bílému nebo zelenému mnohem vznešenější. Na pečetě je jasný dvouocasý lev otočený vpravo. Lev nosí klenot s orlím křídlem. Opis na pečetě zněl **SIGILIUM CIVITATIS AUSTENSIS SUPER ALBEA**. Ve stejném roce král městu potvrdil městský **znak**, který již však dříve potvrdil král Ladislav. Původní listina však byla zřejmě ztracena, tak město

dostalo znak nový. To potvrzuje listina, která byla vydaná v Praze dne 12. února roku 1476. ¹

V roce 1536 a 1537 Ústí nad Labem zasáhly dvě velké tragédie v podobě rozsáhlých požárů. V roce 1536 postihl město velký požár. Městu tak byla králem **Ferdinandem I.** prominuta polovina komorního platu na tři roky. Již po roce však město zasáhl ještě větší požár, který vznikl údajně z nedbalosti děvečky. Až na pouhých šest domů bylo zničeno celé město. Král Ferdinand I., který postižené město viděl na vlastní oči, vydal v roce 1538 Ferdinandův list, ve kterém promíjí komorní plat na deset let. ¹

Třicetiletá válka, která se odehrávala v letech 1618 až 1648, růst města výrazně omezila. Kronika města uvádí, že ještě třicet let po skončení války se město ocitalo v největší nouzi. ²

V období **Napoleonských válek** zažilo okolí města jednu z nejkrvavějších bitev. Jen v jedné bitvě, která se konala ze dne 29. srpna na 30. srpen roku 1813, bylo na 36 tisíc mrtvých a raněných vojáků, a bylo vypáleno na čtyři sta domů. Další pohromou pro město byly **Pruské války**. ^{1,2}

Město Ústí nad Labem také vedlo boj s mnoha **infekčními nemocemi**, mnohdy smrtelnými. V roce 1680 postihla město největší **morová nákaza**. Mor prý řádl tak, že nebylo možné zemřelé ani důstojně pohřbít, dokonce i matrika zemřelých se přestala psát. Kdo mohl, uprchl z města sám. Obyvatelé domů, ve kterých se vyskytlo morové onemocnění, byli nuceně z města vystěhováni. ²

Největším šířitelem infekčních onemocnění byla bojující vojska. Šíření onemocnění velkou mírou také přispívaly špatné hygienické podmínky. V roce 1832 město postihla **asijská cholera**, která měla na svědomí mnoho mrtvých. Další vlna cholery město zasáhla ve válečném období v letech 1849 až 1850, a po té v roce 1855 a 1873. V období mezi rokem 1848 a 1849 byl do města zavlečen **skvrnitý tyfus**. V roce 1873 pak cholera doprovázely **černé neštovice**, které se ještě vrátily v roce 1884. ²

V polovině 19. století město Ústí nad Labem ztrácí svůj středověký charakter a začíná se rychle industrializovat. Na řece Labi vzniká pravidelná lodní doprava, vznikají železniční tratě a silniční spoje. Z Ústí se tak stává důležitá dopravní křižovatka a začíná bouřlivý rozvoj průmyslu. Ten je podrobně rozveden ve třetí kapitole. ²

S příchodem **první světové války** byl v Ústí nad Labem nedostatek pracovních sil. Docházelo k hladovým demonstracím a vznikaly hladové stávkové. Do města proniká španělská chřipka, která zabíjí vyhladovělé obyvatele. Po vyhlášení **Československé**

republiky ve městě probíhaly další nepokoje. Se vznikem nesouhlasili němečtí obyvatelé, podle kterých mělo pohraniční území Čech, ve kterém se hovořilo německy, v rámci německorakouského státu vytvořit provincii.²

V roce 1923 vznikl ústřední výbor československých fašistů. Největší nebezpečí pro republiku představovali sudetští fašisté, kteří navazovali kontakty s organizacemi v Německu, jenž měly za cíl odtrhnout pohraniční území od republiky. Se silícím fašismem v Německu začalo přibývat i v Ústí nad Labem hnědých košilí a hákových křížů. Počátkem října roku 1933 se vláda rozhodla rozpustit nacistické strany DNSAP a DNP. Jejich členové se však začali hlásit do nového seskupení, Sudetoněmecké vlastenecké fronty. Toto seskupení pak vyzývalo všechny Němce v Československu ke sjednocení. Dne 2. února roku 1938 se Adolf Hitler ve svém projevu ujímá ochrany Němců v Československu a Rakousku, které popisuje jako trýzněné příslušníky německého národa, žijící odloučeně od národního celku bez práva na lidskou, politickou a názorovou svobodu. Následné „osvobození“ rakouských Němců pak vyvolává pohraničí vlnu zuřivosti proti státu.²

Postupem času v ústeckých ulicích propukaly protičeské demonstrace. V září roku 1938, po **Mnichovské dohodě**, se ústecké silnice plní českými obyvateli, kteří prchají do vnitra Čech.²

Počátkem října pak dochází k předání československého pohraničního území Německu, pro Ústí nad Labem je určen termín 9. říjen 1938. Z obytných domů vymizely české nápisy, které byly vystřídány prapory a vlajkami s hákovým křížem. Začalo také zatýkání antifášistů a židů. Ve městě byl zřízen předběžný koncentrační tábor ve staré sladovně a později v Národním domě. Zbytky židovských obyvatel byly vyhnány do Krásného lesa, kde musely pracovat do 9. listopadu, kdy byly převezeni do koncentračních táborů. V zabraném Ústí nad Labem tvořili Češi 6 % obyvatel města. Byly uzavřeny české školy, české spolky, bylo zakázáno i hovořit v českém jazyce. Dochází k uzavírání menších továren. Větší továrny přecházejí na válečnou výrobu. Dne 1. května roku 1939 jsou k Ústí nad Labem administrativně připojeny bývalé obce a města **Bukov, Hostovice, Předlice, Střekov, Stříbrníky** a **Trmice**. Nově vzniklé město **Velké Ústí** má tak na 70 000 obyvatel.²

Dne 1. září roku 1939 Německo napadlo Polsko, byla tak rozpoutána **druhá světová válka**. U ústeckých továren vznikají tábory pro válečné zajatce. Počátkem roku 1942 bylo v ústeckém okrese nasazeno kolem 2 600 válečných zajatců a zahraničních dělníků. Pro potřeby ústeckého průmyslu byli do Ústí nad Labem nasazeni vězni z

koncentračních táborů Terezín a Rabštejn. Často byli zaměstnáváni v Schichtových závodech. Civilní vězni pak vykonávali nucené práce a byli označováni jako „*Ostarbeiteri*“.^{1,2}

Během války vznikaly v okolí města skupiny, které bojovaly proti fašismu, a to české, ale i česko - německé, jako například odbojová skupina založená Ludmilou Novákovou ve spolupráci s ústeckou Němkou Annou Albrechtovou.²

S postupujícím časem se blížil **konec druhé světové války**. Před jejím koncem však město zasáhlo 17. dubna roku 1945 mohutné bombardování. V květnu jsou zjištěny škody, které značí 373 zničených domů, 2754 bytů. Z veřejných budov byla zničena radnice, řada úřadů, knihovna, pošta, dvě kina, tři školy a mnoho obchodů. Značné škody byly způsobeny na silnicích, rozvodech plynu, vody, v kanalizacích. Těžce byl také poškozen kostel Nanebevzetí Panny Marie, jehož věž dodnes zůstává nakloněná a je vychýlená o 2,07 m ze své osy.²

Po **osvobození** Československa byli Němci nuceni k odsunutí z pohraničí, v ústeckém okrese bylo nucené vysídlování zahájeno dne 4. června 1945. Celkem bylo z města a okresu v roce 1945 vystěhováno 50 905 Němců.¹

Po roce 1948 se vlády zmocnila Komunistická strana. Velkou pozornost strana věnovala ústeckým závodům, především pak Spolku pro chemickou a hutní výrobu. Komunistická strana kladla do popředí rozvoj průmyslu. Ten se pak díky znečištěnému ovzduší výrazně projevil na zdraví ústeckých občanů, převážně dětí. V šedesátých letech proto byla zaměřena pozornost na plynové exhalace. Dle zákona „O ovzduší“ z roku 1967 pak byly penalizovány všechny podniky podle množství emisí.¹

V šedesátých letech také došlo k prudkému stavebnímu rozvoji. Vznikala nová sídliště s panelovými domy, odchodní komplexy, ale i nový dům kultury.¹

Dne 20. srpna roku 1968 na ústecký okres vstoupila okupační vojska Varšavské smlouvy. Celý okres byl během jedné noci pomalován nápisy odmítající okupaci. Město povstalo na protest proti okupaci v generální stávce. V roce 1969 se začal projevovat rozdíl mezi oficiální politikou a míněním občanů. Projevy odporu proti vedoucí Komunistické straně vyvrcholily „**listopadovou revolucí**“ v roce 1989.¹

K nejvýznamnějším dopadům listopadové revoluce patřila privatizace, kdy přešla většina majetku, který dosud spravoval stát, do nestátního vlastnictví.¹

S postupem času ve městě vznikaly nové instituce, město se rozšířilo a nabízelo tak svým obyvatelům mnoho vyžití. I přes svůj průmyslový charakter je okolí města Ústí nad Labem vyhledávaným cílem turistů. Směrem na sever od města se nachází

oblast Českosaské Švýcarsko, jež je rájem nejen českých turistů. Za severní strany je město obklopeno Krušnými horami a Labskými pískovci. Krušné hory tak nabízí možnosti zimních sportů. Vodní sporty a lodní dopravu pak nabízí řeka Labe, která tvoří panoramatickou část Porta Bohemica, a jež je důležitým dopravním uzlem. Ve městě se také nachází Zoologická zahrada, která návštěvníkům nabízí i poznávací dinosauří stezky.

Město Ústí nad Labem nabízí svým obyvatelům i kulturní vyžití. Město pořádá různé festivaly a oslavy, které jsou spjaty s tradicí obyvatel a města. Ve městě se nachází Činoherní studio, Kulturní dům a známé Severočeské divadlo opery a baletu. Symbolem města je Mariánský most, jež byl zařazen mezi deset nejkrásnějších staveb světa v posledních deseti letech 20. století.

2. 2. Osobnosti města v oblasti zdravotnictví

Anton Stolz

Anton Stolz se narodil 11. června roku 1778 v Praze, kde také vystudoval lékařskou fakultu. Po úspěšném ukončení studia se přestěhoval do Ústí nad Labem, kde pracoval jako lékař a v letech 1805 až 1814 zde působil jako městský radní.³

Kromě činnosti lékaře se také Anton Stolz zabýval vlastivědou a geologií. V roce 1814 se pak přestěhoval do Teplic, kde po dlouhou dobu působil jako lázeňský lékař. Zemřel 17. srpna roku 1855.³

Wenzel Pokorný

Wenzel Pokorný se do Ústí nad Labem přestěhoval v roce 1784, kde zakoupil dům v Hrnčírské ulici. Zde pak v roce 1786 zřídil lékárnu „U bílého lva“, místo které se

dnes nachází prodejna pečiva. V roce 1802 pak zakoupil lékárnu „U černého orla“ a obě lékárny spojil.¹

V roce 1786 získal měšťanské právo a dne 12. února roku 1798 byl zvolen starostou města Ústí nad Labem. Dne 1. ledna roku 1799 však rezignoval a dále se věnoval své profesi lékárníka. Zemřel dne 23. dubna roku 1828.¹

Josef Doranth

Josef Doranth se narodil dne 22. listopadu roku 1810 v Sokolově. Studoval na lékařské fakultě v Praze, kde 15. prosince roku 1838 úspěšně dokončil studia a byl promován na doktora lékařství. O rok později se přestěhoval do Ústí nad Labem, kde působil jako praktický lékař.¹

V roce 1842 byl jmenován městským lékařem a v roce 1856 se stal primářem první ústecké nemocnice. Roku 1878 mu bylo propůjčeno čestné občanství města, o dva roky později byl vyznamenán císařem Františkem Josefem I. zlatým křížem s korunou za zásluhy o vlast. Dne 3. února roku 1883 byl zvolen starostou města Ústí nad Labem. Zemřel dne 28. září roku 1886.¹

Alexander Marian

Alexander Franz Josef Marian se narodil 16. března roku 1852 v Lipové u Šluknova. Jeho otec, Franue Marian, pracoval jako knihovník okresního soudu. V roce 1855 se jeho rodina přestěhovala do města Ústí nad Labem, kde denně navštěvoval obecnou školu a od roku 1861 gymnázium v Litoměřicích, kde v roce 1869 úspěšně maturoval. Po zkoušce dospělosti se stal posluchačem lékařské fakulty Univerzity v Praze, kde byl v roce 1874 promován na doktora lékařství. Zpočátku pracoval ve Všeobecné nemocnici v Praze a v roce 1875 se přestěhoval do Stuttgartu, kde získal nové zkušenosti jako asistent doktora Augusta Hedingera. V roce 1875 se stal členem Spolku německých lékařů v Čechách se sídlem v Praze. Po třech letech se vrátil zpět do Ústí nad Labem, kde působil jako praktický lékař a současně jako otolaryngolog.⁷

Alexander Marian též přišel s nápadem vystavět novou nemocnici, kdy stará nemocnice nevyhovovala svou kapacitou lůžek pro nemocné. Svůj návrh pro výstavbu podal v roce 1883 městské zdravotní radě. Nová nemocnice pak byla otevřena 7. října roku 1894 a Alexander Marian vedl slavnostní řeč.⁷

Povolání lékaře však nebyla jediná z jeho činností, Marian navíc zpracovával statistiky zdravotnictví ústeckého kraje. V roce 1884 vydal svou první práci, demografickou statistiku *Einer Morbilitäts und Mortalitäts Statistik der Stadt Aussig nebat einem Rückblick auf Thätigkeit des städtischen Gesundheitsrathes im Jahre 1883*, která si zasloužila velký úspěch a položila tak základ pro odborné knihovny městské zdravotnické radě v Německu, Rakousku a Švýcarsku.⁷

V roce 1889 se stal členem rakouské komise pro městskou statistiku, kde v letech 1889 až 1914 každoročně sepisoval statistiky zdravotnických poměrů v Ústí nad Labem. V letech 1880 až 1908 zároveň zpracovával ústecké statistiky a demografie do ročenky *Österreichisches Städtebuch* a od roku 1906 uveřejňoval do místních novin *Elbezeitung* lékařské statistiky *Sanitäre verhältnisse* a *Stand der Bevölkerung Aussig*. Díky svým poznatkům vydal různá hygienická opatření, nechal provádět chemické a bakteriologické analýzy vod, a to ze studní ve městě a potoků, především řeky Bíliny, která byla a stále je jednou z nejznečištěnějších řek v ústeckém kraji.⁷

Mimo tato opatření položil základy „prázdninových kolonií“, což byly částečně předchůdkyně dnešních škol v přírodě. Tyto „kolonie“ byly určeny pro nemocné děti, které trpěly především onemocněním horních a dolních cest dýchacích a byly z části dotované městskou radou. Děti tak mohly trávit část prázdnin na venkově na čerstvém vzduchu mimo znečištěné město. A. Marian navíc prováděl prohlídky studentů na ústeckém gymnáziu, kdy práci vykonával bezplatně.⁷

Svůj volný čas věnoval práci v archivu, bádání a zpracování dat města Ústí nad Labem, pokoušel se také v pokračování ústecké obecní kroniky, kterou před tím vedl archivář Friedrich Sonnewend. Shromažďoval tak poznatky o lékařství, zdravotnictví a školství, uváděl tabulky stavu a kvality vod, věnoval se vlastivědě a historii. Pro město Ústí nad Labem byl rozhodně velkým přínosem.⁷

Zemřel v roce 1919.⁷

Josef Jílek

Josef Jílek se narodil 13. prosince 1940 v Praze. V roce 1946 se přestěhoval do Ústí nad Labem, kde žili před válkou jeho rodiče. V Plzni pak studoval na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy obor zubní lékařství a v roce 1963 studium úspěšně dokončil. Od roku 1963 pak působil v Ústí nad Labem v Okresním ústavu národního zdraví jako zubní lékař a o tři roky později pak pracoval v Železniční nemocnici s poliklinikou.¹

V roce 1975 se stal primářem stomatologického oddělení a roku 1991 pak ředitelem nemocnice. Dne 5. prosince 1994 byl jmenován primátorem města Ústí nad Labem.¹

Ota Dub

Ota Dub se narodil 8. února roku 1909 v Hradci Králové. V místě svého narození vystudoval gymnázium. Po jeho úspěšném absolvování se stal posluchačem Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a v roce 1933 byl promován na doktora lékařství. Po promoci pracoval jako asistent v nemocnici na Bulovce, později působil jako primář interního oddělení nemocnice, pak jako krajský internista v Liberci a od roku 1955 pracoval v Ústí nad Labem. Za svůj život získal řadu zásluh v oblasti lékařského výzkumu a mnoho uznání v oblasti interního lékařství.⁵

Ota Dub však nebyl pouze uznávaným lékařem, ale i prozaikem, jenž svou tvorbu zaměřoval právě na lékařské prostředí.⁵

Mezi jeho nejznámější prozaická díla patří románová kronika, která se odehrává v prostředí lékařské rodiny, *Doktorka*, dále pak *Fantastické transplantace*, *Sentimentální milenec*, *Lékař Viktoria*, *Přisáhám a slibuji*, *Skulina*, a *Mimořádný případ*.^{5,6}

Ota Dub však své knihy publikoval pod pseudonymem, například knihu *Lékařovy rady* pod pseudonymem Michal Dudek, či *Medicína od A do Z* pod jménem Zdeněk Wagner.^{5,6}

Zemřel 17. května roku 1987.⁵

2. 3. Zdravotnické školství ve městě Ústí nad Labem

Ošetrovatelská škola v Ústí nad Labem

Ošetrovatelská škola v Ústí nad Labem zahájila svou činnost dne 27. září roku 1946 jako dvouletá škola pro diplomované ošetrovatelky. Tento ústav byl výlučně dívčím zařízením a v době svého vzniku byl jediným svého druhu v severních Čechách, a patřil mezi první založené mimopražské zdravotnický zaměřené školy u nás. Její počátky jsou spojeny s provozem krajské nemocnice, která byla v roce 1945 převzata do české správy. Do tohoto období v nemocnici působily řádové sestry. Jejím ředitelem se stal ředitel nemocnice **MUDr. Vácha**.^{1, 9, 11}

Výuka byla zpočátku zaměřená na odborné předměty a především praxi, zatímco všeobecné předměty vyučovali někteří externí učitelé z jiných škol. V roce 1948 se dvouleté ošetrovatelské školy přeměnily ve čtyřleté **vyšší sociálně zdravotní školy**, které byly ukončeny závěrečnou maturitní zkouškou. Tyto školy byly převedeny do školské správy KNV, ale v roce 1953 se zpět vrátily do resortu ministerstva zdravotnictví. Škola se tak stala součástí KÚNZ v Ústí nad Labem a zároveň plnila funkci vedení všech **středních zdravotnických škol** v Severočeském kraji. Výuka tak byla zkrácena na tři roky, ale v roce 1955 se doba studia prodloužila na čtyři roky. V padesátých letech se nově změnily osnovy, kdy v prvních dvou ročnících se na škole vyučovaly všeobecné předměty a ve zbývajících dvou letech pak předměty odborné.^{1, 9}

Postupem času na škole vznikaly tyto obory: v roce 1946 byl jako první otevřen obor zdravotnických sester a o rok později vznikl obor porodních asistentek. V roce 1949 se nově otevřel obor zubních laborantů, roku 1950 pak obor zdravotních laborantů. V roce 1956 se otevření mohl těšit obor dětských sester a roku 1961 obor radiologických laborantů. Rok na to vznikl obor sanitárních pracovníků, roku 1965 byl otevřen obor lékárenských laborantů a v roce 1969 obor ošetrovatelek.⁹

Ošetrovatelská škola měla sídlo v bývalé Petschkově vile, po určité době však získala objekt v Palachově ulici, kde se škola nachází dodnes. S nárůstem počtu studentů však výuka musela probíhat v různých pobočkách po celém Ústí nad Labem. Proto v roce 1989 došlo k rozdělení školy na dvě budovy. První budova se nachází

v Moskevské ulici č. p. 52 a byla určená k výuce klinických oborů, a druhá budova, která se nachází v Palachově ulici č. p. 35, byla určená pro technické obory.⁹

V devadesátých letech došlo k výrazným změnám v učebních osnovách a organizaci studia. V roce 1996 vzniká **vyšší odborná škola** a sní i nový typ pomaturitního studia. V listopadu téhož roku však zdravotnické školy přešly opět do působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, které o rok později rozhodlo o sloučení obou ústeckých škol v jednu, a to **Střední zdravotnické školy a Vyšší zdravotnické školy v Ústí nad Labem**.⁹

Dne 26. září roku 2007 schválilo zastupitelstvo ústeckého kraje, že s účinností od 1. září 2008 dojde ke sloučení Střední zdravotnické školy a Vyšší zdravotnické školy v Ústí nad Labem se **Střední zdravotnickou školou v Teplicích**.⁸

Z důvodu změn oborů a výuky je pak od 1. září roku 2009 škola označována pod názvem **Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem**.⁸

V současné době má škola 75 interních učitelů a přes 150 externistů, převážně lékařů a odborných pracovníků Masarykovy nemocnice Ústí nad Labem. Její ředitelkou je **PhDr. Miloslava Zoubková**.^{8,9}

Na **středním stupni zdravotnické školy** Ústí nad Labem se v současné době vyučují tyto obory: asistent zubního technika, zdravotnický asistent, dále pak obor zdravotnické lyceum a v neposlední řadě laboratorní asistent. Všechny tyto obory jsou čtyřleté a jsou ukončeny závěrečnou maturitní zkouškou.^{8,9}

Vyšší odborná škola zdravotnická pak nabízí tyto obory: diplomovaný farmaceutický asistent, diplomovaná dentální hygienička, diplomovaný zdravotní laborant, diplomovaný zdravotnický záchranář, diplomovaná všeobecná sestra a diplomovaný zubní technik. Studium těchto oborů je tříleté, ukončené absolutoriem. Absolvent pak získává diplom a titul „*diplomovaný specialista*“ (*Dis.*).^{8,9}

Na výuce studentů se také podílelo mnoho lékárníků z ústeckého kraje. Jako externí vyučující zde např. působil pan **PhMr. Antonín Novák**, který vyučoval předmět Galenika, Příprava léčiv. Z připravených léčivých přípravků pak odebíral vzorky, které odesílal na odbornou mikrobiologickou analýzu, aby zkontroloval, zda studenti při přípravě léčivých přípravků postupují správně.⁶⁴

Z dalších lékárníků působících na zdravotnické škole v Ústí nad Labem lze uvést paní **PhMr. Jiřinu Klierovou**, paní **PharmDr. Kokšalovou**, **PharmDr. Lenku**

Tetivovou, pana PharmDr. Kokšala, Mgr. Buchtu, Mgr. Karla Struhu nebo Mgr. Karin Strubichovou.

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně byla založena 28. září roku 1991 a nabízela studium na fakultě pedagogické, sociálně ekonomické a fakultě životního prostředí, a na Ústavu slovansko - germánských studií. Pedagogická fakulta fungovala ve městě již od roku 1954 jako **Vyšší pedagogická škola.** ^{1, 10}

V současné době má Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, která nese jméno slavného přírodovědce, lékaře a filozofa, sedm fakult a jeden ústav, a to fakultu: pedagogickou, filozofickou, přírodovědeckou, sociálně ekonomickou, fakultu umění a designu, výrobních technologií a managementu, fakultu životního prostředí a Ústav zdravotnických studií. ¹⁰

Ústav zdravotnických studií byl založen v roce 2003. Ke studiu nabízí tyto programy: ošetrovatelství – obor porodní asistentka a všeobecná sestra, program specializace ve zdravotnictví – obor ergoterapie a fyzioterapie. Všechny studijní programy jsou tříleté a jsou ukončeny státní závěrečnou zkouškou. Absolvent pak získá diplom a titul „bakalář“ (Bc.) ⁴

3. Vývoj zdravotnictví a počátky průmyslu

3. 1. Počátky zdravotnictví

Konec 10. století

Díky teplému podnebí labského údolí zde místní obyvatelé hojně pěstovali léčivé bylinky, jako rozmarýn, puškovec, bazalku, fenykl, anýz či majoránku, kterých pak bylo využíváno k přípravě léčivých přípravků – nálevů, odvarů či lektvarů. Své uplatnění tak v léčení našly „kořenářky“, které své znalosti v léčení bylinkami předávaly z generace na generaci. Tyto ženy, které znaly účinky rostlin a poskytovaly pomoc při porodu, byly nazývány „vračarice“ nebo „travarice“. V tomto období plnili léčitelskou funkci.^{1,12}

Počátek 13. století

Ve středověku se město neobešlo bez kostela či kláštera, se kterými bylo spojeno vzdělávání a právě charitativní účely. Nemoc byla v tomto období považována za boží zkoušku nebo trest. **První špitál a kaple sv. Materny**, byly postaveny za hradbami města směrem na západ na Teplice. Špitál se též nazýval špitálem „vnějším“ a patřil řádu křížovníků s červenou hvězdou. Tento řád nechala v roce 1233 v Praze založit Anežka Přemyslovna a hlavním úkolem tohoto řádu bylo pečovat o poutníky a nemocné. První písemné zmínky o tomto špitále jsou zřejmé z roku 1327, předpokládá se ale, že byl založen brzy po založení města, na dnešním Špitálském náměstí. Ke špitálu byla též přistavena kaple sv. Materny. Za budovou špitálu, kde pracovali mniši, se nacházel hřbitov. V období husitských válek byl však špitál značně poškozen a v červnu roku 1426 zničen. Jeho rekonstrukce trvala desítky let, ke konci století však byl opraven. Místo kapličky zde byl vybudován kostelík, nazvaný taktéž po **sv. Maternovi**.

V tomto období přešel špitál do správy města a změnila se tak i jeho funkce, kdy měl pečovat pouze o chudé. ^{1, 11, 12}

Zdravotnický personál

Tehdejší funkci zdravotníků představovali **lékař** a **ranhojič**. V tomto dávném období se nemoci dělily na vnitřní, které léčil lékař, a na nemoci vnější – nemoci tělního povrchu, které léčil ranhojič. ¹

Dalším řemeslně školeným zdravotníkem byl i **lékárník**. V Ústí nad Labem můžeme najít zmínku o prvním lékárníkovi **Georgu Schmiedovi** z roku 1586. Více bude o lékárnících pojednáno ve čtvrté kapitole. ¹

Důležitým článkem zdravotnického personálu byla i **porodní bába**. Dle dřívějších zvyklostí musela být porodní bábou vdaná žena s dětmi. Vzdělání jí však bylo poskytnuto pouze praxí, kterou získala časem u jiné porodní báby. Jako schopnou porodní bábu lze uvést **Zuzanu Kaiserovou**, která zemřela v letech 1679 – 1680 při moru. ¹

Lékárenská literatura

Jistým pramenem lékárenské literatury v Ústí nad Labem je starobylý receptář, **Dispensatorium**. Pochází z roku 1551 a byl nalezen v Zubrnících na faře. Autorem tohoto lékárenského díla byl **Valerio Cordo**. Více bude o tomto lékopise pojednáno ve čtvrté kapitole. ¹³

Období mezi 17. a 19. stoletím

V roce 1670 ve městě vznikl uvnitř hradeb nový, již **druhý špitál**, taktéž nazvaný po **sv. Maternovi**. O jeho vybudování se zasloužil **Johann Franz Rasch z Aschenfeldu**, jenž pocházel z velmi bohaté ústecké rodiny. ¹

Hygienické poměry v Ústí nad Labem však byly v tomto období hrozná. Voda v potocích byla značně znečištěna odpadem ze stájí. Tato voda se používala k vaření piva, což ke zdraví obyvatel mnoho nepřispívalo. Vyřešení problému s hygienou města přineslo až období osvícenství. Funkci špitálů pak převzaly veřejné nemocnice a špitály jako takové byly vymezeny pro „dožívání“ lidí. Oba špitály ve městě fungovaly do poloviny 19. století. Špitál, který se nacházel vně hradeb, překážel následujícímu rozvoji města, byl proto v roce 1882 zničen.¹

Nemocnice na Špitálském náměstí

Základní kámen ústecké nemocnice byl položen roku 1854. Nemocnice pak byla otevřena roku 1856 a 22. května roku 1858 byla prohlášena za veřejnou. Budova byla postavena, stejně jako starý špitál, na dnešním Špitálském náměstí, u Klíšského potoka. Jejím primářem se stal městský lékař doktor Josef Doranth. Nemocnice byla jednopatrová, stávala se z pěti malých a čtyř velkých sálů pro 55 pacientů.^{1, 11}

Přeměna města v průmyslové centrum však sebou přinesla i zhoršení zdravotního stavu obyvatel. Ve městě se objevovaly různé skládky, které na zdraví místních příznivý vliv neměly. Vzrostl tak počet nemocných a nemocnice tak postupem času nevyhovovala svou kapacitou lůžek pro nemocné, proto bylo rozhodnuto postavit novou, moderní větší nemocnici.^{1, 11}

Nová nemocnice

S původním návrhem vystavět novou větší nemocnici přišel již zmíněný doktor **Alexander Marian** a to v roce 1883, kdy svůj návrh představil městské zdravotní radě. Jako místo pro novou nemocnici byl vybrán rozlehlý pozemek, který se nacházel blízko chemické továrny. V prosinci roku 1882 byly schváleny plány pro stavbu a dne 7. října roku 1894 byla nová nemocnice otevřena. Slavnostním řečníkem se stal doktor Alexander Marian.^{1, 11}

Nemocnice se skládala ze dvou budov – budovy správní a administrativní, dále ji tvořilo pět pavilonů, a to dětský, interní, chirurgický, infekční a kožní. V areálu se

také nacházel domek pro psychiatrii, umývárna a budova určená pro dezinfekci. Nemocnice měla celkem 130 lůžek a zaměstnávala čtyři lékaře a katolické řádové sestry. Primářem nové nemocnice byl městský lékař doktor **Konrad Walter**, kterého v březnu roku 1885 ve funkci vystřídal doktor **Franz Rösler**. Starou budovu nemocnice na Špitálském náměstí pak získalo městské muzeum.^{1,11}

Nemocniční ošetření bylo poskytováno za poplatek, který byl rozdělen na tři třídy. Za jeden pečovatelský den v oddělení třetí třídy se roku 1914 platily dvě rakouské koruny, v druhé třídě čtyři a v první šest korun, přičemž v následujících letech inflace způsobila další růst poplatků.¹

Postupem času se nemocniční areál rozrostl o nové budovy. V roce 1916 nově vznikl tuberkulózní pavilon, v roce 1923 pak vrátnice a garáž pro sanitní automobily. V roce 1924 byl k tuberkulóznímu pavilonu přistaven pavilon infekční. Dále byla postavená budova s novou laboratoří a rentgenovou diagnostikou.^{1,11}

Zrekonstruovaná nemocnice

S rozrůstajícím se městem a jeho obyvateli však současné prostory nemocnice nestačily, proto bylo 25. června roku 1926 rozhodnuto stávající nemocnici rozšířit a staré části budovy přestavět za nové. Stavba nemocnice byla rozdělena do čtyř etap.¹

V **první etapě** byl základní kámen moderní nemocnice položen 6. listopadu roku 1926. Cílem této etapy byla výstavba velkého interního pavilonu. Stavba netrvala dlouho a dne 1. března roku 1930 byla nově zrekonstruovaná část otevřena. Hlavní dominantou stavby byla šestipatrová budova, kde se nacházelo oddělení kožních, vnitřních a pohlavních nemocí. V první etapě výstavby také vznikla nová kuchyně a prádelna.^{1,11}

Druhá etapa výstavby nemocnice následovala 18. listopadu 1930 a byla ukončena a uvedena do provozu 5. února roku 1937. V této etapě byla postavena hlavní budova, která se stávala ze šesti pater a byla vybudována do tvaru písmene „T“. V přízemí této budovy se nacházelo oddělení chirurgie pro muže i ženy, a úrazové oddělení, ve druhém patře se nacházelo oddělení ušní, nosní, krční a oční, ve čtvrtém patře porodnické oddělení, v pátém pak dětská chirurgie. V posledním šestém patře se

nacházely byty lékařů, sester, uklízeček a přednáškový sál. Celkem bylo v nemocnici k dispozici 744 lůžek, původně nemocnice plánovala lůžek 800. ^{1,11}

Ve **třetí etapě** měla být vybudována administrativní budova, dále budova s centrální laboratoří a centrálním rentgenem, budova pro fyzikální léčbu a balneologii a budova pro ošetřovatelky. ^{1,11}

A poslední, **čtvrtá etapa**, předpokládala stavbu prosektury. ¹¹

Jak třetí, tak čtvrtá etapa však nemohly být uskutečněny z důvodu okupace a války. ¹¹

Městský ústav pro šestinedělky

Ústav pro šestinedělky zastával funkci městské porodnice. Tento ústav založila **Jakoba Weinmanna Louisa**. Byl postaven roku 1921 a nachází se v dnešní Štefánkově ulici. V roce 1924 byl pak rozšířen. Ústav byl moderně vybavený a zaměstnával porodní asistentky a ústavního lékaře. Budova poskytla 23 lůžek a za rok se zde narodilo 140 až 292 dětí. ¹

Poskytnutá péče byla placená. Poplatek za desetidenní pobyt v roce 1934 na pokoji první třídy činil 1400 Kč, třetí třídy pak 450 Kč. Ústav přijímal i sociálně slabé rodičky za snížený poplatek a nemajetné rodičky bez úhrady. ¹

Vzhledem k dokončení rekonstrukce nemocnice v rámci druhé etapy výstavby, kde byla postavena nová porodnice, byl tento ústav v roce 1938 zrušen. ¹

Zdravotní služba ve školách

Z důvodů prevence zdraví dětí byla na všech školách města Ústí nad Labem povinně zavedená výuka plavání, což byla v té době v Evropě věc výjimečná. Město tak plně hradilo poplatky za použití **městských lázní** v rámci výuky. ¹

V letech 1932 až 1937 zajišťovalo město bezplatné stravování pro děti nezaměstnaných obyvatel a na Vánoce pak těmto dětem školního a předškolního věku byla poskytnuta obuv, prádlo a šaty zdarma. Dále město plně hradilo dětem s ortopedickými vadami rehabilitační tělocvik, který se konal pod dohledem odborného

lékaře. Město dále téměř plně hradilo ozdravné prázdninové pobyty pro vybrané školáky. Děti tak jezdily na prázdninové kolonie, o které se zasloužil **A. Marian**, nebo se zúčastňovaly ozdravných pobytů v Termálních lázních na Klíši.¹

Městské lázně

Základní kámen Městských lázní byl položen 8. dubna roku 1907 a stavba objektu byla dokončena 31. července téhož roku. Dne 15. června roku 1908 pak byly lázně slavnostně otevřeny. Správcem lázní se stal **Gustav Adolf Schelter**. Lázně poskytovaly k užívání velkou halu s bazénem, parní lázeň, různé vanové lázně, sprchové kouty, uhličitě lázně a slatinné kabiny. Používaná voda z vrtu byla po rozbořech vyhodnocená jako alkalická minerální, vhodná pro lázeňský provoz, pro pitné kúry a vhodná pro inhalace při bronchitických katarrech.¹

Další lázně města

Obyvatelům města však nebyly poskytovány pouze Městské lázně. Dne 5. července roku 1930 byly slavnostně otevřeny pro veřejnost **Termální lázně Klíše**. Po dobu prázdnin zde děti školního věku dostávaly volné vstupenky.¹

Jako další lázně byly ve městě otevřeny 6. září 1931 **Schichtovy lázně**. Lázně byly krytého způsobu a byly určeny pouze pro zaměstnance firmy. Lázně poskytovaly plavecký bazén, vanové koupelny, saunu, místnosti určené k masážím a perličkové koupele. Dále zde byla otevřena dětská lékařská poradna.¹

Ve městě byly obyvatelům taktéž k dispozici **Termální lázně Střekov a Říční lázně**, jejichž provoz však byl ukončen.¹

Období po druhé světové válce

Po roce 1948 byla k nemocnici v Ústí nad Labem přiřazena dvě soukromá sanatoria. První **sanatorium pro tuberkulózu** se nacházelo v parku na Bukově. Nechal

ho postavit uhlobaron **Petschek** a **Weinmann**. Druhé sanatorium, jež sloužilo převážně porodnictví, bylo soukromé a bylo nazýváno **Pohlovo sanatorium**. Na Bukově se také nacházel tzv. Dům šlechtičen, který sloužil jako starobinec pro bohaté ženy. Ten se v průběhu času přeměnil na oddělení radioterapie a nukleární medicíny, které bylo rovněž součástí nemocnice. ¹¹

Poválečný vývoj nemocnice se soustředí na nemocniční lékárnu, která bude probrána v následujících kapitolách.

3. 2. Průmysl v Ústí nad Labem

Mezi první vzniklé průmyslové továrny v Ústí nad Labem patřil **závod bratří Eckelmanů a Branische**, který byl založen v roce 1847 a zaobíral se výrobou lihu a droždí. Od sedmdesátých let však ve městě začaly vznikat další závody, a to **pivovar, rafinérie cukru, chemické továrny** a jiné. Díky rozvoji **vodní dopravy** vznikaly nové přístavy a překladiště, začal se také rozšiřovat provoz železnice. A s růstem průmyslu a dopravy začal rychle stoupat i počet obyvatel.

Od počátku 19. století se v průmyslu začíná uplatňovat parní stroj, jenž byl východiskem vzniku průmyslové revoluce. Jeho využití se zaměřuje především na textilní průmysl a od třicátých let pak zasahuje postupně do všech odvětví. Parní stroj využívá jako zdroj energie uhlí, jehož těžba byla tudíž zvýšena, konkrétně u Velkého Března, kde bylo uhlí nalezeno. Mohutný rozvoj těžby uhlí byl provázen i výstavbou nových železnic. Ze zprávy komerční rady Lorcani z roku 1756 je zřejmé, že v Ústí nad Labem jako řemeslo převládalo punčochářství a dobové prameny kolem roku 1840 uvádějí, že se obyvatelé města zaměřují na zemědělství, pěstování vinné révy a okurek, stavbu lodí, obchod a lodní dopravu s uhlím a ovocem po Labi. ²

Textilní průmysl

Mezi první průmyslové závody ve městě patřily textilní továrny. Koncem 18. a počátkem 19. století byly továrny zakládány přímo v historickém jádru. Mezi první známé firmy patřila firma **Pietsch a spol.**, která vznikla roku 1799 a nacházela se pod

gotickým kostelem v ulici Gartengasse, jehož majiteli byli uváděni tepličtí židé. V roce 1804 založil **Antonín Ulbrich** přádelnu v ulici „U jeptišky“ č. p. 161, která byla vybavena šesti spřádacími stroji na ruční pohon. Další závod patřící podnikateli **Herscgelovi** zahájil provoz v roce 1808. ²

Nejvýznamnějším textilním závodem byla **Vlnola**, nazývaná také jako **Textilana**, kterou zpočátku vlastnil podnikatel **Carl G. Wolfrum**. Jeho první továrna se nacházela ve Velké Hradební ulici a vlastnil ji společně s panem **Güntherem**. Po vzájemných neshodách však Günther od společného vlastnictví odstoupil a Carl G. Wolfrum se stal jediným majitelem závodu. ²

V roce 1847 ale pan **Günther** společně s panem **L. Quaasem** založil v místě dnešní požární zbrojnice novou textilní továrnu a barvírnu látek, která nesla název **Günther a Quaas**. Wolfrum pak do své továrny nechal v roce 1876 přistavit ještě tkalcovnu na vlněné šatovky. Ve svém závodě ve Velké Hradební ulici v roce 1851 postavil první parní kotelnu ve městě. Stroje, které v kotelně pracovaly, tak vzaly práci mnoha tiskařům, přadlenám a tkalcům. V krátkém čase firma získala trhy ve všech zemích Evropy a začala pronikat i do zámoří. ²

Profese pana Wolfruma se zdělila z generace na generaci a v jeho stopách pokračovali i jeho synové Carl Friedrich a Otto, od roku 1903 pak Carl Hermann Wolfrum. Vznikl tak rozsáhlý rodinný průmyslový a finanční koncern. V roce 1887 v Ústí nad Labem založili významnější podnik, a to Bankovní závod **L. Wolfrum a spol.**, který se kapitálově opíral o textilní továrnu a prováděl všechny rodinné finanční transakce. Postupem času postupně ovládli lihovary, droždárny a likérky v Krásném Březně, Teplicích, Ústí nad Labem i některé vídeňské závody a také pivovar ve Velkém Březně. Společně s uhlobaronem **Weinmannem** měli finanční účast na ústeckém chemickém závodě **Gehe**, podobně i na královéhradeckých cementárnách a na pražské pojišťovně Union. ²

Tkalcovny a barvírny

Po Wolfrumově textilce ve městě vznikají další dva významné textilní závody. Oba podniky jsou velmi úspěšné a zabraňují tak vzniku mnoha dalším novým závodům. První z těchto závodů je textilní podnik **Günther a Quaas**, který založil již zmíněný

bývalý Wolfrumův společník Günther společně s Ludvigem Quaasem. Druhou tkalcovnu v roce 1849 založil **Hermann Kroitsch**, kde zaměstnával stovku dělníků. Tato tkalcovna stála v ulici Velké Hradební, kde byla později postavena nová radnice. Tato radnice zde však neměla dlouhé trvání, byla narušena následným bombardováním a dala tak vzniknout novému kulturnímu domu.²

Vzhledem k rychle rozrůstajícímu textilnímu průmyslu byla v roce 1850 vybudovaná tkalcovská škola. V roce 1873 zakládají v tovární čtvrti ještě větší textilku **bratři Grobhäuserové** a pan **M. Perlmann a spol.** zakládá v Pražské ulici přádelnu bavlny.²

Roku 1882 zakládá barvírnu a úpravnu látek německý nacionalista **J. H. Bornemann**, který se ve své politické kariéře stal starostou města. Bornemannova továrna zaměstnávala na 400 dělníků a sídlila na Předlických Nivách, kde se pak v devadesátých letech minulého století nacházely prostory Mototechny. Pan Bornemann navíc využil uvolněné místo na ústecko - teplické trati, na kterém byla v roce 1874 postavena **Ústecká továrna na parafín a minerální oleje**, která však brzy zkrachovala. V roce 1905 pak přešla po dohodě s Wolfrumem barvírna k firmě **Spojené barvírny akciová společnost**, která však v roce 1924 díky trvalému poklesu tkalcovství ve městě upadá a její provoz je zrušen.²

První barvírna látek však byla otevřena již v roce 1808. Barvírnu založil **Nathan Herschel** v blízkosti dnešních Městských lázní. Tomuto místu se pak říkalo „Na bělidle“. V polovině minulého století byla panem **Ostermayerem** otevřena samostatná barvírna, která se nacházela na Klíšském potoce mezi dnešní Fučíkovou a Moskevskou ulicí. Další barvírnu založil **Gustav Mayer**, jinými podnikateli jsou **Alexander** a **Guske**.²

Mezi další významnější továrny patřila továrna **Ulrich a Nasty** založená v roce 1889 v Panské ulici, která byla zaměřená na výrobu stávkového zboží a zaměstnávala asi šedesát dělníků. V roce 1920 byla v Dlouhé ulici otevřena výrobná klobouků **Alexowsky a spol.**, kde pracovalo více než padesát zaměstnanců. Výrobná měla název **Alesco Bohemia** a specializovala se na výrobu pánských a muzikantských čepic. Další výrobnou klobouků byla továrna **Press a Laufer**. Na Střekově v Kramolech byla v roce 1892 otevřena tkalcovna, kterou založili bratři **Kindové**, a v roce 1917 vznikla v Trmicích společnost pro výrobu bavlnářského zboží, která tak navazuje na řemeslnou tkalcovskou tradici.²

Potravinářská výroba

V polovině 19. století využívá potravinářský průmysl rozvoje lodní a železniční dopravy a výhodného spojení se zemědělským zázemím, a to především s Polabím. Na začátku 20. století se díky počtu zaměstnaných osob stalo toto odvětví třetím nejúspěšnějším odvětvím ve městě. Kolem roku 1920 se díky vzrůstajícímu počtu obyvatel a potřebou jeho zásobování potravinářský průmysl v pomyslném žebříčku dostává před textilní průmysl na druhé místo a své místo si zde nadále udržuje.²

Tradice ústeckého piva a pivovar Krásné Březno

Velmi dlouhou historii má i známé **ústecké pivovarnictví**. V Ústí nad Labem sahá tradice vaření piva až do středověku, kdy se podle práva várečného vařilo zpočátku v domech ve vnitřním městě, postupem času pak téměř v každém měšťanském domě. Po uvaření piva v jednom domě odcházel městský sládek „sypat“ do dalšího domu. V roce 1697 se ustavil městský sladovnický cech a od té doby se začalo pivo vařit v jednom domě, a to pro potřeby obyvatel i pro volný prodej. Tím domem byl první městský pivovar. Za zvláštní zásluhy povolovala městská rada i výrobu piva, například **lékaři Schmidtovi**, který údajně rád doporučoval pivo jako lék při žaludečních problémech, bylo povoleno městskou radou jednou ročně uvařit jednu várku piva. První středověký pivovar, který byl vybudován snad již v roce 1642, se nacházel v centru města, v dnešní Revoluční ulici. Po jeho zrušení vznikl v roce 1766 ve vazbě na bývalou sladovnu v Dlouhé ulici novější pivovar, jehož sklepů dodnes využívá Pivovarská restaurace. Když byl roku 1708 vydán královský patent, který umožňoval do města dovoz cizích piv, prodávalo se v Ústí pivo plzeňské, budějovické a mnichovské.^{1, 2, 14}

Panský pivovar dříve stával i na Střekovském hradě, byl však později změněn na ubytovnu. Vlastní pivovar si postavili také držitelé Všebořic, stejně jako hrabě **Nostic** v Trmicích. Nosticův pivovar vyráběl pivo od roku 1830 až do roku 1915, kdy ho odkoupila Akciová společnost Ústeckého pivovaru a jako konkurenci ho vyřadila z provozu.²

Dlouhou historii má i **sladovna**, která se nachází na Fučíkově třídě. V roce 1853 zde **Vinzenz Löbel** a **Franz Wolf** založili továrnu na cikorku. V roce 1870 tuto továrnu odkoupili **Charlotte** a **Antonia Pickovy**, přetvořili ji na sladovnu a v roce 1872 ji prodali Berlínskému pivovaru pro výrobu černého piva. Továrna pak byla přestavěna a rozšířena o hostinec. Od roku 1919 ji pak mají ve vlastnictví bratři **Brodeovi**.²

Na počátku německé okupace byly prostory ústecké továrny využity jako vězení. Po určitou dobu zde byli zadržováni židé a antifašisté, kteří byli zatčeni ve městě gestapem.²

V devadesátých letech dvacátého století měl ve starých prostorách zmíněné sladovny umístěny své provozovny ústecký závod Severočeských vodovodů a kanalizací. Po určitou dobu zde měl také svou dílnu a keramickou pec známý ústecký akademický sochař **Doubravský**.²

Stará tradice výroby piva provází **pivovar Krásné Březno** již po staletí. Základní kámen pivovaru byl položen 11. března roku 1867 a 24. září téhož roku byla dokončena stavba pivovaru. V základním kameni, který zatím nebyl objeven, jsou prý údajně uloženy plány pivovaru a i všechny do té doby známé receptury vaření piva. První sud výčepního piva byl vystaven v roce 1867. V roce 1888 byl pivovar prodán berlínské firmě, a však v roce 1892 ho obyvatelé města získali zpět. V roce 1893 byla ustanovena **Akciová společnost měšťanského pivovaru v Ústí nad Labem** a pivovar byl několikrát upraven a rozšířen. V roce 1898 zde byla vybudována výrobní vlastního umělého ledu, což bylo velkým pokrokem oproti ostatním českým pivovarům, které do té doby užívaly k ochlazení jen přírodní led.²

Od roku 2000 spadá pivovar Krásné Březno společně s pivovarem Velké Březno pod společnost **Drinks Union a.s.** Tato společnost vznikla v roce 1997 a má sídlo v Ústí nad Labem. Od roku 2002 pak Drinks Union a.s. získává ještě pivovar Louny a pivovar v Kutné Hoře a od roku 2008 se stává součástí koncernu **Heineken**, který je evropskou špičkou mezi výrobci piva a čtvrtou největší pivovarnickou skupinou na světě.^{2, 14}

Cukrovarnictví

V posledních letech 18. století se konají první, ještě nesmělé, pokusy s pěstováním cukrové řepy v Čechách. Roku 1801 vzniká první cukrovar v Hořovicích,

ale po čtyřech neúspěšných letech je zrušen. Vnucený kontinentální systém, který v období napoleonských válek přerušil spojení s Anglií, má pozitivní vliv na rozvoj českého řepářství a cukrovarnictví, které se v pozdějších letech stává ve světě věhlasným. Přes všechny potíže s nedostatkem a nízkou kvalitou řepy jsou 30. léta devatenáctého století zakladatelským obdobím českého cukrovarnictví. Mezi léty 1840 a 1850 se výroba cukru ztrojnásobila a v roce 1851 produkují české země na 275 tisíc centů cukru. Po zdokonalení rafinace, představuje již cukr důležitý exportní artikl.²

V roce 1829 vzniká v Dačicích vůbec první cukrovar na řepu, který se u nás v praxi skutečně osvědčil. Cukrovarnictví v českých zemích patřilo na počátku 19. století k věhlasnému průmyslovému odvětví ve světě a koncem minulého století cukr představoval důležitý exportní artikl monarchie.²

Nejstarší cukrovar na Ústecku svůj provoz zahájil v roce 1850. Byl postaven v Trmicích šlechtickým rodem **Nosticů**. Vyráběný surový cukr pak byl dovážen do Mostu, České Lípy a nakonec i do ústecké rafinérie. Po šedesátých letech však jeho zařízení nebylo schopné konkurovat mladším nově vznikajícím cukrovarům a v roce 1910 byl nucen zastavit svou výrobu.²

Lihovar a drožd'árna

V září roku 1847 svou výrobu ve městě zahájila továrna na líc, lisované kvasnice a likéry. Tato továrna byla založena pány **Hermannem** a **Louise** **Eckelmannovými** a panem **Ludwigem Bramschem**, stala se první drožd'árnou v Rakousku a patřila k největším továrnám svého druhu.²

Traduje se, že je její vznik spojen s panem **Lederbourem**, který se během lovu v Broumovských lesích dostal do místního kláštera. Jeden z jeho lovců se mnichům zavděčil a oni mu na oplátku prozradili recept na bylinný likér vlastní výroby. Pan Lederbour pak lovcem seznámil s továrníkem **Eckelmannem**, který se chystal zahájit výrobu lihovin. Pan Eckelmann za prozrazení tajného receptu na bylinný nápoj umístil jeho portrét na vinětu likéru, který je v současné době známý pod názvem *Stará Myslivecká*.¹⁶

Původní název firmy byl **L. Bramsch a Eckelmann**. V roce 1859 však Ludwig Bramsch od firmy odstoupil a v nedalekých Teplicích založil novou konkurenční firmu.

Koncem 80. let se po smrti Eckelmannů stávají novými majiteli Louisův syn **Rudolf** a zeť **Wilhelm Wolfrum**. V roce 1906 se firma přeměňuje ve společnost **Továrna na líh a lisované kvasnice s.r.o.**, kterou pak vede vnuk zakladatele **Fritz Wolfrum** a o šest let později se k továrně znovu připojuje teplický **L. Bramsch**. Roku 1945 byla společnost převzata do národní správy, později byla znárodněna a stala se tak výrobní jednotkou národního podniku **Severočeské konzervárny a droždárny**. V roce 1991 se likérka přeměnila na akciovou společnost, od roku 1998 se stává výrobním závodem skupiny **Drinks Union** a 1. února 2008 ústecká likérka přechází pod společnost **Granette a.s.** Od 1. ledna 2011 továrnu vlastní firma **Granette & Starorežná Distilleries**.^{2, 15}

V současné době likérka vyrábí desítky druhů klasických, značkových i speciálních lihovin. Místní specialitou je likér *Klášteří tajemství*, připravovaný podle tradiční klášterní receptury z léčivých bylin. Likér má příznivé účinky na trávení a je s oblibou užíván ústeckými obyvateli při žaludečních potížích nebo jako digestivum.¹⁷

Schichtovy závody

Počátky jeho výroby se začínají psát od 6. července roku 1848, kdy si **Georg Schicht**, který se do té doby živil jako řezník a uzenář, v Rynolticích u Liberce otevřel živnost na vaření mýdla. Potřebné znalosti o výrobě mýdla získal u mydláře v Mimoni. Zpočátku se mýdlo vyrábělo ve sklepě jejich rodinného domu a poptávka po mýdle začala pomalu narůstat. V roce 1878 Georg Schicht předal podnik svým čtyřem synům. Jeho nejschopnější syn, **Johann Schicht**, pak zakoupil pozemky poblíž Střekova a v roce 1882 zde položil základy továrny pro zpracování tuků, **Schichtovy závody**.^{2, 18}

Johann Schicht ve své době patřil, vedle Bati nebo Škody, k nejznámějším průmyslníkům u nás. V roce 1898 mu byl za jeho zásluhy o rozvoj průmyslu rakousko - uherské monarchie udělen titul Císařský rada. Sám byl zastáncem zdravého životního stylu a ostatní k němu taktéž nabádal. Paradoxně zemřel na následky prasklého žaludečního vředu, ke kterému mu pravděpodobně dopomohlo konzumování jablečné šťávy, jenž jeho závod zpočátku vyráběl pod názvem *Ceres*.^{2, 18, 22}

V roce 1885 v podniku pracovalo 10 dělníků a 2 úředníci, v roce 1895 již společnost zaměstnává 306 dělníků a 36 úředníků a to díky zavedení výroby surových rostlinných olejů z palmového jádra, pracích prášků, svíček, kokosového oleje,

jádrového a toaletního mýdla. Po zavedení výroby lněného oleje a zpracování podzemnice olejné pak firma na přelomu 19. a 20. století zaměstnává již 650 pracovníků a krátce na to vyrábí první rostlinný jedlý tuk, jenž je známý pod značkou *Ceres*, která před tím patřila již zmíněné jablečné šťávě. Noví pracovníci byli přijímáni do firmy většinou na doporučení. Zvláštností bylo, že němečtí uchazeči museli vykonat zkoušku z českého jazyka, rozdíly v platu však mezi Čechy a Němci nebyly.^{2,18}

V roce 1906 se soukromý podnik mění na **akciovou společnost a.s.**, postupně se rozrůstá na největší podnik v oboru tuků na našem území a patří tak i mezi největší na celém světě.²

Po znárodnění v roce 1946 vznikl národní podnik **Severočeské tukové závody**. Postupem času byl podnik rekonstruován a byly modernizovány nejdůležitější úseky závodu, např. byla zde rozšířena výroba surových rostlinných olejů, proběhla zde modernizace výroby jádrových mýdel či vybudování zařízení na výrobu moderních pracích prostředků.^{2,18}

Od roku 1990 se Severočeské tukové závody staly součástí koncernu **Tukový průmysl v Praze**. V tomto roce vznikl samostatný státní podnik, který se v roce 1992 v rámci velké privatizace stal **akciovou společností SETUZA a.s. Ústí nad Labem**. V roce 2008 pak došlo k transformaci výroby a obchodu firmy SETUZA do společností **STZ a.s., Oleofin a.s., Oleochem a.s.** a společnosti **Spolpharma s.r.o.**¹⁸

Mezi nejznámější produkty Severočeských tukových závodů patří všem známé *Mýdlo s jelenem, Hanka*, toaletní mýdlo *Elida*, dále již zmíněný rostlinný tuk *Ceres*, zubní pasty *Fluora* či *Thymolin*.²

Velká chemická

První známá chemická výrobná ve městě je známa již roku 1808. Do roku 1856 mělo město již deset menších továren na výrobu chemikálií. Nejznámější z těchto „továrniček“ byla továrna **Seidel a Freyr**. Byla založená v roce 1849 a měla sídlo v Trmicích.²

Dne 13. února roku 1856 se však ve Vídni v paláci knížete Schwarzenberga zakládá **První rakouská akciová společnost pro výrobu chemických a hutních produktů**, která se o rok později přejmenovává na **Rakouský spolek pro chemickou a**

hutní výrobu (Österreichischer Verein für chemische und metallurgische Produktion). V roce 1880 se sídlo firmy přesunulo z Vídně do Ústí nad Labem. Po první světové válce se však z názvu firmy vypustilo slovo „Rakouský“ a výsledné označení společnosti pak v roce 1920 bylo **Spolek pro chemickou a hutní výrobu**, pro místní obyvatele města Ústí nad Labem pak zkráceně **Spolek či Velká chemická**.^{2,19}

Jedním z prvních ředitelů Spolku byl **Dr. Max Schaffner**, který za dobu svého působení jako ředitel i jako chemický odborník přivedl ústecký Spolek na konci 19. století k velkému rozmachu. Max Schaffner vystudoval chemii, strojírenství a technickou architekturu na polytechnice v Karlsruhe. V roce 1859 se přestěhoval do Ústí nad Labem, kde se stal ředitelem a později generálním ředitelem a prezidentem Spolku pro chemickou a hutní výrobu, a tuto funkci pak vykonával téměř 40 let.^{2,19}

Občané města však výstavbu Spolku pro chemickou a hutní výrobu neuvítali, především měli obavy z jedovatých par chemikálií, a kolovaly tak mezi nimi nejruznější pověsti.²

Jak psaly počátkem roku 1858 místní noviny *Aussiger Anzeiger*, „vyprávělo se mezi lidmi, že je prý v továrně Spolku zaměstnáno 50 mužů, kteří jsou živeni kávou, suchary, červeným vínem a slaninou proto, aby jejich moči bylo užito pro výrobu, a že tam našlo podobnou práci také 50 dívek, jimž byla dávána podobná strava a které zase, zavírány čas od času v olověných komorách, poskytovaly chemické výrobě svůj pot pro produkci prudkých jedů.“²

Město Ústí nad Labem tak protestovalo 23. ledna 1858 proti povolení chemické výroby. Výsledek však byl neúspěšný. V roce 1870 pak Spolek žalovali majitelé okolních pozemků a současně s nimi i město pro jeho škodlivost. Výsledek opět skončil prohrou. Podle tehdejších předpisů byly daně odváděny do Vídně, kde měla společnost sídlo. V roce 1880 však bylo sídlo Spolku přeneseno do Ústí nad Labem a znamenalo tak pro město značný finanční přínos.²

Ve svých počátcích Spolek přichází s novým způsobem tzv. *ústecké kondenzace kyseliny solné a ústecké elektrolyzy draselné soli* a získává **první medaile** za své výrobky na světových výstavách v Paříži a ve Vídni.²

Na konci 19. století se Spolek spojil s firmou **Solvay** a ve dvacátých letech minulého století byl Spolek nejsilnějším chemickým podnikem ve střední Evropě. Kromě firmy Solvay Spolek spolupracoval i s firmami **Ciba**, **I. G. Farbenindustrie**, **Carbo Union** a dalšími jinými firmami. Součástí Spolku byly například chemické závody v Neštěmicích, v Hrušově, v Sokolově, v Ostravě. Během roku 1938 Spolek

buduje výrobu organických barviv v Pardubicích – Rybitví (Synthesia) a chlorovou chemii v Neratovicích (Spolana).^{2,19}

Během druhé světové války vlastnila ústecký Spolek společnost **I. G. Farbenindustrie** a při bombardování města Ústí nad Labem byla zničena velká část ústeckého závodu. I po druhé světové válce však znovu stojí chemie na prvním místě ústeckého průmyslu.^{2,19}

Po roce 1945 během znárodnění dochází k rozpadu koncernové struktury Spolku pro chemickou a hutní výrobu a je tak rozdělen na samostatné chemické podniky v republice, např. **Východočeské chemické závody Syntezia Semtín, Spolana, Fotochema, Solo Sušice** a další. Spolek samotný se stal součástí tzv. výrobní hospodářské jednotky **UNICHEM**, ze které se vydělil, v roce 1989 se osamostatnil jako státní podnik a o rok později byla obnovena jeho právní forma akciové společnosti.^{2,19}

Spolek pro chemickou a hutní výrobu je výrobcem *epoxidových pryskyřic, lakařských a polyesterových pryskyřic, iontoměničů a tenzidů* pro výrobu detergentů. Speciální technologie zahrnuje *výrobu kyseliny fluorovodíkové, fluorových solí, kyseliny wolframové a syntetických drahokamů*. Spolek vyrábí preparáty *stříbra, platiny a zlata*, dále anorganické výrobky, především *hydroxid draselný a sodný, thiosíran sodný a manganistan draselný*. Spolek se také podílí na výrobě spotřebního zboží, především na výrobě kosmetických přípravků v aerosolovém balení.^{2,19}

Další chemické továrny

Díky výrobě základních chemických surovin ve Spolku vzniká ve městě řada doprovodných továren. V roce 1873 byla založená firma **Henrich Naschodl**, která produkovala *chemikálie* a byla zaměřena na *sklářský průmysl*. Od roku 1921 se jejími majiteli stávají pánové **Richard Lederer** a **Alfons Bär** a firma doplňuje výrobu o *laboratorní přístroje a zdravotnictví*. V roce 1891 na Střekově vzniká firma **Kind a Landesmann**, která vyrábí *želatinu a klíž*. Na výrobu *éterických olejů a esencí* pro potravinářský průmysl se zaměřuje firma **Heinrich Haensel**, která byla založena v roce 1899. *Chloroform, éterické oleje a esence* rovněž vyrábí firma **Ernst Heuer** z Gotty u Drážďan, která v roce 1885 zakládá poblíž starého přístavu v Ústí nad Labem svoji další pobočku. Na rafinaci *kafry* se specializuje továrna, kterou vlastnil pan **C. Buschbeck**. V

roce 1877 vzniká v Předlicích výrobní boraxu, která se později se přejmenovává na **Aussiger Boraxwerke Backer & Gerstley** a v roce 1907 na **Camphor - Fabrik**. Tato továrna vyráběla především všechny druhy *boraxu* (krystalický, granulovaný a.p.) Od roku 1906 firma **Pearson, Fritz Schulz junior** pak vyrábí *dezinfekční prostředky*. V roce 1908 byla v Ústí nad Labem otevřena pobočka drážďanské firmy **Gehe - Werke**. Tento závod vyráběl *farmaceutické přípravky* a *melasové extrakty*.^{1,2}

Norgine

V roce 1907 v Ústí nad Labem vzniká nová chemická továrna s názvem **Norgine**, kterou založil **Dr. Victor Stein**. Tato firma zpočátku vyráběla přípravky na *úpravu a hlazení, jód* a speciální přípravky určené pro *textilní průmysl*. O několik let později pak začíná vyrábět hotové *farmaceutické přípravky* a *sulfonamidy*. Od roku 1938 nese název **Scheering A. G.** Po druhé světové válce se stává součástí **Spojených farmaceutických závodů** a následně se mění na továrnu **Chemopharma**. Více o továrně bude rozvedeno v dalších kapitolách.^{1,2}

4. Počátky lékárenství v Ústí nad Labem

Nejstarší historický pramen, který pojednává o prvním lékárníkovi v Ústí nad Labem, pochází z roku 1586 a zmiňuje se o **Georgovi Schmiedovi** (viz. dále).

V tomto období nastupovala nová éra chemických léčiv, doba „**chemiatrie**“, která je zároveň „**zlatým věkem lékárenství**“, kdy začala vzrůstat výrobní činnost lékáren a s ní i počet lékáren samotných. V tomto období byly položeny základy farmaceutických věd, hlavně pak *farmaceutické chemie* a *farmakognosie*. V 16. století také vycházelo mnoho řad herbářů s farmakologickým vysvětlením účinku daných rostlin. Počátkem 16. století vznikaly řády, které nařizovaly pravidelné prohlídky lékáren. Tyto prohlídky prováděla komise stávající z členů městských rad a lékaře. Komise tak kontrolovala kvalitu léčiv v lékárnách a jejich ceny. Lékárníci potvrdili přísahou řádné plnění svých povinností a své vzdělání, které v tomto období získali podrobením *provizorské* nebo *patronské zkoušky* na **lékařské fakultě**, jak nařizoval Statut lékařské fakulty. Absolvent pak dostal od děkana diplom „*magistra artis pharmaceuticae*“.^{12, 20}

Před tímto obdobím, od počátku našeho lékárenství ve 13. století, bylo **farmaceutické vzdělání** pouhým **řemeslem**. *Učeň*, tiro, však musel mít nejen dobré předběžné vzdělání, ale i schopnosti. Do učení ho přijali lékárník, městský lékař, zástupce městské rady a lékárnická korporace. Po pěti letech učení musel absolvovat *tirocinální zkoušku* a po jejím splnění pak obdržel *výuční vysvědčení*. Zásadní význam ve vzdělávání měli vzniklé Univerzity, konkrétně pak **Univerzita Karlova**, ze které vycházeli lékaři, a lékárníci se tak museli jejich odborné úrovni a receptuře vyrovnat. Lékárníci se stali členy univerzity a skládali pak na lékařské univerzitě *přísahu*. V té době však žádná forma studia pro lékárníky neexistovala. Teprve po reskriptu **Ferdinanda II.** z roku 1651 a podle **Statut lékařské fakulty** z roku 1654 se musel budoucí lékárník podrobit již zmíněné provizorské nebo patronské zkoušce, jak již bylo napsáno výše. Až v roce 1770 byla zavedena povinnost absolvovat zkoušku na lékařské fakultě.^{12, 20}

Lékárnický pořádek je počátkem vzniku samosprávné povinné organizace majitelů lékáren, **Grémia lékárníků**, které vzniklo v letech 1773 a zaniklo v roce 1950. Členství v Grémiích lékárníků, jenž nahradila farmaceutická kolegia, bylo povinné pro všechny majitele, nájemce a samostatné provizory lékáren. V letech 1775 až 1820 byly

podle charakteru provozního práva vyhrazeny dva typy veřejných lékáren. Do prvního typu spadaly lékárny s trvalým **reálným právem** nezávislým na osobě, s **právem radikovaným**, vázaným na pozemek a dům, a **neradikovaným**, volně vázaným. Tyto lékárny mohla vlastnit osoba bez farmaceutického vzdělání. Druhým typem pak byly lékárny s **osobním právem**, které mohl vlastnit pouze farmaceut.^{12, 20}

Lékárenská literatura

Jistým pramenem lékárenské literatury, ze které bylo v Ústí nad Labem čerpáno, je starobylý receptář, **Dispensatorium**. Autorem tohoto lékárenského díla byl **Valerio Cordo**. Pochází z roku 1551 a byl nalezen v Zubrnících na faře. Jedná se o **Norimberský lékopis**, známý jako **Dispensatorium Valeria Corda**. Norimberský lékopis byl prvním lékopisem v Německu a ve střední Evropě. V 16. a 17. století se také používal v našich lékárnách. Dispensatorium je psáno latinsky a představuje předchůdce našeho dnešního Českého lékopisu.^{13, 20}

Starobylý „lékopis“ obsahuje řadu složení léčivých přípravků, postupy při jejich přípravě a popis užívání. Receptář obsahuje *Index Compositorum*, kde jsou léčivé přípravky členěny abecedně. Jsou zde uvedeny léčivé přípravky aromatických léků, laxativ a extraktů, řada olejů různého složení (například olej z mandragory, olej z pepře, olej z máku, třezalkový či violkový olej).¹³

Dále obsahuje část věnovanou lékovým formám, jako mastím (například bílá mast, kafrová mast), pilulkám (pilulky arabské, zlaté pilulky, benediktýnské pilulky, pilulky z aloe), sirupům (sirup z pelyňku, mátový sirup, chmelový či lékořicový sirup), či nosním přípravkům.¹³

V Dispensatoriu jsou také uvedeny recepty různých medů rozličného složení, náplastí i petrolejů.¹³

První lékárníci

V Ústí nad Labem můžeme najít nejstarší zmínku o prvním lékárníkovi z roku 1586. Byl jím **Georg Schmied**, který zakoupil dům č. p. 225, kde zřídil lékárnou.¹

Kolem roku 1600 ve městě provozoval lékárnou litoměřický **Physicus ordinarius Med. Dr. Christian Theodor Schösser**, jehož bratr, primátor města, byl zavražděn. Lékárna se nacházela v centru města. Na jejím nádvoří se nacházela kašna, kde byly vystavené sochy filosofů, a kde mohli měšťané pokojně rozjímat.^{21,22}

Další zmínka je patrná z roku 1644 o **Georgu Etzelovi**, v roce 1653 pak o **Matteusovi Brettschneiderovi**, který měl zřízenou lékárnou v domě č. p. 215. Po jeho smrti se v roce 1695 jako další lékárník ve městě objevuje **Daniel Straka**, který si pravděpodobně vzal **vdovu** po Brettschneiderovi. V roce 1700 však svého povolání zanechává. V roce 1739 do města přichází jako nový lékárník **Johann Wenzel Klapka**, který pocházel z Prahy. Ten zakupuje dům č. p. 55 a otevírá novou lékárnou. Historické prameny dále dokládají přítomnost lékárníka **Jacoba Waldy** v roce 1740, který o osm let později pravděpodobně odchází jako lékárník do nedalekého města Osek. V roce 1763 se pak v Ústí nad Labem objevuje **Franz Fridrich Friedel**, který ve městě zakládá lékárnou „Zum schwarzen Adler“. Ta byla později spojena s lékárnou „Zum weissen Löwen“, kterou založil **Wenzel Pokorný**.²¹

Lékárna „Löwen weißer“

Wenzel Pokorný se narodil v roce 1760 v Praze a v roce 1784 se přestěhoval do Ústí nad Labem. V roce 1786 zakoupil dům v Hrnčířské ulici č. p. 67, kde se dnes nachází Mírové náměstí. Zde pak zřídil lékárnou „**Löwen weißer**“ (lékárna „U bílého lva“).¹

Lékárna „Löwen weißer“ byla lékárna s právem *radikovaným*, mohla ji proto vlastnit osoba bez farmaceutického vzdělání.

Dne 12. února roku 1798 byl zvolen starostou města. Dne 1. března roku 1799 však rezignoval a dále se věnoval své profesi lékárníka.¹

5. Farmacie na Ústecku od 19. století do konce 1. světové války

5. 1. Počátky farmaceutického průmyslu

Na konci 19. století spolu s rozvíjejícím se průmyslem vzniká ve městě Ústí nad Labem i velké množství již uvedených firem s různým zaměřením. Mezi nejvýznamnější firmu farmaceutického charakteru patří firma **Norgine**.

Norgine

Firma **Norgine** vznikla v roce 1907 v Předlicích a v roce 1909 zahájila svůj první provoz. Továrnu Norgine nechal postavit **Dr. Victor Stein**. Tato firma zpočátku neměla farmaceutický charakter, nejdříve vyráběla *chemické pomocné suroviny* a nejrůznější *barvy pro textilní a kožedělný průmysl*, dále přípravky na *úpravu a hlazení, produkty z rostlinných koloidů a jód*, který zpracovávala z mořských řas. Odkud také továrna nese svůj název, **Norgine**.^{2,23}

Na počátku své výroby firma zaměstnávala asi 30 dělníků. Po první světové válce se firma Norgine zaměřila na výrobu léčivých přípravků.²³

5. 2. Vznik nových lékáren

Od počátku 19. století narůstal ve městě počet obyvatel, ale zároveň i počet nemocných. Vznikaly tak nové nemocnice a s nimi i nové lékárny, jejichž počet se zvyšoval. Do konce 1. světové války již ve městě fungovaly tři lékárny, v obcích, které byly k Ústí nad Labem připojeny později, pak lékárny dvě.

První polovina 19. století je zároveň i dobou objevu *biologických základů medicíny*. Stoupal význam *farmaceutické chemie*, na základě izolace *morfinu* z opia v roce 1803 byl objeven nový druh organických léčiv izolovaných z přírodních látek, které se později vyráběli syntetickou cestou. *Průmyslová izolace alkaloidů* tak podnítila rozvoj *farmaceutické velkovýroby*.¹²

V 19. století došlo k zásadním **změnám na úrovni vzdělání**. V roce 1804/ 1805 bylo zavedeno povinné studium farmacie na Lékařské fakultě **Univerzity Karlo - Ferdinandovy v Praze**, jako jedno z prvních v Evropě. Studium následovalo po *čtyřech letech latinské školy, čtyřech letech učňovských a čtyřech letech tovaryšských – kondičních*. Studium na fakultě bylo *jednoleté*. Od roku 1833 bylo studium prodlouženo na *dva roky*, kterému předcházely *tři učňovské roky a dva roky kondiční*. Délka vzdělání na gymnáziu se v průběhu let postupně prodlužovala ze čtyř povinných tříd na osm. Děkan lékařské fakulty pak absolventům uděloval titul *PhMr.* Od roku 1891 pak diplom opravňoval k samostatnému vedení lékárny po absolvování pětileté praxe, od roku 1906 si však lékárník mohl zřídit novou lékárnu až po patnácti letech uskutečněné praxe. Tato forma studia přetrvávala do roku 1953.^{12, 20}

Lékárna „Löwen weißer“

V roce 1802 **Wenzel Pokorný** zakoupil lékárnu „**Zum schwarzen Adler**“ od lékárníka **Franze Fridricha Friedela**, a kterou pak spojil s lékárnou „**Löwen weißer**“, uváděnou také pod názvem „**Zum weißer Löwen**“. Zemřel 23. dubna roku 1828 na zápal plic. Lékárnu „Löwen weißer“ převzal **Hermann Barthelmé**. Dne 23. listopadu roku 1830 lékárnu prodal lékárníkovi **PhMr. Aloisovi Walterovi**. Pan PhMr. Alois Walter se narodil v Teplicích a diplom získal dne 2. prosince roku 1829 v Praze. V roce 1835 však byla lékárna zničena požárem. Pan Walter tak spojil svůj a sousední dům, a nechal vystavit novou lékárnu.^{21, 25, 33}

Lékárna „Löwen weißer“ také zaměstnávala lékárnické pomocníky, novodobé farmaceutické asistenty. Od 23. srpna roku 1853 do 30. června 1858 zde jako lékárnický pomocník působil **Johann Gruß**, od 1. srpna roku 1857 do 1. ledna 1859 pak **Josef Leyden**.²⁷

Lékárna „Löwen weißen“ se také podílela na vzdělávání budoucích lékárníků. Do roku 1860 zde jako tyron působil **Jaromír Storch**.²⁶

Od 1. srpna roku 1868 se novým majitelem lékárny stává **PhMr. Viktor Hermann Walter**, Walterův syn. Viktor Hermann Walter získal titul PhMr. dne 17. července roku 1857 v Praze a do Grémia lékárníků byl inkorporován 6. listopadu roku 1868. Viktor Hermann Walter pravděpodobně zemřel a novým majitelem se stává jeho žena, vdova **Emma Walterová**, kterou uvádí Pharmaceutische Alamanach z roku 1892. V lékárně tak od 1. ledna roku 1889 jako provizor působí **PhMr. Josef Payer**, který v lékárně „Löwen weißen“ působil dva roky. Pan PhMr. Josef Payer svůj diplom získal 25. července roku 1887 ve Štýrském Hradci a do Grémia lékárníků byl inkorporován 28. srpna roku 1889. Dne 1. ledna 1891 ho ve funkci provizora vystřídal **PhMr. Franz Faltis**, který titul PhMr. získal v roce 1880 v Praze. Pharmaceutische Kalendar z roku 1900 jako provizora lékárny uvádí **PhMr. Wilhelma Brumovského**, který v lékárně působil od 1. května roku 1899. Pan PhMr. Wilhelm Brumovsky se narodil v Opavě. Diplom obdržel ve Vídni dne 20. července roku 1882 a do Grémia lékárníků byl inkorporován 18. května roku 1899. Od 20. srpna 1900 se novým provizorem lékárny „Löwen weißen“ stává **PhMr. Viktor Hermann Walter**, syn Emmy a Viktora Hermanna Walterových, kterého zároveň jako provizora uvádí i Pharmaceutische Kalendar z roku 1903. Pan PhMr. Viktor Hermann Walter se narodil v Ústí nad Labem, diplom získal 17. července roku 1897 na Německé Univerzitě. Do Grémia lékárníků pak byl inkorporován 4. listopadu roku 1900. V Lékárenském kalendáři z roku 1906 je již uváděn jako majitel lékárny.^{25, 28, 29, 30, 31}

Jak uvádí vizitka lékárny „Löwen weißen“ z roku 1912, taktéž nazývaná „**Löwenapotheke**“, nabízela lékárna různé *farmaceutické preparáty, drogy a obvazový materiál*. Lékárna měla i své *speciality, medicínální vína a různé přípravky pro nemocné a rekonvalescenty*.⁵⁴

Lékárna „Zur goldenen Krone“

Dne 1. srpna roku 1875 otevřel v Ústí nad Labem lékárník **PhMr. Leopold Herzum** novou lékárnu. Již druhá lékárna ve městě byla otevřena pod názvem „**Zur goldenen Krone**“ (lékárna „U zlaté koruny“). Pan PhMr. Leopold Herzum pocházel

z nedaleké Bíliny. Svůj diplom a titul PhMr. obdržel dne 28. července roku 1858 v Praze. Do Grémia lékárníků pak byl PhMr. Leopold Herzum inkorporován dne 19. srpna roku 1875.^{21,25}

Lékárna „Zur goldenen Krone“ byla lékárna s právem *osobním*, mohl ji proto vlastnit pouze lékárník.

Stejně jako lékárna „Löwen weißen“ se lékárna „Zur goldenen Krone“ podílela na vzdělávání budoucích lékárníků. Pod vedením PhMr. Leopolda Herzuma zde od 20. září 1886 do roku 1889 působil jako tyron **Franz Theumer**.²⁶

Pan PhMr. Leopold Herzum působil v lékárně „Zur goldener Krone“ do roku 1901. Od 1. července roku 1901 lékárnou převzal **PhMr. Hans Weiner**, který se narodil ve městě Kleinbösig. Titul PhMr. získal 27. listopadu roku 1885 na Německé Univerzitě, do Grémia lékárníků pak byl inkorporován 15. července 1901. V seznamu majitelů lékárny je dále po PhMr. Weinerovi uváděna jeho **vdova**. Tu uvádí i jako majitelku lékárny Lékárenský kalendář z roku 1906.^{25,31}

Jelikož lékárna „Zur goldenen Krone“ byla lékárna s právem osobním, mohl ji vlastnit pouze lékárník. A protože vdova neměla farmaceutické vzdělání, musela v lékárně zaměstnat provizora.

Jako provizor v lékárně „Zur goldenen Krone“ od 9. dubna roku 1905 působil **PhMr. Carl Frank**, který se narodil 17. července 1860 v Žatci. Diplom obdržel 23. října roku 1885 a do Grémia lékárníků byl inkorporován 27. dubna roku 1905. Od 15. srpna 1905 ho ve funkci provizora vystřídal lékárník **PhMr. Heinrich Zippe**, který svůj titul získal 13. července roku 1895 v Praze. Narodil se 6. listopadu 1874 v Dobřanech a do Grémia lékárníků byl inkorporován 13. prosince roku 1905.²⁵

Lékárenská ročenka z roku 1909 jako nového majitele lékárny „Zur goldenen Krone“ uvádí **PhMr. Karla Krause**, provizorem v lékárně nadále zůstává PhMr. Heinrich Zippe, který v lékárně působil do roku 1913. Od 1. ledna roku 1913 se novým majitelem lékárny stává lékárník **PhMr. Antoním Schimmel**.^{25,32}

Pharmaceutische Almanach z roku 1917 uvádí, že se lékárna „Zur goldenen Krone“ nacházela na Dersdenerstrasse, kde se dnes nachází Lidickém náměstí, v poměrně rušné části města. Alexander Marian ve svém díle Die Aerzte und das Gesundheitswesen in Aussig's Vergangenheit Aussig uvádí dům č. p. 176.^{21,33}

Lékárna „Zum Schutzengel“

Dne 10. ledna roku 1898 byla v Krásném Březně v Drážní ulici č. p. 6 otevřená lékárna „**Zum Schutzengel**“ (lékárna „U Anděla strážce“), uváděnou také pod názvem „**Zum Engel**“.^{25,30}

Krásné Březno bylo v tomto období samostatnou obcí, k městu Ústí nad Labem bylo připojeno později.

Majitelem lékárny se stal lékárník **PhMr. Agathon Schmitz**, který se narodil v Opavě. Diplom obdržel 17. července roku 1868 ve Vídni a do Grémia lékárníků byl inkorporován 16. února 1898. Novým majitelem lékárny se k 1. lednu roku 1900 stává lékárník **PhMr. Emil Ebenhóch**. Pan PhMr. Emil Ebenhóch svůj titul získal 20. července roku 1870 ve Vídni a dne 17. února 1876 byl inkorporován jako lékárník v Rokytnici nad Jizerou.²⁵

I lékárna „Zum Schutzengel“ se podílela na vzdělávání budoucích lékárníků. Pod vedením PhMr. Emila Ebenhócha zde do 17. ledna roku 1902 jako tyron působil **Arthur Richter** a do roku 1905 **Adolf Lehmann**.²⁶

Lékárna „Zur Rose“

Dne 1. července roku 1904 byla na Střekově, v části Kramoly, slavnostně otevřena lékárna „**Zur Rose**“ (lékárna „U růže“).²⁵

Střekov byl k městu Ústí nad Labem připojen v pozdější době, v tomto období byl samostatnou obcí.

Majitelem lékárny „Zur Rose“ byl lékárník **PhMr. A. Grótschel**, který se narodil 16. prosince roku 1855, diplom obdržel po studiu na Německé Univerzitě dne 21. března roku 1881. Do Grémia lékárníků byl inkorporován 6. července roku 1904. Soupis členů lékáren litoměřického grémia jako dalšího majitele lékárny „Zur Rose“ uvádí lékárníka **PhMr. Ant. Breita** a jeho následníka **PhMr. Adolfa Perneru**, který lékárnu vedl do roku 1945.²⁵

Lékárna „U orla“

Dne 3. února roku 1910 byla ve městě otevřena lékárna „**U orla**“, která byla uváděná i pod názvy „**Adler - Apotheke**“ nebo „**Zum Adler**“. ^{25, 33, 34}

Lékárna „U orla“ byla lékárna s právem *osobním*, mohla ji proto vlastnit pouze osoba s farmaceutickým vzděláním.

Majitelem lékárny byl lékárník **PhMr. Hans Reeger**, který se narodil 29. května roku 1865 v Mariánských Lázních. Diplom obdržel 21. července 1886 v Praze a do Grémia lékárníků byl inkorporován 31. března roku 1910. ²⁵

Pharmaceutische Almanach z roku 1927 jako adresu lékárny uvádí Dresdner Strasse, dnešní Masarykova ulice. ³⁴

6. Ústecko a farmacie za dob první republiky, za německé okupace, stav po roce 1945

6. 1. Poválečný rozvoj průmyslu

Po roce 1918

Po první světové válce došlo k mnoha změnám, které se dotkly farmacie a průmyslu převážně. Po válce nastal rozvoj *průmyslu chemického a chemické výroby*. Byly např. objeveny *hormony* (roku 1921 *insulin*, 1925 *parathormon*), izolovány *vitaminy*. Velkým krokem bylo také, že vznikající farmaceutické firmy si pro výzkum léčiv začaly vybudovávat vlastní laboratoře. Zlepšovaly se technologické postupy při výrobě léčivých přípravků, zaváděly se nové metody. Vzrostla výkonnost tabletovacích strojů, a tak se příprava tablet, čípků, injekcí přesunula z lékáren do továren.⁵⁵

Nové farmaceutické firmy

Jak již bylo řečeno, po válce nastal rozvoj průmyslu a chemické výroby. Nárůst farmaceutického průmyslu je zřejmý z Kalendářů drogistů Československých, který kromě farmaceutických výroben uvádí i seznamy všech drogistů a lékárníků. Kalendář z roku 1924 uvádí ústecké farmaceutické výrobce **Naschold H.**, „**Pharma**“, **Hartung Jiří Rud**, **Starke Rudolf** či **Krombholz Emil**.⁵⁷

S postupem roků se seznam farmaceutických výroben rozrůstá. V roce 1925 je v kalendáři uveden i Spolek pro chemickou a hutní výrobu. V roce 1932 se seznam rozšířil o farmaceutického výrobce **Gehe**, který je v předchozích kalendářích uváděn jako drogist, a o rok později o chemickou továrnu „**Chemos**“ **s.r.o.**^{58, 60, 61}

Norgine

Po první světové válce se firma Norgine zaměřila na *výrobu léků*. V roce 1925 pak dochází ke změně názvu podniku na **Farmaceutické závody Norgine A. G. Praha - Ústí nad Labem**. Léčivé přípravky se zde však začaly vyrábět až od roku 1927. Podnik se začínal rozrůstat, ve stejném roce zde vznikla dvouposchodňová budova a v roce 1930 měla firma již 100 pracovníků. Firmu finančně podporovala rodina Schichtova, která vlastnila již zmíněné Schichtovy závody.^{20, 23}

Odborným poradcem pro firmu Norgine byl profesor farmakologie na Německé Univerzitě v Praze **MUDr. Emil Starkenstein**. Podle jeho receptury začala firma Norgine vyrábět léčivý přípravek *Ferostabil*. Firma se dále zabývala *náprstníkovými glykosidy, spasmolytiky* a byla naším prvním výrobcem *insulinu*.²⁰

Drogisté

Největší konkurencí pro lékárníky byla nová živnost – **drogisté**. Drogisté se živili výrobou a prodejem léčivých přípravků, nejvíce pak rostlinných drog, mimo lékárny. Prodej jim umožňoval **Živnostenský řád** z roku 1859 a také nařízení říšského zákona, které upravovalo obchod s jedy a chemickými preparáty potřebnými jen k účelům technickým a ekonomickým. S rozvíjejícím se průmyslem narůstal i počet technických látek, nebylo tak možné oddělit, co vše spadá pod právo drogisty. Postupem času při drogeriích vznikaly i první výrobní laboratoře.²⁰

Z Kalendářů drogistů Československých lze zjistit, že konkurence v Ústeckém regionu byla velmi velká. V roce 1919 je v kalendáři uváděno devět drogistů, v roce 1932 pak jedenáct. Mezi největší drogisty patřil **Gehe a spol., velkodrog.**, kterého uvádí kalendář z roku 1919. V roce 1926 se **Gehe** zaměřuje na *farmaceutickou výrobu*. V roce 1926 je jako drogistická nákupní společnost uváděna firma **Drogochem**.^{56, 59, 60}

Mezi ostatní drogisty lze uvést **Finze Edward, velkodrog., Gúrtel Lev Fr., Heller Fr., Lander Ludvík, Merckle A., Oster Rud, Payer J, Watzke Max**, které uvádí Kalendář drogistů Československých z roku 1926.⁵⁹

Situace v roce 1938

Dne 30. září 1938 byl přijat **Mnichovský diktát** a byla tak ztracena ta část našeho farmaceutického průmyslu, která se nacházela v pohraničí. Okupace pak znamenala úplné odstranění zábran pro německou konkurenci. Součástí Úřadu říšského protektora byla skupina pro řízení zdravotnictví. Byl vybrán vedoucí lékárník v Protektorátu Čechy a Morava, zaveden německý lékopis, perzekuování Židé a antifašisté.⁵⁵

Norgine

V roce 1940 byla firma arizována a přešla do berlínského koncernu **Schering a spol.** Závod se pak ještě rozšířil o firmu **Heuer**, která se nacházela v Krásném Březně. V tuto dobu podnik zaměstnával 450 pracovníků. Do války odvedené zaměstnanci pak v práci nahradili váleční zajatci a vězňové z Terezína.^{20, 23}

Firma byla svou produkcí zaměřená na výrobu *antibakteriálních látek, sulfonamidů*, později i na výrobu *náplastí pro zdravotnické účely*. Jako první sulfonamid se zde vyráběl *Alesten* (Albucin). Pro válečné účely se zde také vyráběl ve větším množství *ether pro narkózu*.^{23, 24}

Firma Norgine se významně podílela na rozvoji farmaceutického průmyslu v naší zemi. Následným odtržením českého pohraničí však byl tento rozvoj přerušen.⁵⁵

Období druhé světové války

Druhá světová válka urychlila vývoj některých *farmakoterapeutických skupin*, a to především léčiv, kterých bylo zapotřebí ve válečné medicíně, zejména v chirurgii. Důležitou farmakoterapeutickou skupinou byly *antimikrobní látky*. Došlo k intenzivnímu výzkumu *sulfonamidů, penicilinů, dezinfekčních prostředků a náhrad krve*. Na výrobě sulfonamidů se výrazně podílela právě firma **Norgine**.⁵⁵

Druhá světová válka se dotkla i výroby chemických látek. Spolek pro chemickou a hutní výrobu začal vyrábět převážně *aktivní uhlí*, které se pak používalo jako adsorbens v plynových maskách.²

Poválečné změny a vývoj průmyslu v Ústí nad Labem po roce 1945

Po válečném období došlo ve vývoji průmyslu k zásadním změnám. Německým majitelům byl jejich majetek zkonfiskován a byla na něj uvalena správa. Původní němečtí majitelé pak byli odsunuti z Čech. Všechny průmyslové podniky, závody, ale i malé provozovny tak změnily své majitele. Za účelem dosazování národní správy byl zřízen úřad při místním národním výboru, Správa národního majetku.¹

Správa národního majetku

Podnětem ke vzniku Správy národního majetku byly dva **dekrety prezidenta republiky**.¹

Prvním byl dekret z 19. května 1945 „O neplatnosti některých majetkoprávních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací“.¹

Druhým dekretem byl dekret z 25. října 1945 „O konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy“.¹

Podle ustanovení těchto dekretů tak došlo k zabavení některého movitého i nemovitého majetku, jenž byl ve vlastnictví Německé říše, Království maďarského, politických fašistických stran a jiných útvarů, organizací, podniků a zařízení těchto režimů, fyzických osob německé nebo maďarské národnosti, s výjimkou osob, které prokáží, že zůstaly věrny Československé republice. Majetek byl zabaven těm osobám, které vyvíjely činnost, jenž směřovala proti státní svrchovanosti, samostatnosti a celistvosti Československé republiky.¹

Národním správcem byla osoba s patřičnými odbornými a praktickými znalostmi. Musela být mravně bezúhonná a státně spolehlivá. Před nastoupením úřadu skládali národní správci danému národnímu výboru slib, že budou svědomitě plnit své

povinnosti v souladu s hospodářskými, národními a jinými veřejnými zájmy. Národní správce byl také povinen doložit účty o svém hospodaření danému národnímu výboru. ¹

Po osvobození se všechny závody snažily co nejdříve zahájit výrobu. Problém byl ale v nedostatku surovin a v počtu zaměstnanců, kteří byli nasazeni do války, ze které se pak nevrátili. V některých závodech tak fungovala pouze některá oddělení, nebo došlo k úplnému zastavení výroby. Některé podniky také byly značně poškozeny při bombardování. Nejvíce poškozen pak byl **Spolek pro chemickou a hutní výrobu**. Problém byl i s funkčností strojních zařízení, které Němci využívali do posledních možností, a které tak byly značně opotřebované. ¹

Znárodnění ústeckých podniků

Ne všechny závody byly znárodněny ihned po vydání dekretů, kvůli podmínkám znárodnění vzhledem k počtu zaměstnanců. V průmyslu byly znárodněny a včleněny do **Spolku pro chemickou a hutní výrobu** ústecké závody **Chemické závody Ústí nad Labem – Falknov, spol. s.r.o.**, **Ústecká továrna na tiskařské barvy Dr. F. Becker a spol.**, **Chemická továrna K. Dlouhý, spol. s.r.o.**, **Závody na výrobu dehtových barev, spol. s.r.o.**, **Neštěmické Solvayovy závody, komanditní spol.** V textilním průmyslu do národního podniku **České vlnářské závody se sídlem v Liberci** byla včleněna ústecká firma **C. Wolfrum**. Ministerstvo výživy zřídilo na základě dekretu prezidenta republiky **Severočeské tukové závody národní podnik se sídlem v Ústí nad Labem**, do nichž byly včleněny závody **Parfumerie „Elida“, spol. s.r.o.**, závod **Planta, mleté výrobky, spol. s.r.o.**, dále závod **Wünche, a.s.**, závod **Radion, spol. s r.o.**, **Podpůrné zařízení a.s. Jiří Schicht, spol. s.r.o.**, závod hnědouhelné těžbařstvo **„Svornost“** a jako poslední závod **Jiří Schicht, a. s.** ¹

Znárodnění farmaceutických továren

Všechny znárodněné farmaceutické továrny a velkodistributoři se staly součástí **Spojených farmaceutických závodů**, později **SPOFA**. Spojené farmaceutické závody měly celkem 22 výrobních a 14 distribučních závodů. ⁵⁵

Norgine po roce 1945

Po osvobození předal ředitel Dr. Von Becker závod **Československé národní správě**. Závod měl na kontě velké množství zásob surovin a hotových léků. Správa byla vytvořena na základě dekretu prezidenta republiky o znárodnění. V chemicko - farmaceutickém průmyslu byly znárodněny především **Chemické závody Schering, a. s., závod P. Beiersdorf, a. s. - Ústí nad Labem**, kde se vyráběly náplasti, a **Cephag, a. s. - Krásné Březno**. Všechny tyto tři závody byly včleněny do **Spojených farmaceutických závodů**. V roce 1946 se závod přejmenoval na **SPOFA 30 - Ústí nad Labem**.^{1, 23}

6. 2. Stav lékáren ve válečném a poválečném období

Po roce 1938

Na území připojeném k Říši, které bylo zabráno Němci, bylo celkem 372 lékáren. Češi museli toto zabrané území opustit. Ve vnitru Čech a Moravy tak zůstalo 674 lékáren. V Protektorátu Čechy a Morava byl jako vedoucí lékárník vybrán **Dr. jur. Et PhMr. F. Pröger**, dále byl zaveden německý lékopis, *Deustches Arzneibuch*, který platil od roku 1941 do roku 1947. Státní správou byly k lékopisu vydávány ceníky, sazby, oficiálních léčiv a léčivých přípravků. Ceníky neoficinálních léčiv a léčivých přípravků pak vydávala Grémia lékárníků nebo lékárnické spolky. V roce 1941 pak vyšla sazba německo - česká.^{12, 55}

Období po válce 1945

Po skončení války byli němečtí státní příslušníci nuceni odejít z Čech. Majitelé ústeckých lékáren byli často německé národnosti, lékárny pak do svých rukou převzali národní správci.

Po osvobození roku 1945 byli nově přicházející lékárníci většinou z Prahy, Lékárny byly do té doby jen v soukromých rukou a předávaly se často z generace na generaci. V rozmezí května až června roku 1945 nastupovali do Ústí nad Labem většinou lékárníci, kteří promovali ještě před válkou a měli již skvělou praxi. Mezi absolventy farmacie, kteří promovali jako první po druhé světové válce, lze uvést výborné farmaceuty **Jaroslava Krejčího, Jiřího Pince** či **Jiřího Kokšala**.⁶⁴

V roce 1945 bylo také obnoveno mezifakultní **studium na Přírodovědecké a Lékařské fakultě Univerzity Karlovy**, podle studijního řádu musel student absolvovat *dva roky praxe a dva roky studia*. Nově pak bylo umožněno studium farmacie na **Univerzitě v Brně**. Zpočátku se fakulty potýkaly s velkým počtem zájemců. Jednalo se o studenty, kterým bylo za války studium odepřeno.¹²

Lékárna „Löwen weißen“

Od 1. listopadu roku 1918 v lékárně „Löwen weißen“ jako nový provizor působí lékárník **PhMr. Josef Straka**. Pharmaceutische Almanach z roku 1928 uvádí jako majitele **dědice Viktora Hermanna Waltera**, paní **Emmu Jellinkovou**, a **PhMr. Adolfa Klepsche**. Paní Emma Jellinková, rozená Walterová, se provdala za Hanse Jellinka. Lékárnu „Löwen weißen“ pak dostala věnem. V roce 1903 se jim narodil syn **Hans Jellinek**, budoucí majitel lékárny „Löwen weißen“.^{25, 35, 62}

Hans Jellinek vystudoval v letech 1922 až 1926 Právnickou fakultu na Německé Univerzitě v Praze. Svě profesi se však nevěnoval, protože měl vést lékárnu, kterou měl zdědit. Proto v letech 1926 až 1927 absolvoval několik lékárenských kurzů a v roce 1927 úspěšně složil tirocinnální zkoušku. Dále se pak věnoval studiu na přírodovědecké fakultě a v roce 1930 absolvoval čtyři semestry farmacie.⁶²

V roce 1938 jsou v Lékárenské ročence uváděni jako majitelé **PhMr. Adolf Klepsch** a **PhMr. a Dr. Jan Jellinek**. V roce 1942 si PhMr. a Dr. Jan Jellinek nechal změnit jméno na „**Walter**“ a v roce 1945 se dostal do americké okupační zóny.^{36, 62}

Lékárnu „Löwen weißen“ pak od 15. července roku 1945 vede lékárník **PhMr. František Hoza**.²⁵

Lékárna „Zur goldenen Krone“

Od 1. ledna roku 1913 se novým majitelem lékárny „Zur goldenen Krone“ stal lékárník **PhMr. Anton Schimmel**, který se narodil 18. května roku 1875 v Kamenickém Šenově a diplom obdržel v Praze dne 22. prosince 1900. Do Grémia lékárníků pak byl inkorporován dne 1. června roku 1913.²⁵

Jak lze vyčíst z vizitky lékárny z roku 1923, nabízí lékárna různé *minerální vody*, *medicinální mýdla* a *kosmetické speciality*. Dále lékárna nabízí *medicinální vína*, *obvazové materiály* a jiné *farmaceutické speciality*. Ze stejné vizitky lze také vyčíst, že lékárna „Zur goldenen Krone“ změnila svou adresu na Tepitzerstrasse, což je dnešní Revoluční ulice.⁶³

Pharmaceutischen Almanach z roku 1929 jako majitele lékárny uvádí **dědice Antonína Schimmela**. Stejně je tomu v lékárenském kalendáři z roku 1933, který ještě uvádí jako provizora **PhMr. J. O. Hancke**.^{37, 38}

V roce 1936 jako provizor v lékárně „Zur goldenen Krone“ působil **PhMr. Karel Hlawaty**, Lékárenská ročenka z roku 1938 pak jako dalšího provizora uvádí lékárníka **PhMr. Františka Themla**.^{36, 39}

Lékárenská ročenka z roku 1947/48 uvádí adresu lékárny Teplická č. p. 32, dnešní Revoluční ulice.⁴⁰

Lékárna „Zur goldenen Krone“ byla během bombardování za druhé světové války **zničena**. Nepoškozené léky a suroviny byly převezeny do lékárny „U orla“. Mezi nimi se nacházelo mnoho drog.⁶⁴

Lékárna měla svou vlastní specialitu, která se nazývala „*Sirupus bromoformi compositus*“. Tato specialita obsahovala: *Papaveris Rhodos*

Sirupus simplex

Tolu Balsami

Bromoformi sirupus

Aconiti tinctura

Papaver Rhodos se nechal extrahovat. Do vzniklého extraktu se po částech přidal *Sirup simplex*. K vzniklému „*Sirupus papaveris*“ se přidal tuhý *Tolu Balsami*, jenž se rozdrtil s cukrem, a směs se zahřála. Po zahřátí se do

vzniklého „*Sirupus balsami tolutami*“ přidal *Bromoforni sirupus* a *Aconiti tinctura*, směs se zamíchala, a vznikl tak konečný produkt „*Sirupus bromoforni compositus*“. ⁶⁴

Tento sirup byl v lékárně připravován ve velkém množství, až 50 kg. Je také známo, že se při jeho náročné přípravě omámil pan **PhMr. Pinc** z lékárny „U orla“, který „*Sirupus bromoforni compositus*“ připravoval. ⁶⁴

Lékárna „Zum Schutzengel“

Od 1. ledna roku 1900 lékárnou vede **PhMr. Emil Ebenhőch**. Pharmaceutischen Almanach z roku 1924 zde stejného roku uvádí jako vedoucího lékárníka taktéž nazývané „**Engel - Apotheke**“ pana **PhMr. Richarda Ebenhőcha**. ^{25, 41}

Jak uvádí vizitka lékárny z roku 1923, nabízela taktéž uváděná „**Engel - Apotheke**“ *limonády, sodovky i ovocné šťávy*. Lékárna měla i své *speciality*, ke kterým patřil přípravek pro děti „*Ossiola*“, dále *Ústecký balzám, vína, čaj pro zdraví* či *Krásnobřezenskou domácí mast*. ⁶³

Lékárna „Zur Rose“

Lékařnu „Zur Rose“ v tomto období vlastnil **PhMr. Adolf Perner**, kterého uvádí Soupis členů litoměřického Grémia. ²⁵

Lékárna „U orla“

Ústeckou lékařnu „U orla“ od roku 1910 stále vlastnil a vedl lékárník **PhMr. Hans Reeger**. ²⁵

Jak je patrné z vizitky lékárny „Adler - Apotheke“ z roku 1923, lékárna nabízí různé *farmaceutické speciality* a možnost provedení *analýzy moče*. ⁶³

Od 1. července roku 1945 lékárnou vede národní správce **PhMr. Břetislav Pechek**, který zde působil do 31. prosince roku 1954. Pan PhMr. Břetislav Pechek se do Ústí nad Labem přistěhoval těsně po konci druhé světové války společně se svým spolužákem, vězněm nacismu, Josefem Štefanem. Pan PhMr. Břetislav Pechek se narodil 28. února roku 1908 ve Velvarech. Titul PhMr. mu byl přidělen dne 27. června roku 1933 v Praze. Do Grémia lékárníků pak byl inkorporován dne 22. dubna roku 1949.^{25, 64}

Od roku 1945 se v lékárně velmi často připravovaly *Magistraliter léčivé přípravky*. V roce 1947 lékárna absolvovala přestavbu. Měla tak, jako první v okrese, oddělený prostor pro přípravu léčivých přípravků. V ostatních lékárnách se léčivé přípravky připravovaly ještě u táry, přímo před zraky pacientů.⁶⁴

Lékárna „Central“

Dne 16. června roku 1925 byla lékárníkem **PhMr. Josefem Strakou** v ulici Bělská č. p. 9, v dnešní Bílinské ulici, otevřena lékárna „**Central**“ (lékárna „Central“). Lékárna je také uváděna pod názvem „**Zentral Apotheke**“ či „**Centrální lékárna**“. Pan PhMr. Josef Straka se narodil 25. března roku 1875 ve Střížovicích. Svůj diplom získal 19. července roku 1905 a do Grémia lékárníků byl inkorporován dne 31. srpna roku 1926.^{25, 42, 43}

Lékárna „Central“ byla lékárna s právem *osobním*, mohla ji proto vlastnit pouze osoba s farmaceutickým vzděláním.

Pharmaceutische Almanach z roku 1926 uvádí jako spolumajitele **PhMr. Ervína Kreutziga**. Od 1. července 1932 se novým majitelem lékárny „Central“ stává lékárník **PhMr. Alois Kunz**, který titul obdržel 10. července roku 1909 v Praze. Pan PhMr. Alois Kunz se narodil 4. prosince 1884 v Hankovicích a do Grémia lékárníků byl inkorporován 31. srpna roku 1933.^{25, 42}

Z Lékárenské ročenky z roku 1947/1948 je patrné, že lékárna změnila svou adresu na Náměstí Edwarda Beneše č. p. 30. Stejná ročenka zároveň uvádí, že byla lékárna toho času **uzavřena**.⁴⁰

Lékárna „U sv. Huberta“

V roce 1929 byla na Bukově otevřena nová lékárna pod názvem „**U sv. Huberta**“. Tato lékárna se nacházela na Masarykově třídě č. p. 347. Majitelem lékárny se stal lékárník **PhMr. Franz Carmine**, který je zmiňován v Apotheker Kalender z roku 1930.^{40, 43}

V tomto období byl Bukov samostatnou obcí, k Ústí nad Labem byl připojen až v roce 1939.

Od roku 1945 pak lékárně „U sv. Huberta“ vedl národní správce **PhMr. Gustav Zinke**, kterého uvádí Lékárenská ročenka z roku 1947. Pan PhMr. Gustav Zinke také působil lékárně „U Slunce“ na rohu Pařížské a Masarykovy ulice a v lékárně „U Hvězdy“ na Klíši. V roce 1935 a 1936 se stal mistrem republiky ve skifu. V lékárně „U sv. Huberta“ působil do roku 1951.^{40, 64}

Lékárna „Zum Krone“

Roku 1932 byla v Předlicích otevřená lékárna pod názvem „**Zum Krone**“. V Lékárenském kalendáři z roku 1933 je jako majitel lékárny uváděn lékárník **PhMr. Ervín Kreutzig**.^{22, 38}

V roce 1939 jsou Předlice připojeny k městu Ústí nad Labem. Protože v Ústí nad Labem již lékárna s názvem „Zur goldener Krone“ existovala, byla lékárna „Zum Krone“ v Předlicích přejmenována na lékárně „**U Kříže**“.²²

Od roku 1945 pak v lékárně působil **PhMr. Ludvík Novotný**, kterého zmiňuje Lékárenská ročenka z roku 1947/48. Ta současně udává i adresu lékárny na třídě E. Beneše č. p. 332, kde se dnes nachází Hrbovická ulice. Pan PhMr. Ludvík Novotný lékárně vedl do roku 1955.^{40, 64}

Lékárna „U Hvězdy“

Další lékárna ve městě byla otevřena dne 1. listopadu roku 1933 na Klíši. Majitelem lékárny byl **PhMr. Gustav Weigend** a byla otevřena pod názvem „U

Hvězdy“, uváděná také pod názvem „**Sternapotheke**“. Pan PhMr. Gustav Weigend se narodil 1. ledna 1890 v Chomutově. Diplom získal 10. prosince roku 1920 a do Grémia lékárníků byl inkorporován 11. ledna roku 1934.^{25, 39}

Od roku 1945 lékárnou vedl národní správce **PhMr. Jaromír Caha**. Adresa lékárny, jak uvádí Lékárenská ročenka z roku 1947/ 1948, byla Kalininova č. p. 50, což je dnešní Štefánikova ulice.^{25, 40}

Lékárna „U Slunce“

Lékárna „**U Slunce**“ byla založena v roce 1939. Vedl ji lékárník **PhMr. Hanuš Linz**. Lékárna se nacházela na rohu Pařížské a Masarykovy ulice. Svou polohou tak patřila mezi nejfrekventovanější místa ve městě.^{40, 64}

Nemocniční lékárna

Z nedostatku dobových pramenů nelze zjistit, kdy přesně byla „**nemocniční lékárna**“ v Ústí nad Labem založena. Je však zřejmé, že vznikla ještě pře druhou světovou válkou jako nezbytná část ústecké nemocnice.

Lékárenská ročenka z roku 1947/ 48 uvádí, že se ústavní lékárna nacházela v ulici Pasteurova 9.⁴⁰

7. Farmacie na Ústecku po roce 1948

7. 1. Vývoj farmaceutického průmyslu v Ústí nad Labem po roce 1948

Norgine po roce 1948

V roce 1948 byla z modřanské **Interpharmy** do Ústí nad Labem předána výroba antibakteriálních látek, *sulfonamidů*, a jejich výroba pak značně rostla. Ve stejném roce tak bylo vyrobeno 7 tun sulfonamidů a v roce 1974 téměř 250 tun. Současně se začal rozšiřovat sortiment sulfonamidů. Kromě původního *sulfathiazolu* se začal vyrábět *sulfadimidin*, *sulfacetamid*, *sulfaguanidin*, *ftalazol* a další. Kromě klasických sulfonamidů s prolongovaným účinkem se vyráběly i jiné účinné látky z jiných farmakoterapeutických skupin, jako perorální antidiabeticum *tolbutamid*, střevní desinficiens *endiaron* nebo hypnoticum *diazepam*. Až 73% produktů pak bylo exportováno do Švédska a jiných západních zemí.^{23, 65}

V roce 1949 došlo k velké přestavbě výrobního programu závodu, který se tak specializoval na výrobu *sulfonamidů*, *steroidních hormonů* a *zdravotnických náplastí*. Dne 1. října roku 1952 pak vzniká samostatný podnik **Chemopharma – Ústí nad Labem**. V polovině 60. let se převážně začaly vyrábět sulfonamidy, které se staly nosným programem firmy a začaly se vyvážet do oblastí kapitalistických států. Ve výrobním programu v popředí také stály zmíněné steroidní hormony. Ty však později nahradila výroba v té době „moderních“ *psychofarmak*. Současně se objevují nové výrobky, které se uplatňují jak v humánní, tak i veterinární medicíně.^{23, 65}

Z malého závodu tak vznikl dobře organizovaný podnik chemicko - farmaceutické výroby. V chemické části továrny se vyráběly čisté farmaceutické substance, které se pak v dalším podniku **SPOFA** zpracovávaly na *lékové formy*, jako tablety, dražé, masti nebo injekce. Produkty chemické výroby Chemopharmy byly nepostradatelné i v zemědělské výrobě a byly vyváženy do mnoha zemí světa, např. do Švýcarska, Německa, Francie a Anglie, kde byly ceněny pro svou vysokou kvalitu.^{23, 65}

Farmaceutická výroba využívala systému jednoduchých zařízení a dílců bez možnosti uskutečnit výrobu na specializovaných kontinuálních plně automatizovaných aparaturách. V letech 1955 až 1960 byly vybudovány aparatury pro výrobu *sulfonamidu, sulfochloridu, acetanilidu, cholesterolu, ftalylsulfothiazolu a sulfadimidinu*. Zároveň byla přestavěna sušárna pro sušení konečných produktů.²³

Z původní dílny na výrobu náplastí vznikl úspěšný podnik, který byl na úrovni předních výrobců v Evropě. Firma vyráběla běžné typy *lékařských náplastí*, ale i *technické samolepicí pásy na textil, papír i fólii* z plastických hmot. Ty pak velkou mírou přispěly k zavádění balicí techniky a staly se důležitým materiálem v řadě technologických procesů.^{23, 65}

Výroba náplastí prošla mnohými změnami a modernizací. Modernizace byla rozdělena do několika etap.²³

V letech 1966 až 1971 byly postupně zakoupeny a ve výrobně nainstalovány tři natěrací a sušicí linky, které tak nahradily dosavadní ruční výrobu na hasplích. Tím se zvýšila jak produkce, ale i bezpečnost práce na pracovišti a hygiena. Výroba lepidla byla dříve prováděna na mnoha malých hnětačích. V roce 1977 tuto výrobu prováděly míchače EKATO, které měly již velký objem.²³

V roce 1978 pak bylo z Itálie dovezeno jedenáct specializovaných přístrojů, které se používaly ke konečnému zpracování lékařských náplastí. Díky těmto přístrojům se ještě víc zvýšila produktivita výroby náplastí.²³

V poslední etapě byla v roce 1985 zakoupena další moderní natěrací linka a nové řezací stroje.²⁴

Mezi významné osobnosti Chemopharmy patřil farmaceut **PhMr. Jiří Pinc**, který absolvoval povinnou praxi v lékárně Londýnská. V Chemopharmě pracoval jako vedoucí oddělení chemie. Před ním zde působil **PhMr. Jaroslav Krejčí**, který vedl oddělení náplastí. Další významnou osobností Chemopharmy byl **PhMr. Milan Gajdoš**, který zde působil v letech 1965 až 1975.⁶⁴

7. 2. Lékárenství a lékárny po roce 1948

V roce 1949 vznikl zákon „O zdravotnických povoláních“, který se týkal i lékárníků. Tento zákon stanovoval povinnosti zdravotnických pracovníků a zavedl také

jejich rozmístování podle státního plánu. Do pohraničí tak byli posíláni absolventi vysokých škol.

Studium bylo od roku 1948/ 49 *čtyřleté* a vzniklo jako samostatný obor na **Lékařských fakultách Univerzity Karlovy v Praze, Masarykovy Univerzity v Brně a Univerzity Komenského v Bratislavě**. Původní povinná praxe byla zrušená a byla zahrnuta v rámci studia. Absolventi pak získali titul *PhMr.* Studium v Praze bylo po roce 1950 zrušeno a bylo převedeno do Brna. Od roku 1952 vznikly samostatné **farmaceutické fakulty v Brně a v Bratislavě**. Od roku 1954 se pak délka studia prodloužila na *pět let*. Absolventi získali titul „*promovaný farmaceut*“ (*prom. farm.*). V roce 1960 byla zrušena brněnská fakulta, možnost studia farmacie tak nabízela pouze fakulta v Bratislavě. V roce 1969 vznikla **Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy v Hradci Králové**. Od roku 1967 do roku 1980 po studiu nesli absolventi titul „*absolvent farmaceutické fakulty*“ (*abs. farm. fak.*) a v období 1980 až 1990 pak „*doktor farmacie*“ (*PharmDr.*).^{20, 55}

V roce 1950 proběhlo znárodňování lékáren a tím zaniklo soukromé podnikání ve farmacii. Během znárodnění bylo také lékárnám zakázáno vyrábět speciality. Zároveň zanikla i Grémia lékárníků, která existovala od roku 1773.⁵⁵

Vznik národního podniku Medika

Dne 1. ledna 1950 vznikl národní podnik **Medika**. Tento podnik měla za úkol zespolečnit všechny lékárny, zajistit pravidelný přesun léčivého přípravku z výroby k pacientovi. V den svého vzniku podnik převzal 434 lékáren a velkoobchodní podniky, které do tohoto období spravovala **SPOFA**. Lékárny byly v tomto období brány jako malodistribuční složka. Soukromí lékárníci byly přesvědčovány různými argumenty, mnohdy i hrubšími metodami, aby se vzdali oprávnění provozovat lékárnu a nabídli své lékárny podniku Medika k jejímu převzetí. Na konci stejného roku měl národní podnik Medika 1366 lékáren.^{12, 55}

Po vzniku národního podniku Medika v roce 1950 bylo v celé republice zavedeno **číslování lékáren**. Místní lékárníci se však hrdě hlásili ke starým jménům.⁶⁴

Okresní úřad národního zdraví

Další přechíslování následovalo v roce 1960 po vzniku **Okresního úřadu národního zdraví**, OÚNZ. Lékárny a výdejny tak byly začleněny do OÚNZ jako složka „**Lékařenská služba**“.⁵⁵

Lékařenskou službu řídil **okresní lékárník**, který byl podřízen řediteli OÚNZ. Z bývalých Krajských správ lékáren byly do **Krajského Ústavu národního zdraví**, KÚNZ, začleněny sklady léčiv a zdravotnického materiálu, dále kontrolní laboratoře a případně také nemocniční lékárny dané krajské nemocnice. Lékařenské oddělení KÚNZ pak vedl **krajský lékárník**.⁵⁵

Farmaceutická ročenka z roku 1964 uvádí jako okresního lékárníka **PhMr. Zdeňka Proška**. Současně ho také uvádí i Farmaceutické přehledy z roku 1973, 1977/1978 a 1983/1984, které jako krajského lékárníka uvádí **PhMr. Karla Novotného**. Ve Farmaceutických přehledech z roku 1987/1988 je **PhMr. Zdeněk Prošek** uváděn jako ředitel lékařenské služby a jako správce lékařenské služby je označovaná **Marie Kroutilová**.^{45, 46, 47, 48, 49}

Oční optiky ve městě

Na určitou dobu byly k lékařenské službě přiřazeny i provozovny **očních optik**, a to od roku 1957 až do roku 1963.¹²

Farmaceutické ročenky z roku 1958 a 1964 uvádí ve městě Ústí nad Labem dvě optiky.

Oční optika **01**, uváděna Farmaceutickou ročenkou z roku 1958, se nacházela na Lidickém náměstí č. p. 7 a vedl ji **V. Nosek**. Druhá provozovna optiky je ve stejné Farmaceutické ročence uváděna pod číslem **15**. Tato optika se nacházela ve Fučíkově ulici č. p. 88 pod vedením **H. Hosta**.⁴⁴

Farmaceutická ročenka z roku 1964 pak první optiku uvádí pod číslem **04 – 10 – 51**, a druhou oční optiku pod číslem **04 – 10 – 52**. Ta změnila svou adresu na Fučíkova č. p. 90 a vedl jí **H. Helmich**.⁴⁵

Bylinkářství

V Ústí nad Labem se také nacházela **bylinkářství**. První se nacházelo v Pařížské ulici. Toto bylinkářství vedla paní **Pokorná**, manželka lékárníka PhMr. Pokorného. Další bylinkářství se nacházelo v Londýnské ulici. Bylinkářství vedla paní **Blanka Papoušková** a bylo součástí lékárny **04 – 10 – 01** (lékárna „**U orla**“). Toto bylinkářství provádělo i výkup léčivých rostlin podle výkupního kalendáře. V současné době se zde nachází květinářství. Třetí prodejna léčivých rostlin se nacházela v Žukovově ulici na Střekově a spadala pod lékárnu, která byla označena číslem **04 – 10 – 07** (lékárna „**Zum Rose**“).^{22, 66, 67}

Vývoj lékáren po roce 1948

Lékárna „Löwen weißen“

Od 15. července roku 1945 v lékárně působil **PhMr. František Hoza**, který zde začínal jako národní správce. Pan PhMr. František Hoza byl vynikající šachista. Narodil se 8. února roku 1902 ve Dvoře Králové a diplom obdržel v Praze dne 4. července roku 1923. Do Grémia lékárníků byl inkorporován dne 22. dubna roku 1949. Lékárenská ročenka z roku 1947/1948 uvádí adresu lékárny Náměstí E. Beneše č. p. 19.^{25, 40, 64}

V lékárně „Löwen weißen“ byl později nalezen záznam z poloviny května roku 1945 od lékárníka, který měl lékárnu přebírat. Při přejímání lékárny našel lékárník v trezoru 15 g *cocainu* společně s fotografií Adolfa Hitlera a Konrada Henleina. Při přebírání zde učinil úřední záznam ve smyslu „o dvou ‚prasácích‘ a o nalezení 15 g bílého prášku, který užívali zvrhlíci, tzv. morfinisté.“²²

Po vzniku národního podniku Medika v roce 1950 lékárna „Löwen weißen“ dostává nové číslo **05 – 532**.⁴⁴

V roce 1960, po vzniku OÚNZ, lékárna opět mění své číslo na **04 – 10 – 02**.⁴⁵

V roce 1970 byl však PhMr. František Hoza obviněn za údajnou zpronevěru 34 kg *Oleum helianti* a odsouzen ke třem letům vězení. Když se František Hoza vrátil,

ochotně se ho ujal okresní lékárník **PhMr. Zdeněk Prošek**, jenž byl vedoucí lékárenské služby. Spolu založili dosud neznámou formu lékárenství „*retaxační oddělení*“.⁶⁴

Práce tohoto oddělení se nesmírně osvědčila a měla pro lékárny velký význam. Z lékáren tak zmizela fakturace a kontrola receptů. Toto oddělení pak předávalo lékárnám vyúčtované lékařské předpisy, jejichž počet dosahoval i 20 000 kusů, jako například v centrální lékárně „U Orla“ (později 04 – 10 – 01), kdy lékárna v chřipkové sezóně přijala více jak 35 000 receptů za měsíc. Od roku 1959 v „retaxačním oddělení“ při lékárenské službě nadále pokračovala 15 let paní **Mgr. Babková**, která dokázala retaxovat až 500 receptů za jednu hodinu.⁶⁴

V době, kdy František Hoza vykonával trest, se jeho nástupcem v lékárně stal **PhMr. Vratislav Novák**. V roce 1964 lékárnu vedl bývalý krajský lékárník **PhMr. Arnošt Šembera**, který společně s rodinou roku 1966 emigroval do Kanady. Toho také uvádí Farmaceutická ročenka z roku 1964. Stejná ročenka z roku 1964 také uvádí novou adresu lékárny Mírové náměstí č. p. 26, kam se prostory lékárny přestěhovaly.^{45, 64}

V nových prostorách lékárny byla v oficíně na podstavci vystavená velká socha bílého lva, přestěhovaná z původních prostor lékárny. Podobizna lva je patrná i dnes nad vchodem původní budovy lékárny, která v současné době slouží jako prodejna pečiva „Inpeko“.⁶⁷

Dalším vedoucím lékárny byl **PhMr. Roman Hajný**, který zde působil od roku 1966. V roce 1987 se lékárna přestěhovala do ulice Dvořákova č. p. 2 a měla tak nahradit centrální lékárnu v Londýnské ulici, v jejíž blízkosti se nacházela lékařská pohotovostní služba. Vzdálenost mezi lékařskou pohotovostní službou a novou lékárnou však byla velká, proto k nahrazení nedošlo.^{64, 50}

Lékárna „Zur goldenen Krone“ – uzavřena

Lékárna „Zum Schutzengel“

Lékárnu od 1. listopadu roku 1946 vedl národní správce **PhMr. Roman Císař**. Narodil se dne 17. října roku 1920 v Klatovech. Titul PhMr. získal 23. března 1946 v Praze a do Grémia lékárníků byl inkorporován 22. dubna roku 1949.²⁵

Po vzniku národního podniku Medika byla lékárna „Zum Schutzengel“ přejmenována a bylo jí uděleno číslo **05 – 530**. V roce 1952 PhMr. Roman Císař odešel na Ministerstvo zdravotnictví na odbor a jeho funkci převzal **PhMr. Václav Krupka**. Jak uvádí Farmaceutická ročenka z roku 1958, název ulice, v níž se lékárna nacházela, se změnila na 1. máje č. p. 6.^{44, 64}

Po vzniku OÚNZ byla lékárna opět přečíslována a v roce 1960 byla uváděna pod číslem **04 – 10 – 05**. Po roce 1964 zde jako vedoucí lékárník působil **PhMr. Josef Doskočil**, kterého uvádí Farmaceutická ročenka z roku 1964. Od roku 1972 zde lékárnu vedl **PhMr. Jaroslav Pokorný** a od roku 1976 zde působila **abs. farm. Eva Švarcová**. Od roku 1985 lékárnu vede **Mgr. Eva Špásová**. V roce 1987 byla budova lékárny 04 – 10 – 05 přesunuta z ulice 1. máje č. p. 6 do ulice U pivovarské zahrady č. p. 5, kde se nacházelo nově postavené zdravotnické centrum.^{45, 68}

Lékárna „Zur Rose“

Od 16. července roku 1945 lékárnu „Zur Rose“ vede národní správce **PhMr. Jaroslav Pokorný**, který se narodil 28. srpna roku 1912 v Polsku, v Krakově. Svůj diplom získal 25. června 1935 v Praze a do Grémia lékárníků byl inkorporován 22. dubna roku 1949.²⁵

V Lékárenské ročence z roku 1947/1948 je lékárna uváděna na adrese Žukovova č. p. 183/18 pod vedením národního správce PhMr. Jaroslava Pokorného.⁴⁰

Po vzniku národního podniku Medika byla lékárna „Zur Rose“ označena pod číslem **05 – 540** a po vzniku OÚNZ novým číslem **04 – 10 – 07**.^{44, 45}

V roce 1964 byla lékárna přestěhována do ulice Žukovova č. p. 20, jak lze vyčíst z Farmaceutické ročenky z roku 1964. Při stěhování do nových prostor lékárně vypomáhala lékárna 04 – 10 – 01. Pan PhMr. Jaroslav Pokorný zde působil do roku 1972, od roku 1973 ho v jeho funkci vystřídal **prom. farm. Josef Doskočil**. V roce 1981 se budova lékárny opět přemístila, a to na Novosedlické náměstí na Střekově, kde vzniklo nové zdravotnické centrum. Farmaceutické prehl'ady z roku 1983/1984 uvádí jako vedoucího lékárníka **RNDr. Antonína Dudíka**. Od roku 1984 lékárnu vede **abs. farm. Miloslav Buchta**. Ten v současné době působí v lékárně „Centrum“, kde je jejím majitelem a vedoucím lékárníkem.^{45, 48, 67, 69}

Na místě původní lékárny vzniklo oddělení zdravotnických prostředků a léčivých rostlin. Farmaceutické přehledy z roku 1987/1988 uvádí, že v Žukovově ulici č. p. 16 se nacházelo **oddělení zdravotnických prostředků**, které vedla paní **Eva Braunsteinová**. Ve stejném č. p. se také nacházelo **oddělení léčivých rostlin**, které vedla paní **Vlasta Fuksíková**, a v Žukovově ulici č. p. 53 byl **sklad zdravotnických prostředků** vedený paní **Hanou Maňáskovou**. V tomto období byla lékárna 04 – 10 – 07 vybavena expedičním boxem.^{49, 67}

Lékárna „U orla“

Po vzniku národního podniku Medika doslala lékárna „U orla“ číslo **05 – 534**. Pan **PhMr. Břetislav Pechek**, který v lékárně působil od 1. července roku 1945, lékárnu vedl do 31. prosince 1954. Po té se přestěhoval do Prahy, kde pracoval na ředitelství národního podniku Medika, pak na Zdravotnickém zásobování a nakonec na Ministerstvu zdravotnictví společně se Stanislavem Berglem a Stanislavem Daňkem. Od 1. ledna roku 1955 do 1. března 1956 pak v lékárně působil **PhMr. Jiří Neskusil**, který odešel na mikrobiologické oddělení do KHESu. Zároveň PhMr. Jiří Neskusil působil v lékárně „U Hvězdy“ na Klíši. Od 1. března roku 1956 lékárnu vedl **PhMr. Antonín Novák**. Ten v lékárně působil do roku 1993. Pan PhMr. Antonín Novák se narodil ve Velvarech, do Ústí nad Labem přišel v roce 1947, kde vykonával pod vedením PhMr. Břetislava Pechka v lékárně „U orla“ povinnou dvouletou praxi. Svůj titul získal dne 5. července roku 1951 v Praze.^{25, 44, 64}

Po vzniku OÚNZ v roce 1960 bylo lékárně „U orla“ v Ústí nad Labem přiděleno nové číslo **04 – 10 – 01**.⁴⁵

V roce 1963 si lékárna začala vést kroniku **BSP**, která soutěžila o titul „Brigády socialistické práce“. Vedením kroniky byl pověřen pan **Novák**. Z kroniky se dočítáme, že lékárna byla velmi rušnou centrální lékárnou. Dne 19. prosince roku 1963 dostala lékárna poděkování KÚNZ za vysoké pracovní úsilí, které projevila, když byla ústavní lékárna v krajské nemocnici v přestavbě, a byla tak mimo provoz. Lékárna 04 – 10 – 01 zásobovala léky nemocnici a zároveň zvládala své úkoly. V roce 1964 lékárna 04 – 10 – 01 také vypomáhala lékárně 04 – 10 – 07 na Střekově, která se v tomto období stěhovala do nových prostor.⁶⁹

Za působení PhMr. Antonína Nováka lékárna absolvovala dvě přestavby. Počátkem roku 1965, jak uvádí kronika lékárny, došlo k rozšíření lékárny o přízemí bytu v Londýnské ulici č. p. 2, kde se nacházel i vchod. Od roku 1965 tak během přestavby byla lékárna označována jako lékárna „**Londýnská**“. Změna adresy lékárny je patrná i ve Farmaceutických předřadách z roku 1973. Celodenní a noční služby převzala lékárna 04 – 10 – 02 na Mírovém náměstí. Dne 14. ledna roku 1966 pak byla lékárna opět otevřena. O rok později, dne 19. prosince 1967, lékárna dostává od vedení OÚNZ uznání nejvyšší v rámci BSP. Za svou celoživotní práci získala lékárna zlatou medaili a zároveň televizor Dajana. Druhá přestavba se konala v roce 1985, kdy se lékárna rozšířila o byt v prvním patře v ulici Londýnská č. p. 2. a o první patro bytu v ulici Fučíkova č. p. 55. ^{46, 64, 69}

Pan **PhMr. Antonín Novák** se za dobu působení v lékárně „Londýnská“ zasloužil o mnoho zlepšovacích návrhů, které pak přijala řada lékáren z celé republiky, a tak byl pro lékárnu velkým přínosem.

V 70. letech zlepšil výrobu gelu na ultrazvuk. Ten se připravoval z dováženého *Aquasoniku*, který byl velmi drahý (stával od 580 Kč do 1 450 Kč). Pan PhMr. Antonín Novák proto nahradil Aquasonik levnějším *Carbopolem 940*, který získával od **Stanislava Daňka**. Hodnota vyrobeného gelu pak činila pouhých 68 Kč. ⁶⁴

V 80. letech pan PhMr. Antonín Novák vylepšil německý přípravek *Pharodoran*, užívaný v zubním lékařství. Tento přípravek obsahoval 40 mg *kyseliny acetylsalicylové* v jedné zubní tyčince z *Macrogolu 1500* o velikosti 5 mm x 10 mm. Tato tyčinka se vkládala do rány po extrakci zubu k prevenci a terapii postextrakčního syndromu. Příprava tyčinky byla složitá a nákladná, proto pan Novák vylepšil lékovou formu tohoto přípravku – základ se vylisoval na čípkovnici a vzniklý „válec“ se pak krájel na 1cm dlouhé tyčinky. Jeho návrh byl přijat čtyřmi okresními úřady národního zdraví a tohoto postupu se pak s úspěchem užívalo nejen ve stomatologii, ale také i v dětské gynekologii při přípravě tyčinek. ⁶⁴

Pan PhMr. Novák také přišel s nápadem okopírovat složení přípravku *Wisamt*, který se užíval při léčbě *Acné vulgaris*. Tento přípravek byl velmi drahý a musel se dovážet. Tento přípravek obsahoval *hexachlorofen*, *resorcin*, *sráženou síru* a *ethanol*. Pan Novák ve spolupráci s primářkou kožního oddělení paní **MUDr. Duchkovou** nahradil hexachlorofen *bromsalanem* a *septonexem*, a přípravek se pak s úspěchem osvědčil na kožním oddělení v Ústí nad Labem a v nedalekých Teplicích. ⁶⁴

Pan PhMr. Antonín Novák také působil jako externí vyučující na **Střední zdravotnické a Vyšší zdravotnické škole v Ústí nad Labem**, kde vyučoval předmět Galenika, Příprava léčiv. ⁶⁴

Stanislav Daněk, který dříve pracoval v lékárně „Londýnská“, působil na Ministerstvu zdravotnictví a po té pracoval ve farmaceutické firmě Léčiva v Dolních Měcholupech, odkud poskytoval výše uvedený *Carbopol 940* a *želatinové tobolky*, kterých byl v tomto období velký nedostatek, a které pak využívala lékárna v Předlicích při integrované výrobě LP. ⁶⁴

Lékárna „Central“ - uzavřena

Lékárna „U sv. Huberta“

Od roku 1945 lékárnou „U sv. Huberta“ vede národní správce **PhMr. Gustav Zinke**. ⁴⁰

Po vzniku národního podniku Medika se po roce 1950 změnila názvy lékáren a lékárna „U sv. Huberta“ dostala číslo **05 – 536**. Od roku 1951 v lékárně působil jako národní správce **PhMr. Jiří Kybic**, jenž byl velmi vášnivým botanikem a asistoval v pražské botanické zahradě. ^{44, 64}

Po vzniku OÚNZ bylo lékárně roku 1960 přiděleno číslo **04 – 10 – 03**. Farmaceutické přehledy z roku 1973 jako vedoucího lékárníka uvádí **RNDr. Stanislava Mikeše**, který také působil od roku 1975 jako vedoucí lékárník v lékárně „U Kříže“ v Předlicích. Farmaceutické přehledy z roku 1977/78 jako vedoucího lékárníka opět uvádí **PhMr. Jiřího Kybice**. Od roku 1980 zde působí jako vedoucí lékárnice **abs. farm. Dagmar Šauflová**, která úspěšně vystudovala na Farmaceutické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě. Mimo tuto lékárnou působila v lékárně v Lovosicích a v lékárně „Londýnská“. ^{46, 47, 70}

V roce 1985 se budova lékárny přesunula do ulice Ve stromkách č. p. 10. Adresa lékárny je tak také uváděna ve Farmaceutických přehledech z roku 1987/1988. ^{49, 70}

Lékárna „Zum Krone“

Od roku 1945 v lékárně působil **PhMr. Ludvík Novotný**. Ten lékárnou vedl do roku 1955. ^{40, 64}

Po vzniku národního podniku Medika byla lékárna „Zum Krone“ v roce 1950 přečíslována a nesla označení **05 – 539**. Od roku 1955 zde jako vedoucí lékárník působil **PhMr. Karel Papež**, který je i uváděn ve Farmaceutické ročence z roku 1958 a 1964. Ulice, ve které se lékárna nacházela, byla přejmenovaná na Předlice č. p. 332, po té na ulici Šmeralova č. p. 332. ^{44, 45, 64}

Při vzniku OÚNZ bylo lékárně přiděleno nové číslo **10 – 04 – 06**. ⁴⁵

V lékárně také působil **PhMr. Josef Doskočil**. Od roku 1973 do roku 1975 zde jako vedoucí lékárník působila **abs. farm. Margita Podhájská**, která je uvedena ve Farmaceutických přehľadoch z roku 1973. Od roku 1975 lékárnou pak vedl lékárník **RNDr. Stanislav Mikeš**. ^{46, 64}

Zásluhou **Stanislava Mikeše** a **Zdeňka Proška** se v roce 1978 podařilo v nové výstavbě zdravotnických středisek postavit novou moderní lékárnou s rozšířenou galenickou výrobou. Tato lékárna s integrovanou výrobou fungovala jako „*Centrální výrobná léčivých přípravků*“ a měla tak ve městě významnou funkci. Léčivé přípravky zde byly připravovány ve velkém množství a byly pak postupně rozváženy do lékáren na celém Ústecku. Jako příklady nejvíce vyráběných přípravků lze uvést *Borovou oční vodu* nebo *roztok Chlumsky*. ⁶⁴

Pan Stanislav Mikeš jako první lékárník v Ústí nad Labem nahradil pilulky želatinovými tobolkami, které mu nechal dovážet **Mgr. Jan Pergl**, jenž byl zaměstnán ve Výrobně léčivých přípravků v Praze na Národní třídě. Dále plnil čípky a vaginální globule do plastových forem dovezených rovněž od Jana Pergla, které se jen tepelně uzavíraly kleštěmi, čímž se zlepšila kvalita přípravku na hygienické úrovni. Ročně se tak připravilo na 800 000 čípků a globulí, a 300 000 želatinových tobolek, které nebyly v té době běžně k dostání. Dále se zde často připravovaly tyčinky pro dětskou gynekologii ústecké nemocnice. ⁶⁴

Společně s okresním lékárníkem vydali receptář galenicky upravených HVLP i okopírovaných a pozměněných zahraničních přípravků. Při jejich přípravě však byl vždy dodržen patentový zákon. ⁶⁴

Farmaceutické přehledy z roku 1987/88 uvádí adresu nové lékárny s rozšířenou galenickou výrobou U Vlečky č. p. 6.⁴⁹

Lékárna „U Hvězdy“

Od roku 1945 v lékárně působil národní správce **PhMr. Jaromír Caha**, který v roce 1958 emigroval do Rakouska.^{25, 64}

Po vzniku národního podniku Medika bylo lékárně „U hvězdy“ přiděleno nové číslo **05 – 537**. Novým vedoucím lékárníkem se od roku 1958 stal **PhMr. Jiří Neskusil**, kterého uvádí Farmaceutická ročenka z roku 1958. Pan PhMr. Jiří Neskusil také působil v lékárně „U orla“.^{44, 64}

Po vzniku OÚNZ v roce 1960 lékárna dostala číslo **04 – 10 – 04**.⁴⁵

Od roku 1963 lékárnu vedl **PhMr. Gustav Zinke**, který také působil v lékárně „U Slunce“ na rohu Pařížské a Masarykově ulice, a v lékárně „U sv. Huberta“ na Bukově. Farmaceutické přehledy z roku 1973 uvádí jako vedoucího lékárníka **PhMr. Květu Smolíkovou**. Od roku 1985 zde pak působí **PhMr. Marie Farská**.^{46, 64}

Lékárna „U Slunce“

Vedoucím lékárníkem v roce 1945 stal **PhMr. Karel Hradec**, bývalý pražský lékárník. Lékárenská profese se v jejich rodině zřejmě stala tradicí. Jeho bratr, taktéž farmaceut, si vzal lékárnici. I žena pana Karla Hradce byla lékárnicí.^{40, 64}

Po vzniku národního podniku Medika v roce 1950 byla lékárna „U Slunce“ označena pod číslem **05 – 533**. Krátce před svou smrtí se PhMr. Karel Hradec vrátil do Prahy a lékárnu pak od roku 1951 převzal **PhMr. Gustav Zinke**, který působil v lékárně „U sv. Huberta“ na Bukově a v lékárně „U Hvězdy“ na Klíši. V roce 1963 však byla lékárna **uzavřena**.^{44, 64}

V současné době se na tomto místě vystřídalo mnoho obchodů s oděvy, obuví a telekomunikací.⁶⁴

Nemocniční lékárna

Po vzniku národního podniku Medika v roce 1950 bylo nemocniční lékárně uděleno číslo **05 – 535**. Vedoucím lékárníkem celé lékárny byla pověřená paní **PhMr. Věra Kšandová**, kterou současně uvádí i Farmaceutická ročenka z roku 1958. V průběhu let se názvy lékárny měnily. Lékárna byla uváděna pod názvem „**Lékárna Krajské nemocnice KN**“, či **KÚNZ**. Adresář lékáren z roku 1994 ústavní lékárnou uvádí pod číslem **04 – 10 – 35**.^{44, 50, 71}

Nemocniční lékárna se nacházela v budově, kde sídlilo oddělení administrativy. Lékárna měla prostory v prvním patře správní budovy, sklady pak měla umístěné ve sklepě. Lékárna zásobovala celou nemocnici i zařízení KÚNZ, jako plicní oddělení na Bukově či onkologický ústav. Protože prostory nemocniční lékárny byly nevyhovující, byla lékárna v roce 1964 přestěhována. Jako vhodné místo pro lékárnou byly vybrány prostory staré kaple. V přízemí nové lékárny, kde se nacházely infúzní boxy, se uskutečňovala příprava injekcí, nacházela se zde laboratoř a oficína pro veřejnost. V prvním patře se nacházel sklad zdravotnického materiálu. Přestavba nemocniční lékárny trvala zhruba dva roky. Kolektiv lékárny zároveň soutěžil o titul „Brigády socialistické práce“.^{72, 73}

V nemocniční lékárně do roku 1971 působila paní **Mgr. Eva Ptáková**, která od roku 1979 vedla oddělení HVLP, později se pak stala vedoucím lékárníkem celé nemocniční lékárny.⁷⁵

Dne 15. ledna roku 1973 se lékárna rozhodla zapojit do soutěže získání titulu „Brigády socialistické práce a začala vést Kroniku **BSP**. Záznam ze dne 30. června roku 1975 uvádí, že lékárna se umístila na krásném třetím místě a získala tak bronzové odznaky. V roce 1987 byla jmenována jako Nejlepší žena úseku Zdravotnického materiálu paní **Jana Mlčková**. Kronika dále uvádí, že dne 28. října roku 1979 získala paní **PhMr. Věra Kšandová** Státní vyznamenání za mimořádné pracovní výsledky a iniciativu. V roce 1980 pak získává čestný odznak Vítěz socialistické soutěže roku 1980 **PhMr. Jiřina Klierová**, která vedla oddělení přípravy sterilních léků. Dne 2. října roku 1982 lékárna získala stříbrný odznak BSP. Další uznání získává dne 16. prosince roku 1983 **PhMr. Věra Kšandová**. Za dlouholetou úspěšnou a obětavou práci ve zdravotnictví jí byl udělen čestný titul Zasloužilého zdravotnického pracovníka.

Kronika dále uvádí, že od nového roku 1985 se vedoucím lékárníkem stává **Mgr. Eva Ptáková**, která v současné době působí v lékárně „Dobětice“. ⁷⁴

Lékárna také používala při přípravě léčivých přípravků různé přístroje. Jako příklad lze uvést lis pro přípravu čípků. ⁹³

Lékárna „04 – 10 – 11“

V roce 1968 byla v ulici Slovenského národního povstání č. p. 43 slavnostně otevřena lékárna pod číslem **04 – 10 – 11**. Lékárna byla postavena na současně vznikajícím sídlišti Skřivánek, kde bylo postaveno i zdravotnické centrum s mnoha obchody. Na jeho výstavbě se podíleli i sami zaměstnanci lékárny. Od roku 1968 do roku 1975 zde jako vedoucí lékárník působil **prom. farm. Jaromír Mikoláš**, který je uváděn ve Farmaceutických přehledech z roku 1973 jako vedoucí lékárník. Od roku 1975 do roku 1984 jeho funkci přebrala **PhMr. Nora Prošková**, manželka okresního lékárníka Zdeňka Proška. ^{46, 66}

Od roku 1976 si lékárna začala vést Kroniku **BSP** a rozhodla se zapojit do soutěže získání titulu „Brigády socialistické práce“. Soutěž jim v roce 1976 vynesla krásné stříbrné a bronzové místo. ⁷⁶

Za působení PhMr. Nory Proškové byla v lékárně 04 – 10 – 11 také uskutečňována „*centralizovaná výroba sterilních očních kapek*“. Lékárna tak zásobovala celý okres očními kapkami, plnila tak významnou funkci. ⁶⁶

Lékárna také k přípravě léčivých přípravků využívala různé pomůcky, např. „*pilulkovnici*“, která sloužila pro přípravu pilulek. ⁶⁶

Od roku 1984 zde jako vedoucí lékárník působila **abs. farm. Miloslava Votavová**, která získala titul na Farmaceutické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě. Současně ji jako vedoucího lékárníka uvádí Farmaceutické přehledy z roku 1987/88. Mimo tuto lékárnu působila paní abs. farm. Votavová v lékárně 04 – 10 – 02 na Mírovém náměstí. ^{49, 66}

8. Transformace farmacie po roce 1989 a její současnost

Významným předělem ve vývoji Československa byl rok 1989, který se stal počátečním impulsem pro realizaci změn celé společnosti. Socialistická společnost se po tomto roce začala postupně přeměňovat ve standardní, demokratickou společnost evropského typu.⁷⁷

Spolu s proměnou ekonomiky, průmyslu, zemědělství, školství a dalších oblastí došlo k proměně zdravotnictví. Tuto proměnu nazýváme **transformací zdravotnictví**. Jedná se o zásadní změnu socialistického, státního zdravotnictví ve zdravotnictví, kde významnou část úkolů plní nestátní zdravotnická zařízení. Transformace znamená také nový způsob financování a řízení zdravotnictví, vznik nových subjektů v systému (zdravotní pojišťovny, profesní komory apod.). Integrovanou součástí zdravotnictví je farmacie. Transformace zdravotnictví, lékařství a farmacie je hlubokou a zásadní proměnou všech částí, všech vědních a praktických odvětví, které se vytvořily v procesu jejich vzniku a vývoje.

- Vypracovat koncepci zdravotnictví
- Změnit systém financování zdravotnictví
- Vytvořit systém spojující přednosti státního a nestátního zdravotnictví
- Privatizace zdravotnických zařízení
- Změnit systém řízení zdravotnictví
- Posílit demokratické procesy ve zdravotnictví (především vznik profesních komor)⁷⁸

Transformace měla odstranit vše zastaralé a nevyhovující, co přežívalo v systému socialistického zdravotnictví. Zároveň měla navázat na pozitivní vývoj v předchozím období, např. byly využity zkušenosti z financování zdravotnictví v 1. Československé republice.

Socialistický model zdravotnictví definovaný zákonem č. 20/1966 Sb. „O péči o zdraví lidu“ se vyznačoval monopolem státu v tvorbě, kontrole i realizaci zdravotní politiky. Stát stanovoval úkoly zdravotnictví, zřizoval zdravotnická zařízení, financoval je a prováděl kontrolu. Proto připravovaná koncepce zdravotnictví nutně obsahovala

prioritní principy demonopolizace a odstátnění zdravotnictví a nastolení konkurenčních prvků, tedy ty principy, které se prosazovaly v celé společnosti.⁷⁷

V letech 1990 až 1992 byl ministrem zdravotnictví MUDr. Martin Bojar, CSc. V roce 1990 vláda přijala první koncepci reformy zdravotnictví v ČR pod názvem „Nový systém zdravotní péče“. Tuto vypracovala skupina odborníků (nazvaná později „Skupina pro reformu - SKUPR“), která po roce 1989 vypracovala několik návrhů na reformu zdravotnictví. Od roku 1990 se postupně dotvářela koncepce transformace, kterou lze označit za poměrně zdařilou. Je nutno říci, že doposud žádný teoretik neřešil problém, jak změnit socialistické zdravotnictví na standardní, které funguje v řadě vyspělých států světa. Z mnoha důvodů, především politických, však vypracovaná koncepce nebyla v praxi komplexně a důsledně uskutečněna.⁷⁹

Závazným východiskem pro transformaci českého zdravotnictví se stal „**Národní program obnovy a podpory zdraví**“, schválený dne 22. července 1991 vládou ČR pod č. 247. Dokument obsahoval téměř tři desítky úkolů zaměřených na legislativu, činnost jednotlivých resortů ve zdravotnictví, jakož i na práci orgánů státní správy a samosprávy. Vedle obecných zásad obnovy a podpory zdraví stanovoval také konkrétní kroky a opatření, které postihovaly širší aspekty připravované transformace zdravotnictví. V koncepci zdravotnictví bylo významné místo dáno primární péči, která se měla stát pilířem poskytování zdravotní péče.

V dokumentu bylo řečeno, že směřujeme k vytvoření **pluralitního zdravotnictví**, v němž zaniká monopol státu na poskytování zdravotní a zdravotně - sociální péče. V návaznosti na tuto koncepci vznikly klíčové zákony pro reformní změny zásadního systémového charakteru, vytvářející nové instituce s novými pravidly pro jejich činnost ve vztahu k profesním pracovníkům i pacientům. Šlo hlavně o zákony „O veřejném zdravotním pojištění“, „O Všeobecné zdravotní pojišťovně“, „O profesních komorách ve zdravotnictví“, či „O zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních“. Současně se připravovaly i další normy, mimo jiné k činnosti zdravotnických zařízení. Byla vydána série podzákonných předpisů: seznam zdravotnických výkonů, seznam k úhradě léčiv a prostředků zdravotnické techniky, připravovala se privatizace zdravotnických organizací. Koncepce zdravotnictví předpokládala vznik soukromých zdravotnických zařízení a vytvoření racionální sítě zdravotnických zařízení, kde by existovala zdravotnická zařízení zřizovaná a řízená státem, a zdravotnická zařízení privátní. Tato zařízení by byla financována prostřednictvím zdravotní pojišťovny (pojišťoven). Již během přípravy koncepce bylo

poukazováno na to, že je nutné realizovat systém vícesložkového financování zdravotnictví, protože systém financovaný pouze prostřednictvím zdravotních pojišťoven je značně zranitelný. Dalšími zdroji financování zdravotnictví se měly stát prostředky státního rozpočtu i obecných rozpočtů, přímé platby pacientů, sponzorské příspěvky atd. Vycházelo se ze zkušeností evropských států a bylo navrhováno provázání prostředků zdravotního a nemocenského pojištění.

Transformace lékárenství byla prakticky zahájena až v roce 1992 na základě zákona č. 160/1992 Sb., který umožnil poskytování zdravotní péče v nestátních zdravotnických zařízeních a vytvářel předpoklady k zohlednění některých trendů vývoje evropského lékárenství.⁷⁷

Jednou z důležitých a nezbytných potřeb byla změna vlastnictví zdravotnických zařízení ze státního do soukromého sektoru. Bylo nutné, aby vedle státních zdravotnických zařízení vznikla zařízení nestátní, která by dále rozšířila možnosti poskytování zdravotní péče.

Vznik nestátních zdravotnických zařízení formou privatizace se stal jedním z pilířů změn ve zdravotnictví.

Státní majetek bylo možno převádět na fyzické či právnické osoby v souladu se zákony a vyhláškami několika následujícími způsoby: bezúplatným převodem na právnické osoby, uplatněním práv restitucentů restitucemi, prodejem předem určenému vlastníkovi, prodejem ve veřejné dražbě, prodejem na základě veřejné soutěže, ponecháním majetku ve Fondu národního majetku.

Dalším krokem, který významně ovlivnil proces transformace, byl vznik profesních komor, umožněný zákonem č. 220/1991 Sb. „**O České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře**“.

Pro oblast celé farmacie měl značný význam proces *kuponové privatizace*, kdy do jeho druhé vlny byly zařazeny především farmaceutické průmyslové podniky. Nejprve dnem 1. 4. 1990 došlo k rozdělení státního podniku SPOFA. Vznikly jednotlivé státní podniky, na něž přecházel majetek, závazky a práva. Státní podniky pak byly zařazeny do druhé vlny kuponové privatizace a byly privatizovány metodou shodnou s ostatními výrobními podniky v ČSR.

V letech 1991 až 1993 z těchto státních podniků, na základě podaných privatizačních projektů, postupně vznikaly akciové společnosti.

Důležitým úkolem přitom bylo nalézt „strategického partnera“, tj. domácí nebo zahraniční společnost, která by vložila do privatizovaného podniku kapitál a tím umožnila jeho rekonstrukci, nezbytnou pro další výrobní činnost.

Specifickým počátkem privatizace byly také tzv. **ekonomické pronájmy lékáren**, kdy byla privatizována pouze činnost lékárny, přičemž zásoby i vybavení lékárny měl lékárník v pronájmu od státu (většinou Lékárenské služby).

Vláda tehdejšího pomalu se rozpadajícího československého státu svým usnesením č. 553/1992 uložila vytvořit odborné okresní privatizační komise, které měly pomáhat při posuzování privatizačních projektů. V roce 1993 již vláda České republiky svým usnesením č. 137/1993 uložila provést rozčlenění zdravotnických zařízení do kategorií, aby tak urychlila proces privatizace.

Zdravotnická zařízení byla rozdělena na volně *privatizovatelná*, *vázaně privatizovatelná*, *neprivatizovatelná*.

Zákon č. 160/1992 Sb., který umožnil vznik nestátních zdravotnických zařízení, byl klíčovým pro vznik **soukromých lékáren**. Stanovil podmínky pro vznik a provozování nestátních zdravotnických zařízení, rozsah jimi poskytované zdravotní péče, podmínky poskytování zdravotní péče, jejich povinnosti a způsob úhrady zdravotní péče v nestátních zdravotnických zařízení.

Velmi liberální pojetí zákona ve vztahu k provozování, kdy lékárnou a ostatní zdravotnická zařízení může provozovat také laik, který může prosazovat čistě ekonomické zájmy, se nesetkala s ohlasem u České lékárnické komory. Ta opakovaně a dlouhodobě protestovala proti jeho znění. Lékárna vlastněná laikem musí mít svého odborného zástupce s farmaceutickým vzděláním.²⁰

K provozování nestátního zdravotnického zařízení je nutné získat oprávnění vydané na základě rozhodnutí o registraci okresního úřadu příslušného podle místa provozování nestátního zdravotnického zařízení. První soukromou lékárnou v ČR otevřel Mgr. Eduard Bednařík 29. června 1992 v Trutnově. Tímto byl odstartován razantní proces vzniku nových lékáren, který nemá obdobu v dějinách lékárenství.

V polovině roku 1998 byla naprostá většina českých lékáren v soukromém vlastnictví, jednalo se hlavně o tzv. *lékárny veřejné*.

Dne 16. července 1998 byla přijata vyhláška č. 184/1998 Sb. „O technických a věcných požadavcích na vybavení zdravotnických zařízení“ (novela původní vyhlášky č. 49/1993). Tato vyhláška umožňuje zřizování odloučených oddělení pro výdej léčiv a prostředků zdravotnické techniky. Každá lékárna smí zřídit pouze jedno takovéto

pracoviště, a to v obcích a městských částech, kde není dosud poskytována lékárenská péče a kde se nachází ambulantní zdravotnické zařízení.

Po roce 1989 se počet lékáren v ČR dostal na úroveň 2,5 násobku výchozího počtu (zhruba 900). V procesu transformace lékárenství se však projevila nerovnoměrnost sítě lékáren, poněvadž ekonomické hledisko se při budování lékáren většinou stalo prioritním ve vztahu k hledisku zdravotnickému; téměř vše měl vyřešit trh.⁸⁰

Od školního roku 1990 také došlo ke změnám na úrovni **vzdělání**. Absolventi na všech univerzitách po *pětiletém studiu* získali jednotný akademický titul „*Magistr*“ (*Mgr.*). Absolventi farmaceutických fakult *pregraduálního studia* tento titul získávají dodnes.²⁰

V současné době nabízí v České republice studium farmacie dvě fakulty, **Farmaceutická fakulta v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze**, a **Farmaceutická fakulta Veterinární a Farmaceutické Univerzity v Brně**. Studium je *pětileté* a je zakončeno státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. Absolvent programu farmacie pak může po státní rigorózní zkoušce a obhajobě rigorózní práce dosáhnout titulu „*doktor farmacie*“ (*PharmDr.*). Po *tříletém* nebo *pětiletém postgraduálním studiu*, vypracování disertační práce a státní doktorské zkoušce pak může obdržet titul „*doktor*“ (*Ph.D.*)²⁰

8. 1. Farmaceutický průmysl po roce 1989 a současnost

Norgine

V roce 1997 došlo k privatizaci společnosti **Chemopharma**. Novým majitelem Chemopharmy se stala pražská akciová společnost **Kvestar**. V období mezi lety 1998 až 2002 pak Chemopharma investuje 16 milionů korun do technologie na výrobu zdravotnických náplastí. Dochází tak k inovaci sortimentu a k výraznému zvýšení kvality výrobků.⁸¹

V současné době se firma zabývá výrobou *zdravotnických prostředků, samolepicích pásek, veterinárních prostředků*. Dále pak výrobou *farmaceutických substancí a polyamidových prachů*.

Ve výrobě náplastí má firma mnoholetou tradici a je držitelem ochranné známky SPOFAPLAST®. Firma tak nabízí *fixační náplasti, cívkové textilní i netextilní*. Dále firma poskytuje *léčivé náplasti* – náplast „*Na kuří oka*“ nebo náplast „*Capsicolle*“, *tejpovací náplasti a náplasti na drobná poranění* – stripy a rychloobvazy. Firma dále vyrábí samolepicí technické pásky pro průmysl *Chemotex*.^{81,82}

Do sortimentu produktů byla zařazena i výroba *veterinárních prostředků*. Ty byly vyvíjeny ve spolupráci s veterinárními lékaři v souladu s požadavky veterinární praxe. Firma vyrábí dva produkty – „*Pixtape*“, který se používá k ošetření končetin hospodářských zvířat, a velkoplošnou náplast „*Zoopor*“.^{81,83}

Firma Chemopharma patří mezi největší výrobce a zároveň i dodavatele farmaceutických substancí v České republice. Je proto významným partnerem i pro zahraniční farmaceutické firmy. Firma klade velký důraz na kvalitu produktů. Pro výrobu léčivých látek byl Státním ústavem pro kontrolu léčiv vydán certifikát GMP. Firma se také zabývá problematikou ekologie a bezpečnosti práce. Firma dále nabízí možnost zákaznických syntéz v laboratořích, které jsou vysoce vybavené a umožňují výzkum speciálních syntéz.⁸⁴

Firma Chemopharma v současné době jako farmaceutické substance vyrábí sedativum *aprazolam*, střevní dezinficiens *cloroxin*, nesteroidní antiflogisticum *meloxicam*, antimykoticum *nitrofungin*, dále *ornidazol*, antihypertenziva a látky užívané v léčbě benigní hyperplazie prostaty *prazosin tetrachlorid* či *tetrazosin tetrachlorid*. Firma Chemopharma nabízí produkty poloprovozní výroby, a to antidepresivum *paroxetin hydrochlorid*, perorální antidiabeticum *pioglitazon* a nesteroidní antiflogisticum *piroxicam betadex*. V laboratorním vývoji pak jsou *amlodipin besylát, ampiroxicam, glimepirid a venlafaxin*.^{81,84}

Chemopharma se také zabývá výrobou *polyamidových prachů* – nosičů pro kosmetický průmysl.⁸¹

ImunomedicA a. s.

Akciová společnost ImunomedicA byla založena dne 1. října roku 1996 v Ústí nad Labem. Společnost ImunomedicA se nachází se v Chuderově a jejím ředitelem a současným předsedou představenstva je **Jaroslav Svoboda**. Firma byla založena sedmi akcionáři. Společnost ImunomedicA se zabývá výrobou léčiv a to konkrétně výrobou a výzkumem *imunopreparátů*.^{85,86}

Hlavním výrobním produktem je lék *Imunor*®, který se užívá k podpoře činnosti imunitního systému. V současné době je lék distribuován v České i Slovenské republice a v nejbližší době se připravuje jeho registrace v dalších státech Evropy. Kromě léku Imunor hodlá společnost do budoucna svou produkci rozšířit o další přípravky. Firma má také k dispozici odbornou informační službu, která je přístupná široké veřejnosti.^{85,86}

Viacell s.r.o.

Mezi nově vznikající firmy farmaceutického charakteru patří firma Viacell. Firma Viacell vznikla v roce 2003. Jejím výkonným ředitelem je **Ing. Dana Kotrsová**. Tato firma se zabývá výrobou různých druhů *náplastí*, *výrobou hydrogelového krytí*, ale i různých typů *speciálních náplastí*.⁸⁷

Náplasti firmy Viacell mají své uplatnění u různých popálenin nebo spálenin, podporují chronické hojení ran, kde užívají *hydrogelového krytí*, které využívá principu „vlhkého hojení“. Dále firma nabízí *hydrogelové náplasti na puchýře a otlaky*. Náplasti Viacell také podporují hojení ran u diabetiků, dále také náplasti pomáhají u drobných *poranění* nebo při *bodnutí hmyzem*, a jsou vhodné při mírnění *bolesti hlavy*.^{87,88}

Firma se také zabývá výrobou specialit: výrobou tzv. *detekovatelných náplastí*, které jsou určeny pro potravinářský průmysl. Tyto náplasti jsou modře zbarvené, jsou tak detekovatelné vizuálně. Navíc obsahují vrstvu hliníkové fólie, mohou tak být zjištěny při možném uvolnění do produktů detektorem kovů. Tím dochází ke snížení možné kontaminace poranění s potravinami. Tyto náplasti jsou předepsány evropskou legislativou ve všech provozech, kde přichází do styku personál s potravinami, aby byla zaručena co nejvyšší bezpečnost zpracovávaných produktů.^{87,88}

Dále firma vyrábí lékárníčky pro golfisty, lékárníčky do kuchyně a pro zahrádkáře, autolékárníčky a jejich náhradní náplně. ⁸⁸

Firma má v Ústí nad Labem také značkovou prodejnu. Ta se nachází v ulici „Klíšská“ č. p. 18, na Špitálském náměstí. Prodejna je také zapůjčená značce **Ryor**, která se zabývá výrobou bylinné kosmetiky. ⁸⁷

8. 2 Vývoj lékáren po roce 1989

Lékárna „Löwen weißen“

V roce 1989 prostory lékárny ve Dvořákově ulici pohltil obchod a administrativa. Určitou dobu lékárnu vedla **Mgr. Žaneta Ždutová**. V lékárně působila do roku 1993. Posledním vedoucím lékárníkem byl **Mgr. Sedláček**, kterého uvádí Adresář lékáren z roku 1994. Ten pak působil v lékárně na Střekově a v současné době je zaměstnán v lékárně v Litoměřicích. ^{50, 89}

Ve stejném roce však byla lékárna **uzavřena**. ⁸⁹

Lékárna „Zur goldenen Krone“ - zavřena

Lékárna „Zum Schutzengel“

V únoru roku 1994 byla lékárna zprivatizována a byla přejmenována na lékárnu „**Remedium HŠ s.r.o.**“ Novými a zároveň současnými majiteli se staly **Mgr. Eva Špásová** a **Mgr. Margita Hronová**. ⁶⁸

Lékárna se nachází v ulici U pivovarské zahrady č. p. 5 v městské části Krásné Březno, v blízkosti Matiční ulice. Lékárna se nachází v těsné blízkosti polikliniky, kde působí tři obvodní, tři dětské a dva zubní lékaři. Dále zde působí jeden gynekolog a

částečně i ORL. V areálu se také nachází působiště přírodní medicíny, kde se užívají alternativní metody v léčení jako akupunktura.^{68,90}

V lékárně jsou v současné době zaměstnáni dva farmaceuti, dva farmaceutičtí asistenti a jeden administrativní pracovník. Lékárna má možnost připojení na centrální úložiště.^{68,90}

Lékárna „Zum Rose“

Od roku 1994 se novým majitelem lékárny na Střekově stal **PharmDr. Jiří Šašek**, který v současné době působí v lékárně „U Grandu“. Lékárna byla v tomto období označena pod názvem „**Střekov**“. Od 15. června stejného roku v lékárně působil **Mgr. Milan Sedláček**, kterého uvádí jako vedoucího lékárníka Farmaceutická ročenka z roku 1999. V květnu roku 1999 PharmDr. Šašek odchází do lékárny „U Grandu“ a novým majitelem zdravotnického areálu, spolu s lékárnou, se stává společnost **CHAIRE s.r.o.**, jejichž vlastníky se stali tři lékaři. V lékárně uváděné pod názvem „**CHAIRE**“ jako odborný zástupce působila **PharmDr. Lucie Chabrová**, která v současné době působí v lékárně „U Grandu“. V prosinci roku 2006 ji ve funkci vystřídala paní **Mgr. Linková**, v roce 2007 pak paní **Mgr. Stejskalová**. V tomto období areál začali postupně opouštět lékaři.^{51,91,92}

V roce 2008 zdravotnický areál odkoupila společnost **DIAGNOSTIKA s.r.o.** Prostory lékárny zakoupila **PharmDr. Bohuslava Kunčická**, která tak na Střekov přesunula svou lékárnou „Petrklíč“ z nedalekých Povrlů. Lékárna na Střekově tak mění svůj název a je označena jako lékárna „**Petrklíč**“. Po studiu na Farmaceutické fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové působila PharmDr. Bohuslava Kunčická tři roky v ústavní lékárně Ústí nad Labem, po té na oddělení soudního lékařství na toxikologii a na oddělení biologie, kde se věnovala monitorování lékových hladin. Dále v Povrlech v lékárně „Petrklíč“, která byla v roce 2008 přesunuta na Střekov. V červnu roku 2009 však byla lékárna „Petrklíč“ na Střekově **uzavřena**.^{93,94}

Lékárna „U orla“

Od 16. července 1993 lékárnou označovanou již pod vžitým názvem „Londýnská“ vedl **PharmDr. Jiří Kokšal**, syn Jiřího Kokšala, který vykonával předepsanou dvouletou praxi v lékárně „U bílého lva“. V lékárně působil do roku 2010. Ke dni 31. prosince roku 2010 však byla lékárna „Londýnská“ **uzavřena**.^{64,95}

Lékárna „Central“ – uzavřena

Lékárna „U sv. Huberta“

Současným majitelem a zároveň vedoucím lékárníkem je **Mgr. Dagmar Šauflová**. Lékárna změnila svůj název na lékárnou „**Bukov**“. V roce 1997 byla lékárna nově přesunuta do ulice Masarykova č. p. 794 a ve stejném roce byla slavnostně otevřena.⁷⁰

Lékárna se nachází v ulici Masarykova č. p. 794 v městské části Bukov. V její blízkosti působí dva obvodní lékaři, dva pediatři, zubní lékaři a gynekolog. V budově, kde se lékárna nachází, také působí interní lékařka a v blízkosti lékárny se také nachází soukromá klinika Tornero s r.o.^{70,90}

V lékárně jsou v současné době zaměstnáni dva farmaceuti, dva farmaceutičtí asistenti a jedna pomocná pracovnice. Lékárna „Bukov“ nemá možnost připojení na centrální úložiště.^{70,90}

Lékárna „Zum Krone“

Adresář lékáren z roku 1994 jako vedoucího lékárníka stále uvádí **RNDr. Stanislava Mikše**. V roce 1996 se majitelem zdravotnického centra a lékárny stala farmaceutická společnost **Com - Media s.r.o.**, kde jako odborný zástupce od 17. prosince roku 1996 působila **Mgr. Věra Hlohovská**. Paní Mgr. Věra Hlohovská

úspěšně vystudovala Farmaceutickou fakultu Masarykovy Univerzity v Brně, v současné době působí v lékárně „U Grandu“. V prosinci roku 2006 však byla lékárna **uzavřena**.^{50, 96}

Lékárna „U Hvězdy“

Od roku 1985 do roku 1994 zde pak působí **PhMr. Marie Farská**, kterou jako vedoucí lékárnici uvádí Adresář lékáren z roku 1994. Ve stejném roce však byla lékárna **uzavřena**.^{50, 97}

V současné době se zde nachází prodejna květin.⁹⁷

Lékárna „U Slunce“ – uzavřena

Nemocniční lékárna

Od nového roku 1985 nemocniční lékárnou v Ústí nad Labem vedla **Mgr. Eva Ptáková**, která v současné době působí v lékárně „Dobětice“.⁷⁵

Od roku 1989 pak lékárna nově vydává i léčivé přípravky pro veřejnost. Před tím lékárna vydávala léčivé přípravky na lékařské předpisy pouze lékařům Masarykovy nemocnice.⁷¹

Od 1. ledna roku 1991 se novým vedoucím lékárníkem stává **Mgr. Věra Rappová**. Tu v roce 1993 ve funkci střídá **Mgr. Marie Münsterová**, kterou uvádí i Farmaceutická ročenka z roku 1999.^{51, 71}

V roce 1997 se areál **Masarykovy nemocnice** v Ústí nad Labem včetně nemocniční lékárny začal postupně stěhovat do nových prostor, které se nacházely na Bukově. Nemocniční lékárna byla přestěhována mezi prvními, celý areál nemocnice byl kompletně přemístěn zhruba v roce 2002.^{71, 99}

Na původním místě transfúzní stanice Masarykovy nemocnice vznikl v roce 1999 **Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem**. Ten se zabývá analytickými rozbory vody, ovzduší, potravin, biologického materiálu. Dále vyhodnocuje zdravotní

rizika životního a pracovního prostředí, provádí očkování a věnuje se klinické diagnostice, imunologii a alergologii. Kromě Zdravotního ústavu se v současné době v bývalém areálu nemocnice nachází také **Kampus Univerzity Jana Evangelisty Purkyně**.^{98,99}

Nemocniční lékárnou na Bukově vedla do roku 2008 **Mgr. Múnsterová**, kterou současně uvádí i Farmaceutická ročenka z roku 2007. Od roku 2008 se novým vedoucím lékárníkem celé nemocniční lékárny stává **Mgr. Milada Petříková**, která od roku 2007 vedla veřejnou část. Paní Mgr. Milada Petříková vystudovala Farmaceutickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě. Mimo nemocniční lékárnou v Ústí nad Labem působila v lékárně ve Dvořákově ulici, v Neštěmicích a v lékárně „Meduňka“, kterou zároveň vlastnila.^{53,100}

Lékárna je nedílnou součástí Masarykovy nemocnice Ústí nad Labem a dělí se na veřejnou a nemocniční část.

Ve veřejné části, pod kterou spadá i prodejna Zdravotnických prostředků, je uskutečňován výdej léčivých přípravků a zdravotnických prostředků.⁷¹

V nemocniční části lékárny se v přízemí nachází oddělení zdravotnického materiálu, v prvním patře oddělení přípravy léčiv a oddělení HVLP. Ve druhém patře pak sídlí oddělení kontroly léčiv a oddělení přípravy sterilních léků. Každé dané oddělení má svého vedoucího lékárníka.⁷¹

Nemocniční lékárnou se nachází na adrese Sociální péče č. p. 3316/ 12A v městské části Bukov, a sídlí v budově „L“ areálu ústecké nemocnice.

V současné době je v lékárně zaměstnáno kolem čtyřiceti pracovníků. Lékárna zásobuje celou Masarykovu nemocnici v Ústí nad Labem, která spadá pod společnost Krajská zdravotní a. s. Lékárna má možnost připojení na centrální úložiště.^{71,90}

Lékárna „04 – 10 – 11“

V roce 1994 byla lékárnou zprivatizována a dostala se do soukromého vlastnictví **Mgr. Votavové** a **Mgr. Drahoše**. Lékárna byla také přejmenována na lékárnou „**Skřivánek**“. Vedoucím lékárníkem je **Mgr. Miloslava Votavová**.⁶⁶

Lékárna „Skřivánek“ se nachází v ulici SNP č. p. 43. Lékárna je součástí zdravotnického centra, kde má ordinaci alergolog, dva obvodní lékaři, tři zubní lékaři.

V areálu se také nachází zubní laboratoř, rehabilitace, chirurgická ambulance a v blízkosti se nachází také gynekolog.^{66,90}

V současné době je v lékárně zaměstnán jeden farmaceut, jeden farmaceutický asistent a jedna pomocná pracovnice. Lékárna „Remedium HŠ“ má možnost připojení na centrální úložiště.^{66,90}

Lékárna „Meduňka“

Lékárna „**Meduňka**“ byla otevřena roku 1993, jako první soukromá lékárna v Ústí nad Labem. Lékárna se nacházela na Masarykově třídě v budově soukromé nemocnice DOCTUS s.r.o., bývalé Železniční poliklinice. Jejím majitelem a současně vedoucím lékárníkem byla **Mgr. Milada Petříková**, která úspěšně vystudovala Farmaceutickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě. Mimo lékárně „Meduňka“ působila v lékárně „10 – 02“ a v lékárně v Neštěmicích.¹⁰⁰

V roce 2002 však lékárna dostala od společnosti DOCTUS výpověď z prostor a byla **uzavřena**.¹⁰⁰

Lékárna tak byla přestěhována do nedalekých Teplic, kde zakoupila prostory lékárny od kliniky CLT, a stejného roku byla otevřena opět pod názvem „Meduňka“. Tu v současné době vede pan RNDr. Petřík, který také působil v ústecké lékárně „Astra“ (viz. lékárna „Astra“).¹⁰⁰

Lékárna „Centrum“

Lékárna „**Centrum**“ byla slavnostně otevřena 1. dubna roku 1994 v ulici Hrnčířská č. p. 9. Později je lékárna uváděná na adrese V Jirchářích č. p. 62/ 2. Budova, ve které se dnes lékárna nachází, dříve sloužila jako obchod s látkami, v roce 1994 však byla přestavěna. Vedoucím lékárníkem a majitelem je **Mgr. Milan Buchta**, který vystudoval farmacii na Univerzitě v Leningradu. Mimo lékárně „Centrum“ působil Mgr. Milan Buchta v Zámecké lékárně v Dobříši, v lékárně 04 – 10 – 02 na Mírovém náměstí a do roku 1994 pak v lékárně 04 – 10 – 07 na Střekově.⁶⁷

Lékárna „Centrum“ se nachází v ulici V Jirchářích č. p. 62/ 2 na Mírovém náměstí. Lékárna je součástí lékařského domu, kde má svou ordinaci obvodní lékař, kardiolog a kožní lékař. ^{67, 90}

V lékárně je zaměstnáno celkem osm zaměstnanců, tři farmaceuti, tři farmaceutičtí asistenti, jeden sanitář a jedna pomocná pracovnice. Lékárna má možnost připojení na centrální úložiště. ^{67, 90}

Lékárna „Dobětice“

Lékárna vznikla v roce 1995, kde jako vedoucí lékárník působila **Mgr. Simona Mahnerová**. Od roku 1997 zde jako vedoucí lékárník působí **Mgr. Eva Ptáková**, která studovala Farmaceutickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě. Od roku 1979 působila v nemocniční lékárně Masarykovy nemocnice jako vedoucí oddělení HVLP, od roku 1985 pak i jako vedoucí lékárník celé lékárny. V letech 1992 do 1997 také působila v distribuční firmě Tamda a. s. v Ústí nad Labem. ⁷⁵

Lékárna se nachází v ulici Výstupní č. p. 2 v městské části Dobětice. V okolí má svou ordinaci alergolog, ortoped, neurolog a rehabilitace. Nad objektem lékárny mají své ordinace i praktický a zubní lékař. ^{75, 90}

V současné době v lékárně „Dobětice“ působí jeden farmaceut a jeden farmaceutický asistent. Lékárna má možnost připojení na centrální úložiště. ^{75, 90}

Lékárna „U Slunce“

Lékárna „U Slunce“ byla otevřena 6. března roku 1996 v areálu Polikliniky Dobětice. Majitelem lékárny se stala firma **ProFarm BD s.r.o.** Jako vedoucí lékárník zde působila paní **Mgr. Švarcová**. V únoru roku 2004 ji ve funkci vystřídal **Mgr. Daniel Kókert**, který vystudoval Farmaceutickou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové. ^{67, 101}

Lékárna se nachází v ulici Šrámkova č. p. 3319/2A v městské části Dobětice. Lékárna se nachází přímo v budově Polikliniky Dobětice, kde má své působiště ortoped,

neurolog, alergolog a rehabilitace, má proto výhodnou polohu. Lékárna má možnost připojení na centrální úložiště.^{90, 101}

Lékárna „Hvězda“

Lékárna „Hvězda“ byla slavnostně otevřena roku 1996. Budova byla postavena v roce 1930 podle návrhu významného německého architekta Ervina Katony. Vlastnil ji Žid, kterému pak byla německými orgány odcizena. Po roce 1948 byla budova přestavena na jesle a později sloužila do roku 1992 jako ubytovna farmaceutické firmy **Chemopharma**, kde poskytovala nocleh 50 zaměstnancům. V roce 1995 byla budova odkoupena a po značných úpravách byla v přízemí vybudována lékárna. Její majitelkou a současně vedoucím lékárníkem je **Mgr. Věra Rappová**, která úspěšně vystudovala farmacii na Univerzitě Komenského v Bratislavě. Mimo lékárně Hvězda paní Mgr. Rappová působila v letech 1973 až 1995 v nemocniční lékárně Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem jako vedoucí lékárník.⁹⁷

Lékárna „Hvězda“ se nachází v ulici Beethovenova č. p. 597/31, v městské části Klíše. V její blízkosti mají svou ordinaci praktičtí lékaři, lékař pro děti a dorost, kožní lékař gastroenterolog a zubní lékař. Lékárna se nachází ve vilové čtvrti v těsné blízkosti autobusové zastávky, má proto výhodnou polohu.^{90, 97}

V lékárně působí dva farmaceuti, dva farmaceutičtí asistenti a jeden sanitář. Lékárna má své internetové stránky a umožňuje internetový obchod. Lékárna „Hvězda“ nemá možnost připojení na centrální úložiště.^{90, 97}

Lékárna „Ústecká poliklinika“

V roce 1996 byla ve městě otevřená nová lékárna „**Ústecká poliklinika**“ Lékárna se nacházela, jak napovídá její název, v budově Ústecké Polikliniky, která byla současně jejím majitelem. Od roku 1996 zde jako vedoucí lékárník působila **Mgr. Hana Osleová**, kterou o dva roky později vystřídala ve funkci **PharmDr. Vierka Jirásková**. V roce 2004 se novým majitelem lékárny stala firma **EUROPHARM**, která se následně přeměnila na řetězec **PHARMALAND**, lékárna tak mění svůj název na

„**Pharmaland**“. Od roku 2005 v lékárně „Pharmaland“ jako odborný zástupce působila **PharmDr. Ludmila Soukupová**, kterou uvádí i Farmaceutická ročenka z roku 2005. V roce 2007 ji ve funkci vystřídal **Mgr. Ondřej Němec**. Od roku 2008 lékárnou vedla **Mgr. Kateřina Bartošová** a v polovině roku 2010 se ke své funkci opět vrátil **Mgr. Ondřej Němec**, který lékárnou vede i v současné době.^{52, 102, 103}

Lékárna „Pharmaland“ se nachází v ulici Masarykova č. p. 2000/92, v městské části Ústí nad Labem – město. Lékárna se nachází přímo v budově Ústecké Polikliniky a zásobuje tak jednotlivá oddělení hromadně vyráběnými léčivými přípravky a zdravotnickým materiálem.^{90, 103}

V lékárně jsou zaměstnáni tři farmaceuti, čtyři farmaceutičtí asistenti a dvě sanitářky. Lékárna „Pharmaland“ nemá možnost připojení na centrální úložiště.^{90, 103}

Lékárna „U divadla“

Lékárna „**U divadla**“ byla otevřena v roce 1996.¹⁰⁴

Farmaceutická ročenka z roku 1999 uvádí jako vedoucího lékárníka **RNDr. Dobromilu Růžičkovou**, v roce 2005 a 2007 pak **Mgr. Simonu Mahnerovou**. Jejím majitelem a současným vedoucím lékárníkem je **Mgr. Simona Mahnerová**, která zároveň vlastní lékárnou „Na Severní terase“.^{51, 52, 53}

Lékárna se nachází v Masarykově ulici č. p. 1297/8, v městské části Ústí nad Labem – město. Lékárna se nachází na frekventované silnici v blízkosti centra. Lékárna „U divadla“ nemá možnost připojení na centrální úložiště.⁹⁰

Paní Mgr. Simona Mahnerová však odmítala sdělit jakékoliv jiné informace.

Lékárna „Astra“

Lékárna „**Astra**“ byla otevřena dne 5. září 1997 a nacházela se v ulici Pařížská č. p. 19. Jejím vedoucím lékárníkem a majitelem byl **RNDr. Jiří Petřík**, který vystudoval farmacii na Univerzitě Komenského v Bratislavě. Po studiu byl zaměstnán v Komárně u Opavy ve farmaceutické firmě Galena. Zde působil do roku 1983, po té čtyři roky v lékárně v Předlicích. Mimo lékárnou „Astra“ ještě působil v lékárně v Klánovicích u Prahy, v lékárně v Krupské ulici v Teplicích a v lékárně v Bílině.

V současné době vede v Teplicích lékárnu „Meduňka“, která byla do Teplic přesunuta z Ústí nad Labem (viz. lékárna „Meduňka“). V roce 2000 se novým majitelem lékárny stala společnost **Lloyds**, lékárnou do roku 2001 vede RNDr. Jiří Petřík. Od roku 2001 ho v jeho funkci vystřídala **Mgr. Karin Strubichová**, kterou současně uvádí Farmaceutická ročenka z roku 2005. Téhož roku se novým majitelem lékárny stává **Mgr. Karel Struha** a lékárna je tak 5. dubna 2005 nově otevřena pod názvem „**Pařížská**“. Mimo lékárnou „Pařížská“ pan Mgr. Struha působil v lékárně „Labe“, pak v Teplicích v lékárně „City“ a „Topaz“ a v Bílině v lékárně „Poliklinika“. ^{52, 100, 105}

Lékárna „Pařížská“ se nachází v ulici Pařížská č. p. 538/19 v městské části Ústí nad Labem – město. Lékárna má dobrou polohu, nachází se na frekventované křižovatce v blízkosti centra města, kde se nachází ordinace stomatologů, kožních lékařů, diabetologa a očního lékaře. ^{90, 105}

V současné době v lékárně působí dva farmaceuti, jeden farmaceutický asistent, jedna sanitářka a jeden pomocný pracovník. Lékárna má své internetové stránky a umožňuje internetový obchod. Lékárna „Pařížská“ má možnost připojení na centrální úložiště. ^{90, 105}

Lékárna „Severní Terasa“

Lékárna „**Severní Terasa**“ byla otevřena v roce 1998. ¹⁰⁴

Lékárna se nachází ve zdravotnickém areálu Severní Terasa. Majitelkou lékárny je **Mgr. Simona Mahnerová**, kterou současně uvádí i Farmaceutická ročenka z roku 1999 jako vedoucího lékárníka. Farmaceutická ročenka z roku 2005 pak uvádí jako vedoucího lékárníka **PhMr. Jarmilu Kolínskou**, ročenka z roku 2007 paní **Mgr. Karin Strubichovou**, která v současné době působí v lékárně „Dr. Max“. Současným vedoucím lékárníkem lékárny „Severní Terasa“ je **PharmDr. Ludmila Soukupová**. Majitelka lékárny Mgr. Simona Mahnerová zároveň vlastní lékárnou „U divadla“. ^{51, 52, 53}

Lékárna se nachází v ulici Mírová č. p. 103/27 v městské části Severní Terasa. Lékárna je součástí zdravotnického centra Severní terasa, má tak výhodnou polohu. Lékárna nemá možnost připojení na centrální úložiště. ⁹⁰

Paní Mgr. Simona Mahnerová však odmítala sdělit jakékoliv jiné informace.

Lékárna „U Grandu“

Lékárna „U Grandu“ byla otevřena v červenci roku 1999. Jejím majitelem a současným vedoucím lékárníkem je **PharmDr. Jiří Šašek**, který vystudoval Farmaceutickou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové.⁹¹

Lékárna se nachází v ulici Revoluční č. p. 456/28 v městské části Ústí nad Labem – město. Lékárna se nachází přímo v lékařském domě, kde má svou ordinaci kardiolog, endokrinolog a diabetická poradna.^{90,91}

Lékárna „U Grandu“ v současné době zaměstnává čtyři farmaceuty, čtyři farmaceutické asistenty, jednu sanitárku a jednu pomocnou pracovníci. Lékárna má možnost připojení na centrální úložiště.^{90,91}

Lékárna „Labe“

Lékárna „Labe“ byla otevřena na podzim roku 1999. Lékárna se nacházela v ulici Havířská č. p. 19, v městské části Všebořice, přímo v obchodním centru. Prvním majitelem lékárny byl řetězec **PHARMACZECH**. V průběhu let se vlastníci lékárny měnili. Druhým majitelem byl řetězec **PHARMA – CORPORATION**, dále **EUROPHARM** a **PHARMALAND**. Lékárna „Labe“ byla díky své poloze v obchodním domě zaměřená více na volný prodej, v její blízkosti se nacházel jeden obvodní lékař.^{52, 107}

Lékárnu „Labe“ od roku 1999 do roku 2004 vedl **PharmDr. Lubomír Šťáva**. Ten v současné době pracuje jako zástupce farmaceutické firmy. V jeho funkci ho vystřídal **Mgr. Karel Struha**, který v současné době pracuje v lékárně „Pařížská“. Ten je uváděn jako vedoucí lékárník ve Farmaceutické ročence z roku 2005. Jako majitele lékárny ročenka uvádí společnost **EUROPHARM s.r.o.** Ve stejném roce lékárnou vedl **Mgr. Martin Mátl**, který v současné době působí v lékárně v Teplicích. Pan Mgr. Martin Mátl je uváděn i jako vedoucí lékárník ve Farmaceutické ročence z roku 2007. Jako majitele lékárny ročenka opět uvádí **EUROPHARM s.r.o.** Od roku 2007 v lékárně působila **PharmDr. Kateřina Běhounková**. Ta lékárnou vedla do 31. prosince 2009. Téhož dne byla lékárna **uzavřena**.^{52, 53, 106, 107}

Lékárna „Duha“

V polovině července roku 2000 byla v městské části Střekov otevřena nová lékárna pod názvem „**Duha**“. Jejími majiteli jsou **PharmDr. Iva Zoubková**, která současně i lékárnu vede, a její kolegyně. Paní PharmDr. Iva Zoubková studovala Univerzitu Karlovu v Hradci Králové. Mimo lékárnu „Duha“ působila v ústavní lékárně Ústí nad Labem, dále na oddělení soudního lékařství a na oddělení biologie.¹⁰⁸

Lékárna se nachází v ulici Děčínská č. p. 717/21 v městské části Střekov. V jejím okolí působí dva obvodní lékaři, závodní lékař v SETUZE, a v dosahu jsou dětské lékaři. Lékárna je zaměřená na výdej homeopatik.^{90, 108}

V lékárně je zaměstnán jeden farmaceut a jeden administrativní pracovník. Lékárna „Duha“ nemá možnost připojení na centrální úložiště.^{90, 108}

Lékárna „Prima“

Na podzim roku 2000 byla v Ústí nad Labem v obchodním domě (dnešní Albert) otevřena nová lékárna pod názvem „**Prima**“. Provozovatelem lékárny se stala společnost **LLOYDS**. V lékárně „Prima“ jako odborný zástupce zpočátku působil **PharmDr. Jindřich Hroch**. V lékárně však nepůsobil dlouho, od února roku 2001 ho v jeho funkci vystřídal **PharmDr. Pavel Šroub**, kterého také uvádí Farmaceutická ročenka z roku 2005. V lékárně „Prima“ působil do 6. června roku 2007, kdy ho ve funkci vystřídala **PharmDr. Dagmar Přibíková**, a která lékárnu vede v současné době. Paní PharmDr. Dagmar Přibíková vystudovala Farmaceutickou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Mimo lékárnu „Prima“ působila ještě PharmDr. Dagmar Přibíková v lékárně „Centrum“ a v lékárně 04 – 10 – 02 ve Dvořákově ulici.^{52, 109}

Lékárna „Prima“ se nachází v ulici Krušnohorská 3371/2 v městské části Severní terasa. V okolí lékárny mají svou ordinaci pediatři, gynekolog, neurolog, zubní lékař, ortoped a alergolog. Lékárna také díky své otevírací době zastává pohotovostní funkci. Nachází se v blízkosti Masarykovy nemocnice na Bukově, je proto častým cílem pacientů propuštěných o víkendu.^{90, 109}

V lékárně v současné době působí tři farmaceuti, čtyři farmaceutičtí asistenti a dvě sanitářky. Lékárna „Prima“ má možnost připojení na centrální úložiště. Společnost lékáren LLOYDS nabízí na internetu své webové stránky.^{90, 109}

Lékárna „Novolékárna“

V dubnu roku 2002 byla v obchodním centru Globus otevřená nová lékárna pod názvem „**Novo - Pharm**“. Majitelem lékárny se stala společnost **NOVO – PHARM**. V průběhu let lékárna měnila i své majitele. Od roku 2004 lékárnu vlastnila společnost **LLOYDS**, po roce se novým majitelem lékárna stala společnost **WEST – PHARM**, která lékárnu vlastnila dva roky. Od roku 2007 až po současnost se majitelem lékárny stává opět společnost **NOVOPHARM s.r.o.** Lékárna tak funguje pod názvem „**Novolékárna**“.¹¹⁰

Jako odborný zástupce v lékárně od roku 2002 působila paní **Mgr. Linková**, která rovněž jako odborný zástupce působila v lékárně „CHAIRE“ na Střekově. O dva roky později ji ve funkci vystřídala paní **PharmDr. Stejskalová**, která v lékárně působila dva roky. Ve Farmaceutické ročence z roku 2007 je jako vedoucí lékárník uváděna **RNDr. Jarmila Sirotková**, která lékárnu vedla od roku 2006 do roku 2007. Od roku 2007 v lékárně jako odborný zástupce působí paní **PharmDr. Andělová** a o rok později ji ve funkci střídá **PharmDr. Matěj Hronec**, který lékárnu vede i v současné době.^{53, 110}

Lékárna se nachází v ulici Tyršova č. p. 869 a je součástí obchodního centra Globus. Lékárna je tak díky své poloze zaměřená více na volný prodej. Zároveň plní díky své otevírací době pohotovostní funkci. V jejím okolí působí dva praktičtí lékaři a jeden pediatr.^{90, 110}

V současné době v „Novolékárně“ jsou zaměstnání čtyři farmaceuti a čtyři farmaceutičtí asistenti. Lékárna má své internetové stránky a má možnost připojení na centrální úložiště.^{90, 110}

Lékárna „U Hraničáře“

Lékárna „U Hraničáře“ byla otevřena v květnu roku 2002. Její majitelkou je **PharmDr. Romana Bobková**, která vystudovala Farmaceutickou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Mimo lékárnou „U Hraničáře“ vlastní lékárnou „U VZP“, lékárnou „U soudu“, která se nachází v Teplicích a výdejnu v Proboštově. Paní PharmDr. Romana Bobková působila v lékárnách „Flora“ v Teplicích a v lékárně „Centrum“, která se rovněž nachází v Teplicích. Lékárnu „U Hraničáře“ zpočátku vedla **Mgr. Blanka Nerudová**, která rovněž vystudovala Farmaceutickou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Od roku 2008 lékárnou vedla PharmDr. Romana Bobková a od února roku 2011 ji ve funkci vedení lékárny zastoupila **PharmDr. Kateřina Glosová**, která úspěšně dokončila studia na Farmaceutické fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Mimo lékárny „U Hraničáře“ působila v lékárně v Hradci Králové a v České Kamenici. ^{111, 112}

Lékárna „U Hraničáře“ se nachází na Masarykově ulici č. p. 3127/ 28 v městské části Ústí nad Labem – město. Lékárna se nachází na frekventované ulici v blízkosti centra, má tak dobrou polohu. ^{90, 111}

V současné době lékárná zaměstnává dva farmaceuty, dva farmaceutické asistenty a jednu sanitářku. Lékárna má také své internetové stránky a poskytuje internetový obchod „Domácí lékárná“. Lékárna má možnost připojení na centrální úložiště. ^{90, 111}

V nejbližší době se mají do okolí lékárny „U Hraničáře“ přestěhovat lékaři, kteří působí v blízkosti lékárny „U VZP“, jenž současně vlastní PharmDr. Romana Bobková. Lékárna „U VZP“ se tak přestěhuje do blízkosti lékárny „U Hraničáře“ (viz. lékárná „U VZP“). ¹¹¹

Lékárna „Střekov“

Další otevřenou lékárnou ve městě Ústí nad Labem byla lékárná „**Střekov**“. Její otevření bylo původně plánováno na první den nového školního roku 2002/ 2003. Vlivem nešťastných povodní, které město postihlo, byla lékárná, která se nachází v záplavovém pásmu, nucena své otevření přeložit na listopad 2002. Jejím majitelem a

současně vedoucím lékárníkem je **Mgr. Arnošt Herrmann**, který působil v lékárně na Střekově a v lékárně „U Grandu“. ¹¹³

Lékárna se nachází v ulici Železničářská č. p. 1091/12 v městské části Střekov. V její blízkosti působí pediatři, čtyři praktičtí lékaři a jeden ortoped. Lékárna se nachází v blízkosti cyklistické stezky, která vede do Děčína. V letním období je tak častým cílem mnohdy poraněných cyklistů, kterým lékárna poskytuje první pomoc. ^{90, 113}

V současné době jsou tu zaměstnáni tři zaměstnanci, jeden farmaceut, jeden farmaceutický asistent a jeden sanitář. Lékárna „Střekov“ má také své internetové stránky a má možnost připojení na centrální úložiště. ^{90, 113}

Lékárna „U Kauflandu“

V květnu roku 2003 byla přímo v obchodním domě Kaufland otevřena nová lékárna pod názvem „U Kaufladu“. Provozovatelem byla společnost **BRL CENTER CZ s.r.o.** Farmaceutická ročenka z roku 2005 jako odborného zástupce uvádí **RNDr. Jaroslavu Mitterovou**, kterou zároveň zmiňuje i Farmaceutická ročenka z roku 2007. V roce 2007 dochází ke sloučení společnosti BRL Center CZ se společností Česká lékárna. Po tomto sloučení je lékárna přejmenována na lékárnu „**Dr. Max**“ a je provozována společností **ČESKÁ LÉKÁRNA a.s.** Od dubna roku 2007 v lékárně jako odborný zástupce působí **Mgr. Karin Strubichová**, která působila v lékárně „Astra“. V dubnu roku 2009 došlo k přestěhování lékárny mimo obchodní dům Kaufland do nové přístavby, která se nachází přímo před hlavním vchodem prodejny. ^{52, 53, 114}

Lékárna se nachází v ulici Okružní č. p. 3483/ 7A. Lékárna se nachází v přímé blízkosti obchodního domu Kaufland, má tak dobrou polohu. Zároveň plní lékárna „Dr. Max“ pohotovostní funkci, díky své otevírací době. ⁹⁰

V současné době v lékárně působí tři farmaceuti, čtyři farmaceutičtí asistenti a jedna sanitářka. Lékárna „Dr. Max“ má možnost připojení na centrální úložiště. ^{90, 114}

Lékárna „Sever“

Poměrně mladá lékárna „**Sever**“ byla otevřena dne 1. července roku 2004. Lékárna je součástí obchodního areálu OC Sever a je základního typu. Lékárnu navrhl a vybudoval Jaroslav Holinger. Vedoucím lékárníkem a majitelem je **Mgr. Martin Šrámek**, který vystudoval Farmaceutickou fakultu v Brně. Dne 1. dubna 2011 došlo k podpisu smlouvy Franchising se společností **EUROPHARM a.s.**, lékárna „Sever“ tak mění svůj vzhled.¹¹⁵

Lékárna „Sever“ se nachází na Mírovém náměstí č. p. 103/27 v městské části Ústí nad Labem – město. Lékárna se nachází v centru města, má tak dobrou polohu. V její blízkosti mají svou ordinaci praktičtí lékaři, pediatři a alergolog. Dále v jejím těsném okolí působí psychiatr a diabetolog.^{90, 115}

V lékárně působí tři farmaceuti, pět farmaceutických asistentů a jedna sanitářka. Lékárna „Sever“ má také své internetové stránky a poskytuje internetový obchod E-shop. Lékárna má možnost připojení na centrální úložiště.^{90, 115}

Lékárna „U VZP“

Lékárna „**U VZP**“ byla otevřena v prosinci roku 2005. Její majitelkou a současným vedoucím lékárníkem je **PharmDr. Romana Bobková**. Jako odborný zástupce zde zpočátku působil **Mgr. Josef Šimánek**. Od února roku 2011 lékárnu vede **PharmDr. Romana Bobková**, která vystudovala Farmaceutickou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Mimo lékárnu „U VZP“ vlastní ještě lékárnu „U Hraničáře“, lékárnu „U soudu“, která se nachází v Teplicích a výdejnu v Proboštově. Paní PharmDr. Bobková také působila v teplických lékárnách „Centrum“ a „Flora“.¹¹¹

Lékárna se nachází v ulici Bratislavská č. p. 4, v městské části Ústí nad Labem – město. V okolí lékárny mají svou ordinaci praktičtí lékaři, neurolog, oční lékař, diabetolog a lipidoporadna.^{90, 111}

V lékárně „U VZP“ v současné době působí jeden farmaceut a jeden farmaceutický asistent. Lékárna má také své internetové stránky a poskytuje internetový obchod „Domácí lékárna“. Lékárna má možnost připojení na centrální úložiště.^{90, 111}

Lékaři působící v blízkosti lékárny „U VZP“ však koncem května roku 2011 přemístí své ordinace. Lékárna se tak hodlá přestěhovat do vzniklého obchodního komplexu nedaleko lékárny „U Hraničáře“, kterou rovněž vlastní PharmDr. Romana Bobková. Jedna lékárna by tak měla být zaměřená na výdej léčivých přípravků vázaných na lékařský předpis, druhá pak na volný prodej, bez předpisu.¹¹¹

Lékárna „Herbenova“

Druhou nejmladší lékárnou ve městě je lékárna „**Herbenova**“. Byla otevřena dne 15. listopadu 2009 a jejím provozovatelem je společnost **LEKUL s.r.o.**, jejíž vlastníky jsou paní **MUDr. Kortusová** a její syn pan **Kortus**. Vedoucím lékárníkem je paní **Mgr. Eva Endlerová**.¹¹⁶

Lékárna se nachází v Herbenově ulici č. p. 794/4 v městské části Ústí nad Labem – město. V její těsné blízkosti se nachází dva obvodní lékaři a plicní středisko pro děti a dospělé.^{90, 116}

V lékárně je zaměstnán jeden farmaceut, jeden farmaceutický asistent a jedna uklízečka. Lékárna „Herbenova“ nemá možnost připojení na centrální úložiště.^{86, 116}

Paní MUDr. Kortusová však odmítla uvést podrobnější informace a zamítla lékárnu vyfotografovat.

Lékárna „Forum Ústí nad Labem“

Nejmladší lékárnou ve městě je lékárna „**Forum Ústí nad Labem**“. Lékárna byla otevřená na jaře roku 2010 a jejím provozovatelem je společnost **DINARIN**.

V současné době v lékárně „Forum Ústí nad Labem“ jako odborný zástupce působí paní **PharmDr. Irena Fingerová**, která vystudovala Farmaceutickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě. Mimo lékárnu Forum působila v lékárně „Londýnská“. Lékárnu Forum vede od 1. ledna 2011. Před paní PharmDr. Fingerovou v lékárně jako odborný zástupce působil pan **Mgr. Mašek**.⁹⁵

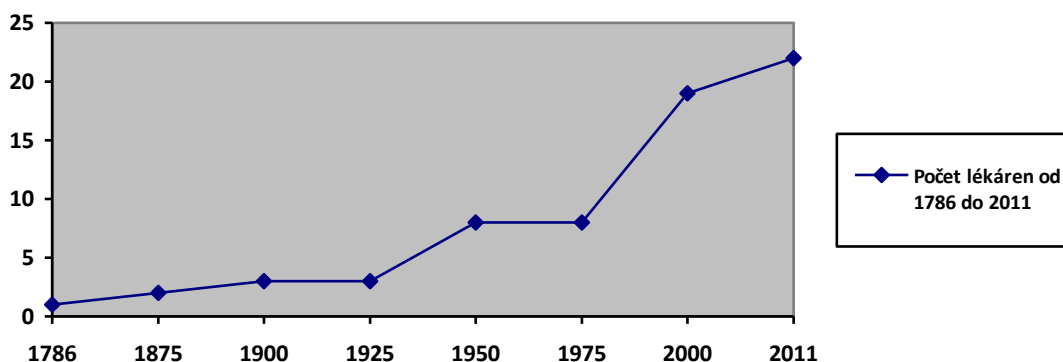
Lékárna se nachází v ulici Bílinská č. p. 3490/ 6 v městské části Ústí nad Labem – město. Lékárna se nachází přímo v obchodním centru stejného označení. Lékárna také

díky své otevírací době zastává pohotovostní funkci. Lékárna nemá možnost připojení na centrální úložiště.⁹⁰

Pan Ing. Bušina ze společnosti DINARIN neposkytl více informací.

Přehled vývoje lékáren

V Ústí nad Labem a v okolních obcích, které byly k městu později připojeny, vzniklo v průběhu času celkem 33 lékáren. Mnohé z nich však zanikly. Jejich časový vývoj pak znázorňuje graf (obr. 1), jejich data vzniku a případného uzavření pro přehled doplňuje tabulka (tab. 1).

Obr. 1 Graf vývoje lékáren

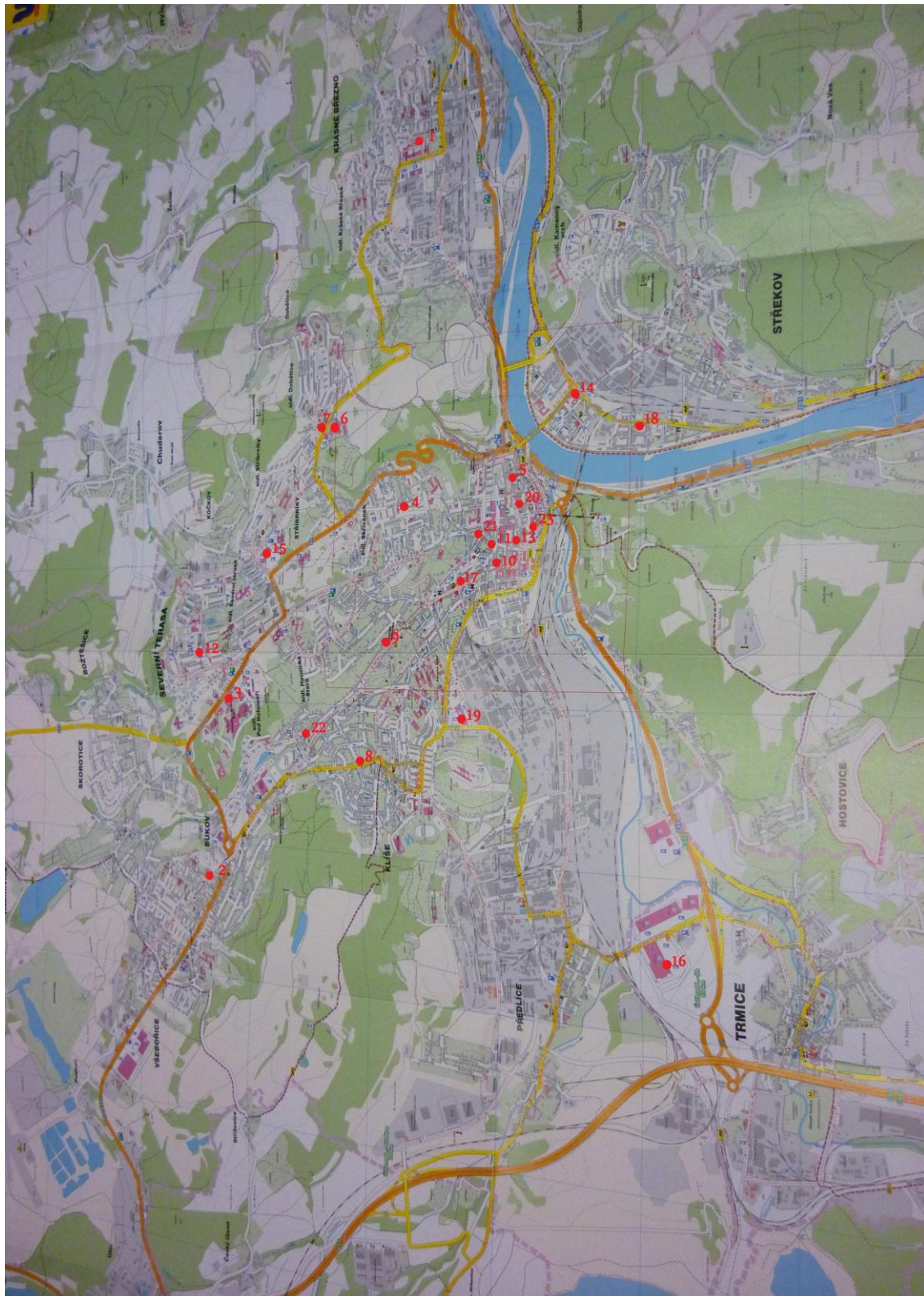
Jak lze vyčíst z grafu, největší počet lékáren v městě Ústí nad Labem zaznamenalo současné období. K prudkému nárůstu lékáren došlo v devadesátých letech minulého století, po roce 2000 pak křivka stoupá jen nepatrně. Stoupá sice počet nových lékáren ve městě, řada z nich však zaniká. V období mezi rokem 1950 a 1975 se vývoj pozastavil, v Ústí nad Labem sice vznikla lékárna 04 – 10 – 11, dnešní lékárna „Skřivánek“, několik let před tím však byla zrušená lékárna „U Sluce“, která byla v těchto letech označovaná pod číslem 05 – 533.

V blízké budoucnosti mají ve městě Ústí nad Labem vzniknout další dvě nové lékárny, první lékárna na Mírovém náměstí a druhá v obchodním centru Všebořice, kde se nacházela lékárna „Labe“.

Tab. 1 Přehled dat otevření a uzavření ústeckých lékáren

Název lékárny	Datum otevření	Datum uzavření
„Löwen weißen“	1786	1994
„Zur goldenen Krone“	1875	1945
„Zum Schutzengel“	1898	-
„Zur Rose“	1904	2009
„U orla“	1910	2010
„Central“	1925	1947
„U sv. Hubetra“	1929	-
„Zum Krone“	1932	2006
„U hvězdy“	1933	1994
„U slunce“	1939	1963
Nemocniční lékárna MN	?	-
„04 – 10 – 11“	1968	-
„Meduňka“	1993	2002
„Centrum“	1994	-
„Dobětice“	1995	-
„U slunce“	1996	-
„Hvězda“	1996	-
„Ústecká poliklinika“	1996	-
„U divadla“	1996	-
„Astra“	1997	-
„Severní Terasa“	1998	-
„U Grandu“	1998	-
„Labe“	1999	2009
„Duha“	2000	-
„Prima“	2000	-
„Novolékárna“	2002	-
„U Hraničáře“	2002	-
„Střekov“	2002	-
„U Kauflandu“	2003	-
„Sever“	2004	-
„U VZP“	2005	-
„Herbenova“	2009	-
„Forum Ústi nad Labem“	2010	-

V dnešní době se v Ústí nad Labem nachází 23 lékáren, jejichž vývoj byl rozepsán v této kapitole. Rozmístění současných lékáren znázorňuje následující mapa (obr. 2)

Obr. 2 Mapa znázorňující rozmístění současných lékáren v Ústí nad Labem

Z mapy je patrné, že se nejvíc lékáren soustředí v centru města, v blízkosti Mírového náměstí. Lékárny jsou uváděny dle aktuálních názvů.

- 1..... Lékárna „Remedium HŠ“
- 2..... Lékárna „Bukov“
- 3..... Nemocniční lékárna
- 4..... Lékárna „Skřivánek“
- 5..... Lékárna „Centrum“
- 6..... Lékárna „Dobětice“
- 7..... Lékárna „U slunce“
- 8..... Lékárna „Hvězda“
- 9..... Lékárna „Pharmaland“
- 10..... Lékárna „U divadla“
- 11..... Lékárna „Astra“
- 12..... Lékárna „Severní Terasa“
- 13..... Lékárna „U Grandu“
- 14..... Lékárna „Duha“
- 15..... Lékárna „Prima“
- 16..... Lékárna „Novolékárna“
- 17..... Lékárna „U Hraničáře“
- 18..... Lékárna „Střekov“
- 19..... Lékárna „Dr. Max“
- 20..... Lékárna „Sever“
- 21..... Lékárna „U VZP“
- 22..... Lékárna „Herbenova“
- 23..... Lékárna „Forum Ústí nad Labem“

9. Závěr

V práci byl v jednotlivých etapách popsán vývoj farmacie dnešního regionu města Ústí nad Labem od nejstarších dob po současnost, kdy první zmínky spadají do 16. století. V práci byl přiblížen vývoj farmaceutického průmyslu, jehož vznik je spjat s počátkem bouřlivé průmyslové revoluce. Dále se práce soustředí na chronologický popis lékáren včetně personálií a vývoj lékárenství. Práce také zmiňuje dobovou lékárenskou literaturu, první lékárníky, kteří v městě Ústí nad Labem působili. Část práce byla také věnovaná vývoji zdravotnictví, zdravotnického školství a i významným osobnostem města v oblasti medicíny.

Ve městě Ústí nad Labem a v okolních obcích, které byly k městu přičleněny později, vzniklo celkem 33 lékáren, které v průběhu času měnily své názvy, ale i místa. Deset z nich jich zaniklo nebo byly značně poškozeny či zničeny druhou světovou válkou.

Zmínka o prvním lékárníkovi ve městě Ústí nad Labem pochází z roku 1586 a pojednává o Georgovi Schmiedovi, který ve městě zřídil lékárnou.

Nejvýznamnějším lékárníkem byl Wenzel Pokorný, jenž byl v roce 1798 zvolen starostou města Ústí nad Labem. O rok později však rezignoval a dále se věnoval své profesi lékárníka.

Nejstarší lékárnou ve městě, kterou zmiňuje Soupis členů litoměřického grémia, je lékárna „Löwen weißen“, jenž byla založena v roce 1786 již zmíněným lékárníkem Wenzelem Pokorným. Svou historii píše až do roku 1994, kdy byla uzavřena. Lékárna „Löwen weißen“ tak byla nejdéle otevřenou lékárnou ve městě. Nejstarší lékárnou, která si zachovala svou činnost do dnešních dnů, je lékárna „Zum Schutzengel“. Uvedená lékárna byla založená v roce 1889 lékárníkem PhMr. Agathonem Schmitzem. V současné době je označená pod názvem „Remedium HŠ“.

Nejmladší lékárnou ve městě je pak lékárna „Forum Ústí nad Labem“, která byla otevřená na jaře roku 2010.

V současné době se v Ústí nad Labem nachází 23 lékáren. V nejbližší době se má jejich počet navýšit o další dvě nové lékárny.

Nárůst počtu lékáren je znatelný po období revoluce v devadesátých letech minulého století, kdy ve městě vzniklo 11 nových lékáren.

V současném období se také začíná rozvíjet síť lékáren, které jsou součástí obchodních domů a center. Roste tak velká konkurence soukromým lékárnám, kdy některé z nich ukončují svůj provoz. Ostatní soukromé lékárny se však snaží zlepšit a rozvíjet své služby, které nabízí pacientům. Dochází také ke zvýšení úrovně poskytované farmaceutické péče.

I farmaceutický průmysl v Ústí nad Labem se vyznačuje jistým pokrokem. Ve městě vznikají nové firmy, jenž se farmaceutickou výrobou zabývají. Nejmladší firmou je společnost Imunomedica, která se zabývá výrobou imunopreparátů. Tradici farmaceutické výroby si nadále zachovává společnost Chemopharma, která se tomuto odvětví věnuje přes sto let. V jejích šlépějích ve výrobě náplastí pokračuje i nová firma Viacell. Lze tak usoudit, že výroba náplastí bude s městem Ústí nad Labem spjata i nadále.

Důležitou funkci ve městě Ústí nad Labem plní i školství. Vzdělání budoucích zdravotnických pracovníků je ve městě Ústí nad Labem umožněno na Vyšší odborné škole zdravotnické a Střední škole zdravotnické v Ústí nad Labem, která svou historii píše již od roku 1946, a na Ústavu zdravotnických studií, jenž je součástí Univerzity Jana Evangelisty Purkyně.

Zpracování vývoje farmacie v Ústí nad Labem vzbudilo zájem mnoha lékárníků v Ústí nad Labem, ale i lékárníků z nedalekých Teplic. Zájem o práci také projevil Ústav zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická Ústí nad Labem, a Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem.

10. Odkazy a citace

- (1) KAISEROVÁ, Kristina – KAISER, Vladimír. Dějiny města Ústí nad Labem. Ústí nad Labem: Město Ústí nad Labem, 1995. 18 – 23, 26 – 30, 36, 51, 59 – 60, 88, 116 – 118, 121 – 122, 175 – 177, 180 – 181, 211, 232 – 234, 239, 248, 250 – 253, 257, 263, 276 – 279, 285 – 286, 291 – 294, 321 – 323, 327 s. ISBN 80 – 901 761 – 5 – 1
- (2) PROVAZNÍK, Vladimír. Ústí, město nad Labem. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1983. s. 33 – 34, 38 – 45, 54 – 61, 65, 69, 90 – 97, 107 – 109, 111 – 116, 202 – 204, 218 – 226, 228, 232 – 239, 243 – 246 s. 45 – 005 – 83
- (3) Město Ústí nad Labem [online], [cit. 2.12.2009]. Dostupné z:
<<http://www.usti-nad-labem.cz/cz/zivot-mesta/historie-mesta/osobnosti.html>>
- (4) Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Ústav zdravotnických studií [online], [cit. 6.4.2010]. Dostupné z:
<<http://uzs.ujep.cz/o-nas/historie>>
- (5) Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem, paní Mgr. Ložanová – ústní sdělení informací v rámci školní výuky
- (6) Oto Dub [online], [cit. 2. 12. 2009]. Dostupné z:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Oto_Dub>
- (7) Archiv města Ústí nad Labem. Písemná pozůstalost MUDr. A. Mariana a jeho blízkých 1852 – 1920. 1 – 15 s. KT 3, 10.
- (8) Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem, sekretariát – ústní sdělení informací (duben 2010, březen 2011)

- (9) Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem [online], [cit. 3. 4. 2010]. Dostupné z:
<<http://www.szsvzs.cz/view.php?cislocclanku=2006070002>>
- (10) Univerzita Jana Evangelisty Purkyně [online], [cit. 6. 4. 2010]. Dostupné z:
<<http://www.ujep.cz/cz/podle-uzivatele/pro-verejnost/o-univerzite.html>>
- (11) Prof. MUDr. RÖDLING, Jiří, CSc. Zdravotnictví v severočeském pohraničí po roce 1945. Praha: Tisková, ediční a propagační služba, 1990. 28, 64 – 66 s. ISBN 80 – 7065 – 057 – 5
- (12) RNDr. PhMr. RUSEK, Václav, CSc. – RNDr. KUČEROVÁ, Mária, CSc.. Úvod do studia farmacie a dějiny farmacie. Praha: AVICEUM, 1983. 101 – 103, 120, 124 – 125, 133 – 134, 153 – 154, 167 – 169, 174 s. 08 – 058 – 83
- (13) Archiv města Ústí nad Labem. CORDO, Valerio. Dispensatorium. 1551.
- (14) Pivovar Krásné Březno [online], [cit. 5. 12. 2009]. Dostupné z:
<http://www.pivovary.info/prehled/up/up_h.htm>
- (15) Lihovar v Ústí nad Labem [online], [cit. 10. 3. 2011]. Dostupné z:
<<http://www.granette.cz/o-spolecnosti/historie.htm>>
- (16) Lihovar Ústí nad Labem [online], [cit. 10. 3. 2011]. Dostupné z:
<<http://www.naseinfo.cz/clanky/potraviny-a-napojek/alkohol/likery-michane-napojek/stara-myslivecka>>
- (17) Lihovar v Ústí nad Labem [cit. online], [10. 3. 2011]. Dostupné z:
<<http://www.granette.cz/produkty/specialni-lihoviny.htm>>
- (18) Severočeské tukové závody [online], [cit. 7. 12. 2009]. Dostupné z:
<www.setuza.cz/cz/ospol.htm>

- (19) Spolek pro chemickou a hutní výrobu [online], [cit. 10. 12. 2009]. Dostupné z: http://www.spolchemie.cz/pg_txt.aspx?id=22
- (20) RUSEK, V. – SMEČKA, V. Historie farmacie v Českých zemích. Praha: MILPO MEDIA s r.o., 2003. 27, 41 – 42, 58, 65, 73, 90, 112 – 116 s. ISBN 80 – 86098 – 30 – 3
- (21) Archiv města Ústí nad Labem. MARIAN, A. Die Aerzte und das Gesundheitswesen in Aussig's Vergangenheit Aussig 1902. 7 – 15, 34 – 41 s. inv. č. 81
- (22) Archiv města Ústí nad Labem, pan PhDr. Kaiser – ústní sdělení informací (duben 2010, březen 2011)
- (23) BÍLEK, J., et. al. Chemopharma, Ústí nad Labem: n. p. Chemopharma, 1979.
- (24) Chemopharma [online], [cit. 5. 12. 2009]. Dostupné z: http://www.chemopharma-ul.cz/cz/ospol_profil.asp
- (25) České farmaceutické muzeum, Fond – Soupis členů lékáren litoměřického grémia
- (26) České farmaceutické muzeum, Fond – Hlavní Grémium lékáren pro Čechy, karton č. 10, kraj litoměřický, Verzeichweiß der Lehringe
- (27) České farmaceutické muzeum, Fond – Hlavní Grémium lékáren pro Čechy, karton č. 5, kraj litoměřický, Verzeichweiß der Apotheker gehilfen
- (28) České farmaceutické muzeum. Dr. HEGER, Hans. Pharmaceutischer Almanach 1892. Wien, 1892. 164 – 167 s.
- (29) České farmaceutické muzeum. SICHA, Anton J. Pharmaceutische Kalender 1900. Wien, 1900. 45 – 50 s.

- (30) České farmaceutické muzeum. SICHA, Anton J. . Pharmaceutische Kalender 1903. Wien, 1903. 43 – 48 s.
- (31) České farmaceutické muzeum. PhDr. BOŠEK, O. Lékárenský kalendář 1906. Praha, 1906. 158 – 163 s.
- (32) České farmaceutické muzeum. PhMr. ŠEDIVÝ, E. – PhMr. THON, Jan – PhMr. LITochleb, O. Lékárenský kalendář 1909. Praha: Česká lékárnická společnost, 1909. 159 – 163 s.
- (33) České farmaceutické muzeum. Dr. HEGER, Hans. Pharmaceutischer Almanach 1917. Wien, 1917. 17 – 26 s.
- (34) České farmaceutické muzeum. Dr. HEGER, Hans. Pharmaceutischer Almanach 1927. Wien, 1927. 40 – 54 s.
- (35) České farmaceutické muzeum. Dr. HEGER, Hans. Pharmaceutischer Almanach 1928. Wien, 1928. 40 – 55 s.
- (36) České farmaceutické muzeum. SPÁLOVÁ, G., RUSS, Fr . Lékárenská ročenka 1938. Praha, 1938. 198 – 224 s.
- (37) České farmaceutické muzeum. Dr. HEGER, Hans. Pharmaceutischer Almanach 1929. Wien, 1929. 42 – 55 s.
- (38) České farmaceutické muzeum. PhMr. RUBÝ, Karel. Lékárenský Kalendář 1933. Praha: Nákladem Svazu Československého Lékárnictva. 146 – 186 s.
- (39) České farmaceutické muzeum. SPÁLOVÁ, G. – RUSS, Fr. Lékárenská ročenka 1936. Praha: Nákladem Svazu Československého Lékárnictva. 183 – 217 s.
- (40) České farmaceutické muzeum. PhMr. MEČL, Josef – KOLÁŘOVÁ, Milada. Lékárenská ročenka 1947/ 1948. Praha: Nákladem Ústředního svazu lékárníků. 208 – 209 s.

- (41) České farmaceutické muzeum. Dr. HEGER, Hans. Pharmaceutischer Almanach 1924. Wien, 1924. 40 – 53 s.
- (42) České farmaceutické muzeum. Dr. HEGER, Hans. Pharmaceutischer Almanach 1926. Wien, 1926. 40 – 54 s.
- (43) České farmaceutické muzeum. SPÁLOVÁ, G. – RUSS, Fr . Kalendář svazu Československého lékárnictva 1930. Praha. Nákladem svazu Československého lékárnictva. 143 – 182 s.
- (44) České farmaceutické muzeum. PhMr. ŘÍHOVSKÝ, Karel. Farmaceutická ročenka 1958. Žilina: Krajská správa lékární, 1958. 104 s.
- (45) České farmaceutické muzeum. PhMr. IZÁK, Dobroslav et. al. Farmaceutická ročenka 1964. Havlíčkův Brod: Východočeské nakladatelství, 1964. 166 – 167 s.
- (46) České farmaceutické muzeum. RNDr. PhMr. KONDEL, Imrich. Farmaceutické přehľady 1973. Obzor, 1973. 205 – 206 s.
- (47) České farmaceutické muzeum. RNDr. PhMr. KONDEL, Imrich. Farmaceutické přehľady 1977/ 78. Osveta, 1978. 352 – 353 s.
- (48) České farmaceutické muzeum. RNDr. PhMr. KONDEL, Imrich. Farmaceutické přehľady 1983/ 84. Osveta, 1983. 438 s.
- (49) České farmaceutické muzeum. RNDr. PhMr. KONDEL, Imrich. Farmaceutické přehľady 1987/ 88. Osveta, 1987. 323 – 325 s.
- (50) České farmaceutické muzeum. Adresář lékáren České republiky 1994. 96 – 97 s.
- (51) České farmaceutické muzeum. PEŘINOVÁ, Martina – ROČKOVÁ, Michaela – LUDVÍK, Zdeněk. Farmaceutická ročenka 1999. Praha: Unicort Managmant, 1999. 222 s. ISBN 80 – 238 – 3730 – 3

- (52) České farmaceutické muzeum. PEŘINOVÁ, Martina – ROČKOVÁ, Michaela – LUDVÍK, Zdeněk. Farmaceutická ročenka 2005. Praha: Unicort Managmant, 2005. 234 – 240 s. ISBN 80 – 239 – 4865 – 2
- (53) České farmaceutické muzeum. PEŘINOVÁ, Martina – ROČKOVÁ, Michaela – LUDVÍK, Zdeněk. Farmaceutická ročenka 2007. Praha: Unicort Managmant, 2007. 216 – 222 s. ISBN 978 – 80 – 239 – 9110 – 9
- (54) Archiv města ústí nad Labem. Ústecké přehledy 1912
- (55) DRÁBEK, Pavel – HANZLÍČEK, Zdeněk. Farmacie ve dvacátém století. Praha: Společnost pro dějiny věd a techniky, Národní technické muzeum, 2005. 19 – 21, 34 – 37, 46, 49 – 50, 63 – 65 s. ISSN 180 – 0040
- (56) České farmaceutické muzeum. PhMr. SCHENK, Jos. Kapesní kalendář drogistů Československých 1919. Praha, 1919. 200 s.
- (57) České farmaceutické muzeum. PELIKÁN, Vladimír. Kapesní kalendář drogistů Československých 1924. Praha, 1924. 259 – 260 s.
- (58) České farmaceutické muzeum. PELIKÁN, Vladimír. Kapesní kalendář drogistů Československých 1925. Praha, 1925. 249 – 250 s.
- (59) České farmaceutické muzeum. PELIKÁN, Vladimír. Kapesní kalendář drogistů Československých 1926. Praha, 1926. 267 – 268 s.
- (60) České farmaceutické muzeum. PELIKÁN, Vladimír. Kapesní kalendář drogistů Československých 1932, Praha, 1932. 271 s.
- (61) České farmaceutické muzeum. PELIKÁN, Vladimír. Kapesní kalendář drogistů Československých 1933. Praha, 1933. 283 s.
- (62) Archiv města Ústí nad Labem. Písemná pozůstalost JUDr. PhMr. Hanse Viktora Jellinka a jeho blízkých 1828 – 1944. 50 – 55 s. KT 1, 10, 11

- (63) Archiv města Ústí nad Labem. Ústecké přehledy 1923
- (64) pan Mgr. Novák – ústní a písemné sdělení informací (duben 2010)
- (65) RNDr. FOLT, Jaroslav, CSc . Studie o technice v českých zemích 1945 – 1992. Praha: Encyklopedický dům, 2003
- (66) paní Mgr. Votavová – ústní sdělení informací (duben 2010)
- (67) pan Mgr. Buchta – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (68) paní Mgr. Špásová – ústní sdělení informací (duben 2010)
- (69) Lékárna Londýnská: Kronika BSP
- (70) paní Mgr. Šauflová – ústní sdělení informací (únor 2011)
- (71) paní Mgr. Osleová – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (72) České farmaceutické muzeum, kartotéka. Mladá Fronta Ústí nad Labem: Nová moderní lékárna, Z kaple léčebné zařízení. Ostrava, 22. 1. 1964.
- (73) České farmaceutické muzeum, kartotéka. Lidová demokracie, Venkov: Čtyři tisíce medikamentů.
- (74) Nemocniční lékárna: Kronika BSP
- (75) paní Mgr. Ptáková – ústní sdělení informací (duben 2010)
- (76) Lékárna Skřivánek: Kronika BSP
- (77) KOTLÁŘOVÁ, J. – KRÁL, K. Farmacie v ČR po roce 1989. Praha: Karolinum, 1999. 70 s.

- (78) RAMBOUSEK, J. Několik poznámek k hledání koncepce zdravotnictví. In. Zdravotnické noviny, 2003, roč. 52, č. 36. 18 s.
- (79) KOLÁŘ, R. Problémy současného zdravotnictví. In. Zdravotnické noviny, 1997, roč. 1997, č. 14. 15 s.
- (80) KURKOVÁ, M. Konec lékárníků v Čechách ?. Zdravotnické noviny, 2006, roč. 55, č. 9. 12 – 15 s.
- (81) Chemopharma, pan Ing. Petr Nosek – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (82) Chemopharma [online], [cit. 25. 3. 2011]. Dostupné z:
<http://www.chemopharma-ul.cz/cz/produkty_zdravotnicke_uvod.asp>
- (83) Chemopharma [online], [cit. 25. 3. 2011]. Dostupné z:
<http://www.chemopharma-ul.cz/cz/produkty_veterinarni_uvod.asp>
- (84) Chemopharma [online], [cit. 25. 3. 2011]. Dostupné z:
<http://www.chemopharma-ul.cz/cz/produkty_farmaceuticke_uvod.asp>
- (85) Imunomedica, pan Svoboda – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (86) Imunomedica [online], [cit. 20. 2. 2011]. Dostupné z:
<<http://www.imunomedica.cz/Index-Cz.htm>>
- (87) Viacell, paní Ing. Kotrsová – písemné sdělení informací (únor 2011)
- (88) Viacell [online], [cit. 20. 2. 2011]. Dostupné z:
<<http://www.viacell.cz/index.php?contr=aboutwp&action=products>>
- (89) pan Mgr. Sedláček – ústní sdělení informací (březen 2011)

- (90) Státní ústav pro kontrolu léčiv – databáze lékáren [online], [cit. 7. 4. 2011].
Dostupné z
<[http://www.sukl.cz/modules/apotheke/search.php?data\[search_for\]=&data\[search_where\]=in town&data\[region\]=%C3%9Ast%C3%AD+n.+Labem&data\[filter\]=AND&search=Vyhledat](http://www.sukl.cz/modules/apotheke/search.php?data[search_for]=&data[search_where]=in town&data[region]=%C3%9Ast%C3%AD+n.+Labem&data[filter]=AND&search=Vyhledat)>
- (91) pan PharmDr. Šašek – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (92) paní PharmDr. Chabrová – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (93) paní PharmDr. Kunčická – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (94) Společnost Diagnostika s.r.o., Ing. Ondřej – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (95) pan PharmDr. Kokšal – ústní sdělení informací (duben 2011)
- (96) paní Mgr. Hlohovská – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (97) paní Mgr. Rappová – ústní sdělení informací (duben 2010, březen 2011)
- (98) Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem, Ing. Sekyra – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (99) Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem, paní Šimášková – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (100) RNDr. Petřík – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (101) pan Mgr. Kókert – ústní sdělení informací (duben 2010)
- (102) pan Mgr. Němec – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (103) paní Bulánková – ústní sdělení informací (duben 2010)

- (104) ŠTAJNEROVÁ, Ivana (1999): Dějiny lékáren Ústecka. Diplomová práce. Katedra sociální a klinické farmacie. Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy, Hradec Králové. 84, 85 s
- (105) pan Mgr. Struha – ústní sdělení informací (duben 2010)
- (106) paní PharmDr. Mátlová – ústní sdělení informací (leden 2011)
- (107) paní Sailerová – ústní sdělení informací (leden 2011)
- (108) paní PharmDr. Zoubková – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (109) paní PharmDr. Přibíková – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (110) paní Reichlová – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (111) paní PahmDr. Bobková – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (112) paní Mgr. Glosová – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (113) pan Mgr. Herrmann – ústní sdělení informací (březen 2011)
- (114) pan Mgr. Kubík – písemné sdělení informací (duben 2011)
- (115) pan Mgr. Šrámek – ústní sdělení informací (duben 2011)
- (116) paní Mgr. Endlerová – ústní sdělení informací (únor 2011)

11. Použité prameny a literatura

Archivní prameny:

Archiv města Ústí nad Labem. CORDO, Valerio. Dispensatorium. 1551.

Archiv města Ústí nad Labem. MARIAN, A. Die Aerzte und das Gesundheitswesen in Aussig's Vergangenheit Aussig 1902. inv. č. 81

Archiv města Ústí nad Labem. Písemná pozůstalost JUDr. PhMr. Hanse Viktora Jellinka a jeho blízkých 1828 – 1944. KT 1, 10, 11

Archiv města Ústí nad Labem. Písemná pozůstalost MUDr. A. Mariana a jeho blízkých 1852 – 1920. KT 3, 10.

Archiv města Ústí nad Labem. Ústecké přehledy

České farmaceutické muzeum. Farmaceutické ročenky/ Lékárnické kalendáře/
Pharmaceutische Almanachen/ Pharmaceutischen Kalenderen/ Farmaceutiké prehl'ady
1873 – 2007

České farmaceutické muzeum. Kapesní kalendáře drogistů Československých 1919 –
1933

České farmaceutické muzeum, Fond – Hlavní Grémium lékáren pro Čechy,
karton č. 5, kraj litoměřický, Verzeichweiß der Apotheker gehilfen

České farmaceutické muzeum, Fond – Hlavní Grémium lékáren pro Čechy,
karton č. 10, kraj litoměřický, Verzeichweiß der Lehringe

České farmaceutické muzeum, Fond – Soupis majitelů lékáren litoměřického grémia
České farmaceutické muzeum, kartotéka. Lidová demokracie, Venkov: Čtyři tisíce
medikamentů.

České farmaceutické muzeum, kartotéka. Mladá Fronta Ústí nad Labem: Nová moderní lékárna, Z kaple léčebné zařízení. Ostrava, 22. 1. 1964.

Literatura, periodika a příležitostný tisk:

BÍLEK, J., et. al. Chemopharma, Ústí nad Labem: n. p. Chemopharma, 1979.

DRÁBEK, Pavel – HANZLÍČEK, Zdeněk. Farmacie ve dvacátém století. Praha: Společnost pro dějiny věd a techniky, Národní technické muzeum, 2005.
ISSN 180 – 0040

GRISA, Ivan. Ústecká uličnice, Vývoj názvů, ulic, náměstí a ostatních veřejných prostranství v Ústí nad Labem. Ústí nad Labem: Město Ústí nad Labem, 1998

KAISEROVÁ Kristina – KAISER, Vladimír. Dějiny města Ústí nad Labem. Ústí nad Labem: Město Ústí nad Labem, 1995. ISBN 80 – 901 761 – 5 – 1

KOLÁŘ, R. Problémy současného zdravotnictví. In. Zdravotnické noviny, 1997, roč. 1997, č. 14.

KOTLÁŘOVÁ, J. – KRÁL, K. Farmacie v ČR po roce 1989. Praha: Karolinum, 1999

KURKOVÁ, M. Konec lékárníků v Čechách?. Zdravotnické noviny, 2006, roč. 55, č. 9

Lékárna Londýnská: Kronika BSP

Lékárna Skřivánek: Kronika BSP

Mapa města Ústí nad Labem 2011, Informační centrum Ústí nad Labem
Nemocniční lékárna: Kronika BSP

Prof. MUDr. RÖDLING, Jiří, CSc. Zdravotnictví v severočeském pohraničí po roce 1945. Praha: Tisková, ediční a propagační služba, 1990. ISBN 80 – 7065 – 057 – 5

PROVAZNÍK, Vladimír. Ústí, město nad Labem. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1983. 45 – 005 – 83

RNDr. PhMr. RUSEK, Václav, CSc. – RNDr. KUČEROVÁ, Mária, CSc.. Úvod do studia farmacie a dějiny farmacie. Praha: AVICEUM, 1983. 08 – 058 – 83

RNDr. FOLT, Jaroslav, CSc. . Studie o technice v českých zemích 1945 – 1992. Praha: Encyklopedický dům, 2003

RAMBOUSEK, J. Několik poznámek k hledání koncepce zdravotnictví. In. Zdravotnické noviny, 2003, roč. 52, č. 36.

RUSEK, V. - SMEČKA, V. Historie farmacie v Českých zemích. Praha: MILPO MEDIA s r.o., 2003. ISBN 80 – 86098 – 30 – 3

ŠTAJNEROVÁ, Ivana (1999): Dějiny lékáren Ústecka. Diplomová práce. Katedra sociální a klinické farmacie. Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy, Hradec Králové.

Internetové zdroje:

Chemopharma [online] Dostupné z:

<http://www.chemopharma-ul.cz/cz/produkty_zdravotnicke_uvod.asp>

Chemopharma [online] Dostupné z:

<http://www.chemopharma-ul.cz/cz/produkty_veterinarni_uvod.asp>

Chemopharma [online] Dostupné z:

<http://www.chemopharma-ul.cz/cz/produkty_farmaceuticke_uvod.asp>

Chemopharma [online] Dostupné z:

<http://www.chemopharma-ul.cz/cz/ospol_profil.asp>

Imunomedica [online] Dostupné z:

<<http://www.imunomedica.cz/Index-Cz.htm>>

Lihovar v Ústí nad Labem [online] Dostupné z:

<<http://www.granette.cz/o-spolecnosti/historie.htm>>

Lihovar Ústí nad Labem [online] Dostupné z:

<<http://www.naseinfo.cz/clanky/potraviny-a-napojek/alkohol/likery-michane-napojek/stara-myslivedka>>

Lihovar v Ústí nad Labem [cit. online] Dostupné z:

<<http://www.granette.cz/produkty/specialni-lichoviny.htm>>

Město Ústí nad Labem [online] Dostupné z:

<<http://www.usti-nad-labem.cz/cz/zivot-mesta/historie-mesta/osobnosti.html>>

Oto Dub [online], Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Oto_Dub>

Pivovar Krásné Březno [online], [cit. 5. 12. 2009]. Dostupné z:

<http://www.pivovary.info/prehled/up/up_h.htm>

Severočeské tukové závody [online], Dostupné z:

<www.setuza.cz/cz/ospol.htm>

Spolek pro chemickou a hutní výrobu [online], [cit. 10. 12. 2009]. Dostupné z:

<http://www.spolchemie.cz/pg_txt.aspx?id=22>

Státní ústav pro kontrolu léčiv – databáze lékáren [online], Dostupné z

<[http://www.sukl.cz/modules/apotheke/search.php?data\[search_for\]=&data\[search_where\]=in_town&data\[region\]=%C3%9Ast%C3%AD+n.+Labem&data\[filter\]=AND&search=Vyhledat](http://www.sukl.cz/modules/apotheke/search.php?data[search_for]=&data[search_where]=in_town&data[region]=%C3%9Ast%C3%AD+n.+Labem&data[filter]=AND&search=Vyhledat)>

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Ústav zdravotnických studií [online]. Dostupné z:
<<http://uzs.ujep.cz/o-nas/historie>>

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně [online]. Dostupné z:
<<http://www.ujep.cz/cz/podle-uzivatele/pro-verejnost/o-univerzite.html>>

Viacell [online], [cit. 20. 2. 2011]. Dostupné z:
<<http://www.viacell.cz/index.php?contr=aboutwp&action=products>>

Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem [online], Dostupné z:
<<http://www.szsvzs.cz/view.php?cisloclanku=2006070002>>

Rozhovory s pamětníky, ústní sdělení:

Archiv města Ústí nad Labem, pan PhDr. Kaiser – ústní sdělení informací
(duben 2010, březen 2011)

Chemopharma, pan Ing. Petr Nosek – ústní sdělení informací (březen 2011)

Imunomedica, pan Svoboda – ústní sdělení informací (březen 2011)

pan Mgr. Buchta – ústní sdělení informací (březen 2011)

pan Mgr. Herrmann – ústní sdělení informací (březen 2011)

pan Mgr. Kókert – ústní sdělení informací (duben 2010)

pan Mgr. Kubík – písemné sdělení informací (duben 2011)

pan Mgr. Němec – ústní sdělení informací (březen 2011)

pan Mgr. Novák – ústní a písemné sdělení informací (duben 2010)

pan Mgr. Struha – ústní sdělení informací (duben 2010)

pan Mgr. Sedláček – ústní sdělení informací (březen 2011)

pan Mgr. Šrámek – ústní sdělení informací (duben 2011)

pan PharmDr. Kokšál – ústí sdělení informací (duben 2011)

pan PharmDr. Šašek – ústní sdělení informací (březen 2011)

pan RNDr. Petřík – ústní sdělení informací (březen 2011)

paní Bulánková – ústní sdělení informací (duben 2010)

paní Mgr. Endlerová – ústní sdělení informací (únor 2011)

paní Mgr. Glosová – ústní sdělení informací (březen 2011)

paní Mgr. Hlohovská – ústní sdělení informací (březen 2011)

paní Mgr. Osleová – ústní sdělení informací (březen 2011)

paní Mgr. Ptáková – ústní sdělení informací (duben 2010)

paní Mgr. Rappová – ústní sdělení informací (duben 2010, březen 2011)

paní Mgr. Šauflová – ústní sdělení informací (únor 2011)

paní Mgr. Špásová – ústní sdělení informací (Duben 2010)

paní Mgr. Votavová – ústní sdělení informací (duben 2010)

paní PhamDr. Bobková – ústní sdělení informací (březen 2011)

paní PharmDr. Chabrová – ústní sdělení informací (březen 2011)

paní PharmDr. Kunčická – ústní sdělení informací (březen 2011)

paní PharmDr. Mátlová – ústní sdělení informací (leden 2011)

paní PharmDr. Přibíková – ústní sdělení informací (březen 2011)

paní PharmDr. Zoubková – ústní sdělení informací (březen 2011)

paní Reichlová – ústní sdělení informací (březen 2011)

paní Sailerová – ústní sdělení informací (leden 2011)

Společnost Diagnostika s.r.o., Ing. Ondřej – ústní sdělení informací (březen 2011)

Viacell, paní Ing. Kotrsová – písemné sdělení informací (únor 2011)

Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem, paní
Mgr. Ložanová – ústní sdělení informací v rámci školní výuky

Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem,
sekretariát – ústní sdělení informací (duben 2010, březen 2011)

Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem, Ing. Sekyra – ústní sdělení informací
(březen 2011)

Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem, paní Šimášková – ústní sdělení informací
(březen 2011)

12. Přílohy

- Obr. 1..... Ústí nad Labem v roce 1560, historická rekonstrukce, Ernst Gustav Doerell
- Obr. 2..... Vladislav, český král, potvrzuje městu Ústí nad Labem užívat městský znak, v jaké podobě jej užívalo odedávna
- Obr. 3..... Dispensatorium Valeria Corda, část Compositorium
- Obr. 4..... Dispensatorium Valeria Corda, příklady lékových forem
- Obr. 5..... Špitál sv. Materny zvaný „Bethaus“ uvnitř hradeb, z roku 1670
- Obr. 6..... Fotografie novostavby pavilonu chirurgie, nedatováno
- Obr. 7..... Schichtovy závody, nedatováno
- Obr. 8..... Reklama na Mýdlo s jelenem, nedatováno
- Obr. 9..... Továrna Norgine, kresba z roku 1920
- Obr. 10.... Spolek pro chemickou a hutní výrobu, pohled z plynojemu směrem na západní nádraží z roku 1890
- Obr. 11.... Bombardování v dubnu 1945 postihlo ústecký závod Spolek pro chemickou a hutní společnost
- Obr. 12.... Dvůr lékárny „Löwen weißen“, na fotografii lékárenští laboranti Wotzel a Astmann, z roku 1895
- Obr. 13.... Vpravo lékárna „Zur goldenen Krone“ na Lidickém náměstí z roku 1910
- Obr. 14.... Lékárna „Adler - Apotheke“, nedatováno, zřejmě za dob Rakousko – Uherska
- Obr. 15.... Vizitka lékárny „Löwen weißen“, z roku 1912
- Obr. 16.... Vizitka lékárny „Zur goldenen Krone“, z roku 1923
- Obr. 17.... Vizitka lékárny „Zum Schutzengel“, z roku 1923
- Obr. 18.... Vizitka lékárny „U orla“, z roku 1923
- Obr. 19.... Lékárna „U svatého Huberta“ na Masarykově třídě, nedatováno, pravděpodobně po roce 1929
- Obr. 20.... Lékárna 05 – 536 na Masarykově třídě, po roce 1950
- Obr. 21.... Vlevo lékárna „Zum Krone“ v Předlicích, nedatováno, před rokem 1939
- Obr. 22.... Lis na přípravu čípků používaný v nemocniční lékárně
- Obr. 23.... Pomůcky pro přípravu pilulek používané v lékárně 04 – 10 – 11
- Obr. 24.... Cestovní balení náplastí Spofa plast vyráběné Chemopharmou, kdy byla součástí závodu SPOFA

- Obr. 25.... Lékárna „Löwen weißen“ na původním místě, v pravém horním rohu je vidět podobizna ležícího lva, březen 2011
- Obr. 26.... Podobizna ležícího lva nad vchodem původní lékárny „Weißen Löwen“, březen 2011
- Obr. 27.... Bohatě zdobený strop původní lékárny „Weißen Löwen“, dnes prodejny pečiva, březen 2011
- Obr. 28.... Lékárna „Remedium HŠ“, duben 2010
- Obr. 29.... Oficína lékárny „Remedium HŠ“, duben 2010
- Obr. 30.... Budova lékárny „U orla“, na místě původní lékárny se dnes nachází banka ČSOB, vlevo přemístěná lékárna v ulici „Londýnská“, březen 2011
- Obr. 31.... Lékárenský znak nad původním vchodem lékárny „U orla“ dnes zdobí vchod banky ČSOB, březen 2011
- Obr. 32.... Oficína dnes již uzavřené lékárny „Londýnská“, duben 2010
- Obr. 33.... Lékárna „Bukov“, únor 2011
- Obr. 34.... Oficína lékárny „Bukov“, únor 2011
- Obr. 35.... Již uzavřená lékárna v Předlicích, březen 2011
- Obr. 36.... Nemocniční lékárna Masarykovy nemocnice Ústí nad Labem, březen 2011
- Obr. 37.... Oficína nemocniční lékárny Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem, veřejná část, březen 2011
- Obr. 38.... Lékárna „Skřivánek“, duben 2010
- Obr. 39.... Oficína lékárny „Skřivánek“, duben 2010
- Obr. 40.... Lékárna „Centrum“, březen 2011
- Obr. 41.... Oficína lékárny „Centrum“, březen 2011
- Obr. 42.... Lékárna „Dobětice“, duben 2010
- Obr. 43.... Oficína lékárny „Dobětice“, duben 2010
- Obr. 44.... Lékárna „U Slunce“, duben 2010
- Obr. 45.... Oficína lékárny „U Slunce“, duben 2010
- Obr. 46.... Lékárna „Hvězda“, březen 2011
- Obr. 47.... Oficína lékárny „Hvězda“, březen 2011
- Obr. 48.... Lékárna „Pharmaland“, duben 2010
- Obr. 49.... Oficína lékárny „Pharmaland“, duben 2010
- Obr. 50.... Lékárna „Pařížská“, duben 2010
- Obr. 51.... Oficína lékárny „Pařížská“, duben 2010

- Obr. 52.... Lékárna „U Grandu“, březen 2011
- Obr. 53.... Oficína lékárny „U Grandu“, březen 2011
- Obr. 54.... Lékárna „Duha“, březen 2011
- Obr. 55.... Oficína lékárny „Duha“, březen 2011
- Obr. 56.... Lékárna „Prima“, březen 2011
- Obr. 57.... Oficína lékárny „Prima“, březen 2011
- Obr. 58.... Lékárna „Novolékárna“, duben 2011
- Obr. 59.... Oficína lékárny „Novolékárna“, duben 2011
- Obr. 60.... Lékárna „U Hraničáře“, březen 2011
- Obr. 61.... Oficína lékárny „U Hraničáře“, březen 2011
- Obr. 62.... Lékárna „Střekov“, podzim 2002
- Obr. 63.... Oficína lékárny „Střekov“, podzim 2002
- Obr. 64.... Lékárna „Dr. Max“, březen 2011
- Obr. 65.... Lékárna „Sever“, únor 2011
- Obr. 66.... Oficína lékárny „Sever“, únor 2011
- Obr. 67.... Oficína lékárny „Sever“ v přestavbě, duben 2011
- Obr. 68.... Lékárna „U VZP“, březen 2011
- Obr. 69.... Oficína lékárny „U VZP“, březen 2011
- Obr. 70.... Lékárna „Forum Ústí nad Labem“, duben 2011
- Obr. 71.... Chemopharma, březen 2011
- Obr. 72.... Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem, budova technických oborů v Palachově ulici, duben 2010
- Obr. 73.... Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem, budova klinických oborů v Moskevské ulici, duben 2010
- Obr. 74.... Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem, areál oboru farmaceutický asistent, analytická laboratoř, duben 2010
- Obr. 75.... Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem, areál oboru farmaceutický asistent, učebna farmakognózie, duben 2010
- Obr. 76.... Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem, areál oboru farmaceutický asistent, učebna galeniky, duben 2010
- Obr. 77.... Výsledek mikrobiologického stanovení u léčivých přípravků připravovaných v rámci výuky na zdravotnické škole

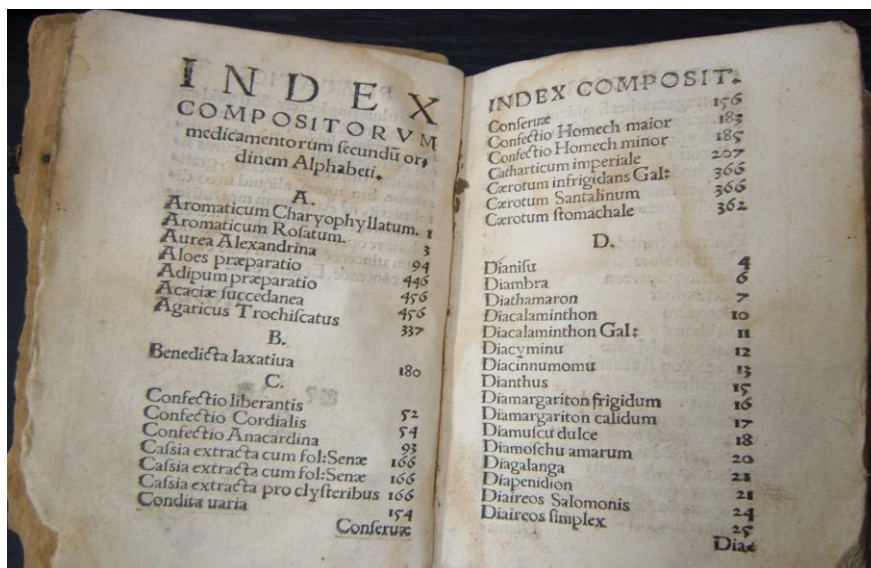
obr. 1

Ústí nad Labem v roce 1560, historická rekonstrukce, Ernst Gustav Doerell,
olej na plátně
(In Dějiny města Ústí nad Labem, str. XC)

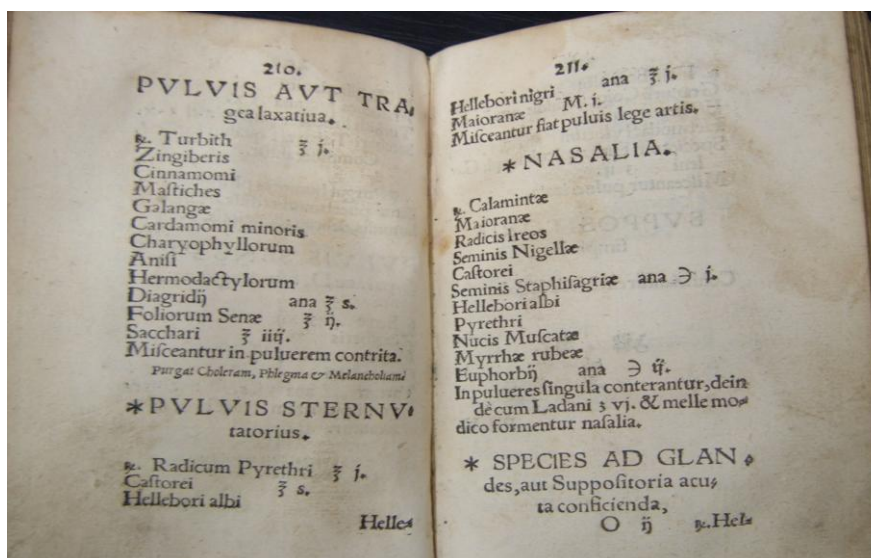
obr. 2

Vladislav, český král, potvrzuje městu Ústí nad Labem užívat městský znak,
v jaké podobě jej užíval odedávna
(In Dějiny města Ústí nad Labem, str. LXXXVII)

obr. 3

Dispensatorium Valeria Corda
Část Compositorium
(uloženo v Archivu města Ústí nad Labem)

obr. 4

Dispensatorium Valeria Corda
Příklady lékových forem
(uloženo v Archivu města Ústí nad Labem)

obr. 5

*Špitál sv. Materny zvaný „Bethaus“ uvnitř hradeb
z roku 1670
(In Dějiny města Ústí nad Labem 1995, str. 60)*

obr. 6

*Fotografie novostavby pavilonu chirurgie
nedatováno
(In Dějiny města Ústí nad Labem 1995, str. 176)*

obr. 7

Schichtovy závody

nedatováno

(In Dějiny města Ústí nad Labem, 1995, str. 120)

obr. 8

Reklama na Mýdlo s jelenem

nedatováno

(poskytlo Informační centrum Ústí nad Labem)

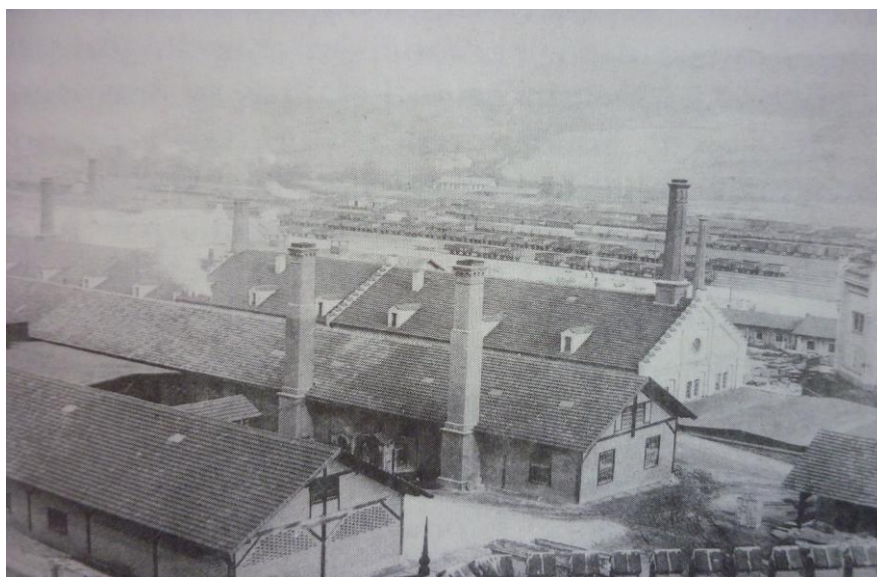

obr. 9

Továrna Norgine

kresba z roku 1920

(In Dějiny města Ústí nad Labem, 1995, str. 116)

obr. 10

*Spolek pro chemickou a hutní výrobu,
pohled z plynojemu směrem na západní nádraží
z roku 1890*

(In Dějiny města Ústí nad Labem, 1995, str. 112)

obr. 11

*Bombardování v dubnu 1945 postihlo ústecký závod Spolek pro chemickou a hutní společnost
(In Ústí město nad Labem, str. 111)*

obr. 12

*Dvůr lékárny „Löwen weißen“
Na fotografii lékárenští laboranti Wotzel a Atsmann
z roku 1895
(Pozůstalost JUDr. PhMr. Hanse Viktora Jellinka a jeho blízkých)
(uloženo v Archivu města Ústí nad Labem)*

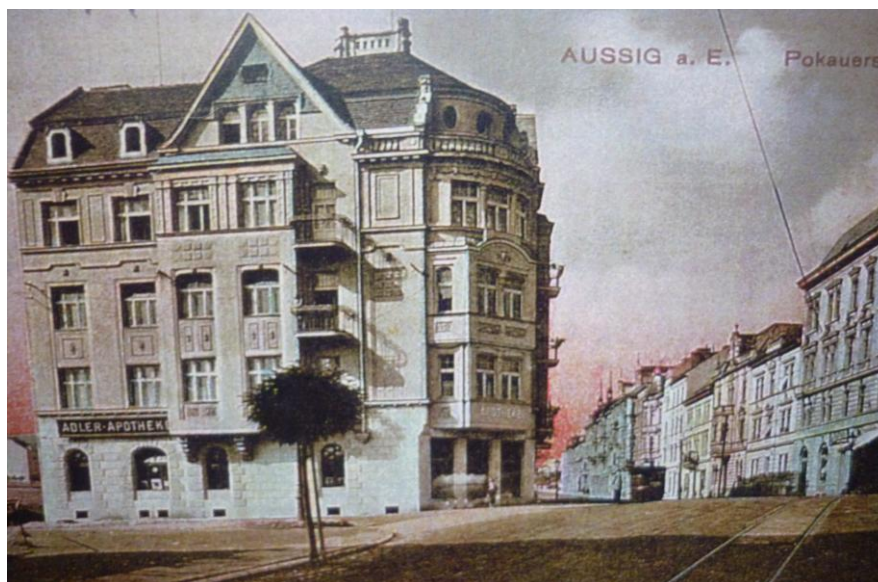

obr. 13

*Vpravo lékárna „Zur goldenen Krone“ na Lidickém náměstí
z roku 1910*

(Archiv Muzea města Ústí nad Labem)

< http://www.fotografie.muzeumusti.cz/preview/p_088.htm >

obr. 14

*Lékárna „Adler - Apotheke“
nedatováno, zřejmě za dob Rakousko – Uherska
(z archivu pana PharmDr. Kokšala)*

obr. 15

Vizitka lékárny „Löwen weißen“

z roku 1912

Ústecké přehledy 1912

(uloženo v Archivu města Ústí nad Labem)

obr. 16

Vizitka lékárny „Zur goldenen Krone“

z roku 1923

Ústecké přehledy 1923

(uloženo v Archivu města Ústí nad Labem)

obr. 17

Vizitka lékárny „Zum Schutzengel“

z roku 1923

Ústecké přehledy 1923

(uloženo v Archivu města Ústí nad Labem)

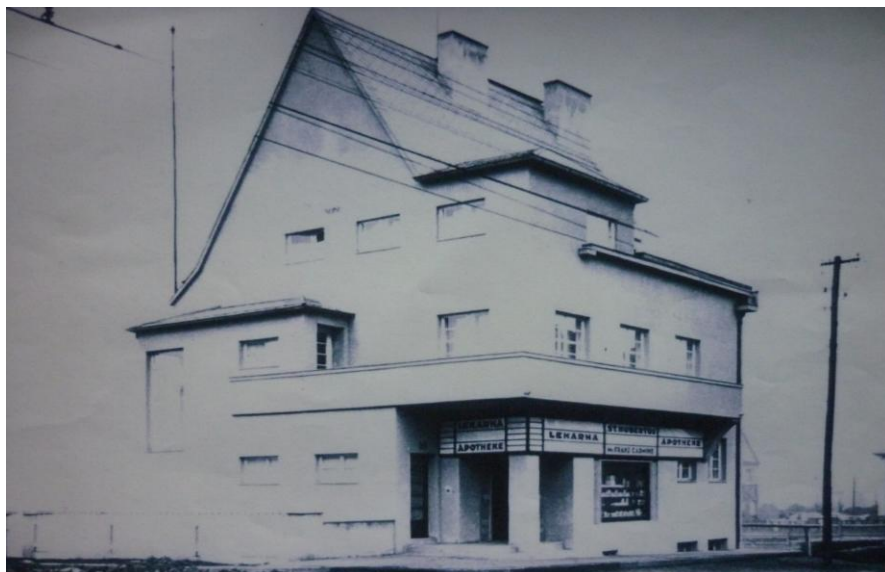
obr. 18

Vizitka lékárny „U orla“

z roku 1923

Ústecké přehledy 1923

(uloženo v Archivu města Ústí nad Labem)

obr. 19

*Lékárna „U svatého Huberta“ na Masarykově třídě
nedatováno, pravděpodobně po roce 1929
(z osobního archivu paní Mgr. Šauflové)*

obr. 20

*Lékárna 05 – 536 na Masarykově třídě,
po roce 1950
(z osobního archivu paní Mgr. Šauflové)*

obr. 21

*Vlevo lékárna „Zum Krone“ v Předlicích
před rokem 1939
(In Tak to bylo na Ústecku, str. 185)*

obr. 22

*Lis na přípravu čípků používaný v nemocniční lékárně
(z osobního archivu paní Mgr. Rappové)*

obr. 23

*Pomůcky pro přípravu pilulek používané v lékárně 04 – 10 - 11
(uloženo v lékárně „Skřivánek“)*

obr. 24

*Cestovní balení náplastí Spofa plast vyráběné Chemopharmou,
kdy byla součástí závodu SPOFA
(uloženo v archivu lékárny Skřivánek)*

obr. 25

*Lékárna „Löwen weißen“ na původním místě,
V pravém horním rohu je vidět podobizna ležícího lva*

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 26

*Podobizna ležícího lva nad vchodem
původní lékárny „Weißen Löwen“*

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 27

*Bohatě zdobený strop původní lékárny
„Weißen Löwen“, dnes prodejny pečiva*

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 28

Lékárna „Remedium HŠ“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 29

Oficina lékárny „Remedium HŠ“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 30

Budova lékárny „U orla“

*Na místě původní lékárny se dnes nachází banka ČSOB,
vlevo přemístěná lékárna v ulici „Londýnská“*

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 31

*Lékařenský znak nad původním vchodem
lékárny „U orla“ dnes zdobí vchod banky ČSOB*

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 32

Oficina dnes již uzavřené lékárny „Londýnská“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 33

Lékárna „Bukov“

únor 2011

(fotografie autora)

obr. 34

Oficina lékárny „Bukov“

únor 2011

(fotografie autora)

obr. 35

Již uzavřená lékárna v Předlicích

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 36

Nemocniční lékárna Masarykovy nemocnice Ústí nad Labem

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 37

*Oficína nemocniční lékárny Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem,
veřejná část*

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 38

Lékárna „Skřivánek“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 39

Oficína lékárny „Skřivánek“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 40

Lékárna „Centrum“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 41

Oficína lékárny „Centrum“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 42

Lékárna „Dobětice“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 43

Oficína lékárny „Dobětice“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 44

Lékárna „U Slunce“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 45

Oficína lékárny „U Slunce“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 46

Lékárna „Hvězda“

březen 2011

(fotografie autora)

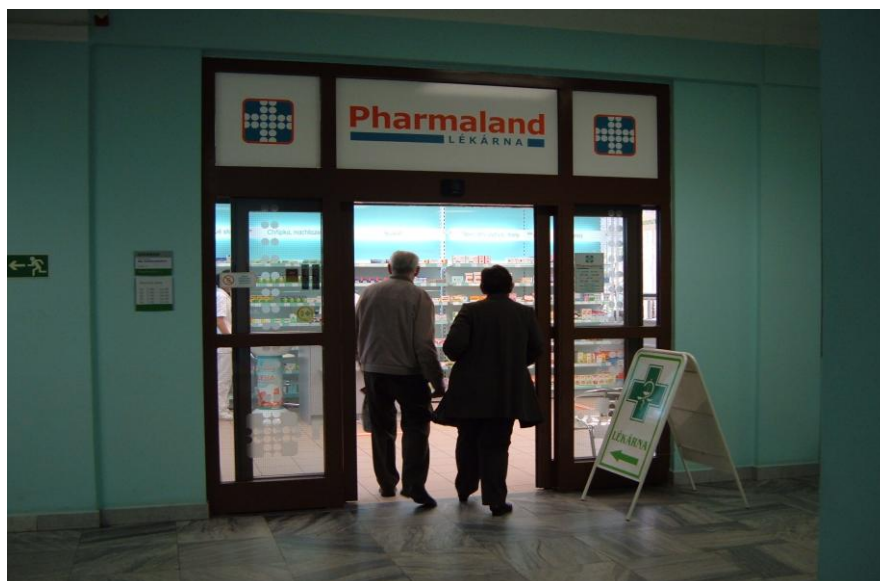

obr. 47

Oficína lékárny „Hvězda“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 48

Lékárna „Pharmaland“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 49

Oficina lékárny „Pharmaland“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 50

Lékárna „Pařížská“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 51

Oficina lékárny „Pařížská“

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 52

Lékárna „U Grandu“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 53

Oficina lékárny „U Grandu“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 54

Lékárna „Duha“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 55

Oficína lékárny „Duha“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 56

Lékárna „Prima“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 57

Oficina lékárny „Prima“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 58

Lékárna „Novolékárna“

duben 2011

(fotografie autora)

obr. 59

Oficína lékárny „Novolékárna“

duben 2011

(fotografie autora)

obr. 60

Lékárna „U Hraníčáře“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 61

Oficína lékárny „U Hraníčáře“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 62

Lékárna „Střekov“

podzim 2002

(z osobního archivu pana Mgr. Hermanna)

obr. 63

Oficina lékárny „Střekov“

podzim 2002

(z osobního archivu pana Mgr. Hermana)

obr. 64

Lékárna „Dr. Max“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 65

Lékárna „Sever“

únor 2011

(fotografie autora)

obr. 66
*Oficina lékárny „Sever“
únor 2011
(fotografie autora)*

obr. 67
*Oficina lékárny „Sever“ v přestavbě
duben 2011
(fotografie autora)*

obr. 68

Lékárna „U VZP“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 69

Oficina lékárny „U VZP“

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 70

Lékárna „Forum Ústí nad Labem“

duben 2011

(fotografie autora)

obr. 71

Chemopharma

březen 2011

(fotografie autora)

obr. 72

Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem

Budova technických oborů v Palachově ulici

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 73

Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem

Budova klinických oborů v Moskevské ulici

duben 2010

(fotografie autora)

obr. 74

*Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem
Areál oboru farmaceutický asistent, analytická laboratoř
duben 2010
(fotografie autora)*

obr. 75

*Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem
Areál oboru farmaceutický asistent, učebna farmakognózie
duben 2010
(fotografie autora)*

obr. 76

Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická v Ústí nad Labem

Areál oboru farmaceutický asistent, učebna galeniky

duben 2010

(fotografie autora)

PhMr. Projezd Reditel OÚNZ Ústí nad L.	ZKUSEBNÍ PROTOKOL	Číslo protokolu:
Předmět analýzy: 20. dentální tyčinky		
Dodavatel: SZŠ - orient. vzorek	Vzorčková: M. Novák	
Označeno: Acid.acetylos. 40 mg	Množství vzorku: 50 tyčinek	
Obal: lékovka	Celkem skladováno:	
Rozbor: Počet mikroorganismů v 1g látky: 0 Patogenní mikroorganismy: 0 Koliformní mikroorganismy: 0 Kvasinky: 0 Plísňe: 0		
Posudek: Vzorek vyhovuje ČSL 4.		Krajský ústav nemocniční a KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE oddělení hygienických laboratoríí 400 48 Ústí nad Labem
Provedl: J. Havlíšek Dne: 7. 4. 2010 SEVT - 05 012 4	Ing. J. Havlíšek vedoucí oddělení laboratoríí	

obr. 77

Výsledek mikrobiologického stanovení u léčivých přípravků

připravovaných v rámci výuky na zdravotnické škole

(z osobního archivu pana Mgr. Nováka)